

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginard i Blai Bonet

CASA MUSEU
Llorenç Villalonga

CASA MUSEU
Pare Ginard

CASA MUSEU
Blai Bonet

Ramón García Palacios

2n semestre curs 2014-2015. Treball Final de Grau I-II

Aquesta obra està subjecta a una

[Llicència de Creative Commons](#)

[Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual](#)

© Ramón García Palacios

Dedicat a na Marta, n'Adrià i en Xavi

FITXA DEL PROJECTE

Títol del treball	EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL A LA FUNDACIÓ CASA MUSEU LLORENÇ VILLALONGA, PARE GINARD I BLAI BONET
Nom de l'autor	Ramón García Palacios
Nom del consultor	Joan Isidre Badell Guijarro
Data de lliurament (mm/aaaa)	06/2015
Àrea del Treball Final	Biblioteques i Centres de Documentació
Titulació	Grau en Informació i Documentació
Resum del Treball (màxim 250 paraules)	
<p>Avui en dia, les institucions encarregades de vetllar pel patrimoni documental han de cercar solucions per intentar garantir el control documental.</p> <p>En aquest projecte, proposem tres eines o mecanismes de control documental. En primer lloc, tenim el nivell que podríem definir com estructural: els quadres de classificació. Aquestes eines, ens permetran disposar d'una estructura orgànica de la documentació, i d'un primer instrument de classificació documental. En segon lloc, tenim el nivell macro o de gestió documental. Aquest instrument, ens permetrà gestionar la documentació mitjançant la implementació d'una base de dades (BD) relacional integrada en la pàgina web de la Fundació. I finalment, tenim el nivell micro o de descripció documental. Aquesta eina, ens possibilitarà descriure la documentació definint els descriptors (lliures o controlats) de la BD relacional. Aquí serà quan entrin en escena els tesaurus.</p> <p>L'objectiu d'aquest projecte és proporcionar un model que no només sigui aplicable al cas concret de la Fundació. L'objectiu és crear un model estàndard extensible a altres institucions encarregades de gestionar el patrimoni literari.</p>	

Abstract (in English, 250 words or less)

Today, the institutions responsible for ensuring the documentary heritage should try to find solutions to ensure document control.

In this project, we propose three tools or control mechanisms documentary. First, the level that we might define as structural classification tables. These tools allow us to have an organizational structure of documents and a first document classification tool. Secondly, we have the macro level or document management. This instrument will allow us to manage documents by implementing an integrated relational database (DB) on the website of the Foundation. And finally, we have the micro-level description or documentary. This tool will allow us to describe the documentation defining descriptors (controlled or free) relational DB. Here is when entering the scene thesaurus.

The aim of this project is to provide a model that is not only applicable to the case of the Foundation. The aim is to create a standard model available to other institutions in charge of managing the literary heritage.

Paraules clau (entre 4 i 8)

control documental / quadre de classificació / gestió integral / BD relacional / thesaurus

AGRAÏMENTS

En els agraïments d'aquest projecte voldria diferenciar dos nivells: un de professional i un altre de caire més sentimental i personal.

Dins els agraïments professionals, els voldria fer extensibles, en primer lloc, a la Directora Gerent de la Fundació Casa Museu, Carme Castells Valldivieso, per la seva confiança i suport. Ella va prendre la decisió de crear la plaça de Documentalista de la Fundació, en uns moments de forta crisi econòmica i de dures retallades. La seva aposta ferma per la part documental de la institució ha sigut clau per al desenvolupament de les eines i mecanismes documentals proposats en aquest projecte.

Menció especial, també mereix, Joan Isidre Badell Guijarro, consultor de la UOC i "guiador" per aquest difícil camí del Treball Final de Grau. Ell ha sabut orientar les meves passes i respondre els dubtes generats durant aquest semestre.

En l'apartat dels agraïments més personals, voldria fer una menció especial a la meva dona, Marta Julià, i als meus fills, Adrià i Xavier. Ells són el motor de la meva vida i ells han "patit" les meves absències durant aquests cinc llargs anys del Grau d'Informació i Documentació. Ara que arribo al final d'aquesta etapa és just agrair-los la seva paciència i comprensió.

I finalment, també voldria fer una petita menció a la meva família, mare i germans, però especialment al meu pare, que desgraciadament, per una terrible malaltia no ha pogut veure al seu fill graduat en Informació i Documentació. Ell em va inculcar la passió

per estudiar i aprendre, i per tant, a ell dec tot el que he aconseguit en aquesta vida.

TAULA DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ

1.1. PRESENTACIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL

- 1.1.1. L'origen del treball i motivacions personals
- 1.1.2. Concreció del treball
- 1.1.3. Objectius generals i específics
- 1.1.4. Àmbit del treball
- 1.1.5. Relació amb l'entorn i el context del treball
- 1.1.6. Anàlisi DAFO
- 1.1.7. Estructura
- 1.1.8. Calendari i diagrama de Gantt
- 1.1.9. Punts crítics
- 1.1.10. Precedents i coneixements previs
- 1.1.11. Revisió bibliogràfica

2. PRIMERA PART: MARC TEÒRIC

2.1 LA FUNDACIÓ CASA MUSEU LLORENÇ VILLALONGA, PARE GINARD I BLAI BONET

- 2.1.1. La Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari
  - 2.1.1.1 Fons documental
  - 2.1.1.2 Col·lecció bibliogràfica
  - 2.1.1.3 Col·lecció museogràfica
  - 2.1.1.4 Centre de Documentació de Literatura Contemporània
- 2.1.2. La Casa Pare Ginard. Museu de la Paraula

- 2.1.2.1 Fons documental
- 2.1.2.2 Col·lecció bibliogràfica
- 2.1.2.3 Col·lecció museogràfica
- 2.1.2.4 Arxiu Oral de Mallorca
- 2.1.3. La Casa Blai Bonet o Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet
  - 2.1.3.1 Fons documental
  - 2.1.3.2 Col·lecció bibliogràfica
  - 2.1.3.3 Col·lecció museogràfica
  - 2.1.3.4 Centre de Poesia Contemporània

3. SEGONA PART: MARC PRÀCTIC

3.1. EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

- 3.1.1. Organització de la documentació: El quadre de classificació
  - 3.1.1.1 Definició i tipologia dels quadres de classificació
  - 3.1.1.2 Proposta de quadre
- 3.1.2. Control macro de la documentació
  - 3.1.2.1. Software de pagament i software lliure
  - 3.1.2.2. Proposta de gestió: una solució a mida, base de dades relacional integrada
- 3.1.3. Control micro de la documentació
  - 3.1.3.1. Normes per a la descripció documental
  - 3.1.3.2. Els llenguatges documentals
    - 3.1.3.2.1. Descriptors lliures i descriptores controlats

4. CONCLUSIONS

5. BIBLIOGRAFIA/WEBGRAFIA

6. ANNEXOS

7. TAULES

8. FIGURES

9. IMATGES

**EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL A
LA FUNDACIÓ CASA MUSEU LLORENÇ VILLALONGA,
PARE GINARD I BLAI BONET**

«La biblioteca es troba defensada per les persianes i per la cortina espessa del lledoner. Encara així, la blavor endomassada del cel es filtra per les retxilleres»

LLORENÇ VILLALONGA, *El lledoner de la clastra*

«-¿A on has estudiat,
que has apresat tanta lletra?
-En el teu llibre, amoreta;
allà me som graduat»

RAFEL GINARD, *Cançoner Popular de Mallorca I*

«Una de les coses més ben fetes, que hi havia en aquella enorme casa, era la biblioteca. Durant tres anys, em vaig fer lector, estudiós i amic íntim d'Heràclit, de Plató, d'Aristòtil, de Dionís Aeropagita, de Tomàs d'Aquino, de Duns Escot, Ramon Llull, d'espanyols del XVI com Suárez, Miguel de Molinos, d'Ireneu, de Pacià, etc.»

BLAI BONET, *La vida i els meus instants*

1. INTRODUCCIÓ

La introducció ens servirà per proporcionar una primera panoràmica del projecte que implementarem. En primer lloc, presentarem i justificarem el treball. Concretament ens referirem a aspectes com l'origen del treball i les motivacions personals que ens han conduït a aquesta temàtica i projecte; la concreció del projecte; els objectius generals i específics que perseguim; l'àmbit del treball; la relació amb l'entorn i el context del projecte; l'anàlisi DAFO; l'estructura del treball; el calendari i el diagrama de Gantt del projecte; els punts crítics; els precedents i coneixements previs; i finalment, la revisió bibliogràfica o l'estat de la qüestió.

1.1. PRESENTACIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL

1.1.1. L'origen del treball i motivacions personals

Els conjunts documentals en general, així com els conjunts documentals d'escriptors en particular, constitueixen fonts d'un gran interès històric, social i cultural que s'han d'organitzar, preservar i difondre. En aquest sentit, el **patrimoni literari d'escriptors**, normalment forma part d'institucions més grans que els integren dins el seu organigrama (ja que han sigut adquirits o bé donats o cedits

pels escriptors mateixos o pels seus hereus)¹ o bé són gestionats individualment amb disparitats de resultats.

En l'àmbit **català**, el més proper a la nostra realitat literària i cultural, existeixen diversos Centres d'Interpretació del Patrimoni Literari, ubicats en un espai concret i dedicats a un autor que conserven un llegat tangible i/o intangible. Una mostra representativa es pot visualitzar en el següent quadre:

Autor	Entitat	Pàgina web
Balaguer i Cirera, Víctor	Biblioteca - Museu Víctor Balaguer	www.victorbalaguer.cat
Bladé i Desumvila, Artur	Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila	www.arturblade.org
Bladé i Desumvila, Artur	Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre (ACROS)	http://cultura.gencat.cat/arxius/acre
Brossa i Cuervo, Joan	Fundació Joan Brossa	www.fundaciojoanbrossa.cat
Cabanyes i Ballester, Manuel de	Masia d'en Cabanyes. Consell Comarcal del Garraf	http://www.ccgarrat.cat/
Coromines i Montanya, Pere	Fundació Pere Coromines	www.fundaciocoromines.cat
Coromines i Vigneaux, Joan	Fundació Pere Coromines	www.fundaciocoromines.cat
Folch i Torres, Josep Maria	Fundació Folch i Torres	http://www.fundaciofolchitorres.org
Fuster i Ortells, Joan	Casa Joan Fuster	http://espaijoanfuster.org/

¹ Ens referim als casos coneguts de la Biblioteca de Catalunya (Secció Manuscrits) o de la Biblioteca Nacional que han rebut donacions o han adquirit conjunts documentals d'importants escriptors que han integrat dins el seu organigrama.

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Guimerà i Jorge, Àngel	Casa Museu Àngel Guimerà	www.elvendrell.net
Juan i Arbó, Sebastià	Biblioteca Sebastià Juan Arbó	www.bibliotecasjarbo.cat
Maragall i Gorina, Joan	Arxiu Joan Maragall. Biblioteca de Catalunya	http://www.bnc.cat
Martí i Pol, Miquel	Fundació Miquel Martí i Pol. Llegat Miquel Martí i Pol. Biblioteca Bac de Roda	http://www.miquelmartiipol.cat/
Masó i Valentí, Rafael	Fundació Rafael Masó	www.rafaelmaso.org
Moncada i Estruga, Jesús	Ajuntament de Mequinensa	http://www.jesusmoncada.cat/
Palau i Fabre, Josep	Fundació Palau	www.fundaciopalau.cat
Pla i Casadevall, Josep	Fundació Josep Pla	www.fundaciojoseppla.cat
Pons, Josep Sebastià	Patrimoni Literari d'Illa	www.ille-sur-tet.com
Pujols i Morgades, Francesc	Fundació Francesc Pujols i Morgades	www.fundacio-francescupujols.cat
Rodoreda, Mercè	Fundació Mercè Rodoreda	http://www.mercerodoreda.cat/
Rusiñol i Prats, Santiago	Santiago Rusiñol. Consorci del Patrimoni de Sitges	www.museusdesitges.cat
Salvador i Gimeno, Carles	Fundació Carles Salvador	www.carlessalvador.cat
Vayreda i Vila, Marian	Estudi Marian Vayreda. Fundació Museu dels Sants d'Olot	www.museusants.cat
Verdaguer i Santaló, Jacint	Casa Verdaguer de literatura MUHBA, Vil·la Joana	www.museuhistoria.bcn.cat
Verdaguer i Santaló, Jacint	Fundació Jacint Verdaguer. Casa Museu Verdaguer	www.verdaguer.cat
Viladot i Puig, Guillem	Fundació Guillem Viladot	www.lopardal.com

Taula 1. Centres Interpretació Patrimoni Literari (Catalunya). Elaboració pròpia

De totes les iniciatives anteriors, resulta especialment interessant el cas de la Fundació Mercè Rodoreda, entitat que va ser constituïda per l'Institut d'Estudis Catalans, hereu de la propietat intel·lectual de l'autora, per acord del Ple del dia 16 de setembre de 1991. La Fundació Mercè Rodoreda disposa de l'arxiu personal de l'escriptora i d'una biblioteca complementària, ambdós ubicats a la seu de la Fundació al carrer del Carme 47 a Barcelona. El catàleg està disponible en una base de dades (BD) en la qual es pot cercar pels següents camps: classificació, subfons, autor/receptor, títol, data, lloc, matèria i cerca lliure. La Fundació Mercè Rodoreda presenta un organització de la documentació i unes eines de control documental que poden resultar molt útils per al projecte que desenvolupem.

En el cas de les **Illes Balears**, no existeixen a excepció del cas de la Fundació Casa Museu, iniciatives de gestió integral similars. En aquest sentit, entenem per gestió integral, la gestió combinada dels elements etnogràfics de la casa i la gestió del fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica, d'una personalitat literària. De totes formes, existeixen algunes iniciatives que tenen com a objectiu fonamental la difusió de l'obra i el patrimoni documental d'un autor. Molts d'aquests conjunts, com hem advertit anteriorment, es troben integrats en les estructures d'altres entitats o institucions. A continuació, farem una petita relació d'aquestes iniciatives, que no té com a objectiu ser exhaustiva; únicament, pretén mostrar les diversitats de propostes documentals i literàries existents en l'actualitat en el marc de les Illes Balears:

- **Fons Bartomeu Fiol. Universitat de les Illes Balears (UIB).**
L'Ajuntament de Palma va ser el beneficiari de la donació el 26

d'octubre de 2009 de la col·lecció bibliogràfica de l'autor, formada per 1359 volums. L'any 2012 la vídua de l'autor també va lliurar a l'Ajuntament de Palma, 2716 monografies i 105 revistes. L'Ajuntament va cedir el fons a tercers, en aquest cas la UIB.

- **Fons Alcover-Moll.** El fons Alcover-Moll,² propietat de la **Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears**, està integrat per les biblioteques particulars d'Antoni M. Alcover i del seu deixeble, Francesc de Borja Moll. El fons està gestionat per la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez, el Comitè Científic de la qual dóna les directrius i marca les prioritats de la tasca de catalogació i inventari dels milers de documents.

En relació amb la figura d'Antoni M. Alcover també hem de mencionar l'existència de la **Institució Pública Antoni M. Alcover**,³ centre que té com a principals finalitats, la conservació, reunió i aprofitament científic de tot el llegat d'Antoni M. Alcover, així com l'estudi, recerca i promoció de la cultura popular de Mallorca. Avui en dia disposa d'un extens fons format per monografies, audiovisuals, postals i correspondència de gran interès per conèixer la figura folklorista i lingüista d'Alcover i que no ha deixat de créixer des de la seva inauguració l'any 1999.

- **Fons Maria Antònia Salvà.**⁴ El **Consell Insular de Mallorca** va adquirir el fons Maria Antònia Salvà l'any 2004 i el va

---

² <<http://www.uib.cat/catedra/camv/#fonsalcovermoll>>.

³ <<http://www.institucioalcover.org/>>.

⁴ <<http://cabib.uib.es/>>.

dipositar a la Biblioteca Lluís Alemany, centre especialitzat en la investigació i l'estudi bibliogràfic balear, així com també en la recerca històrica i artística.

- **Fons Marià Villangómez⁵ (Institut d'Estudis Eivissencs).** Malgrat que es tracta d'un fons limitat, aquest conté documents personals, obra literària, correspondència, documentació sobre l'activitat professional del poeta i traductor eivissenc, i una biblioteca auxiliar, així com també registres d'hemeroteca.

Per tant, podem establir que les motivacions personals que m'han decantat per aquest àmbit temàtic segueixen dues línies o direccions ben diferenciades:

- La possibilitat d'**aplicar els coneixements adquirits**, tant teòrics com pràctics, al llarg del Grau en Informació i Documentació, i d'aquesta manera garantir el control documental en els fons de la Fundació.
- Convertir la **proposta** aplicada en la Fundació en **un model de referència** en:
  - La gestió de conjunts documentals d'escriptors a les Illes; i en,
  - L'establiment i definició d'eines i mecanismes de control documental.

---

⁵ <<http://www.uib.cat/catedra/camv/#arxiuvillangomez>>.

1.1.2. Concreció del treball

La **Fundació Casa Museu** és una entitat cultural de caràcter privat encarregada de la gestió de les cases museu de tres figures literàries del segle XX a Mallorca: Llorenç Villalonga (Binissalem), Pare Rafel Ginard (Sant Joan) i Blai Bonet (Santanyí). Des de el punt de vista documental, cada una de les cases la conformen el conjunt documental del seu autor i a més cada casa té associat un centre de documentació especialitzat. A tot això hem d'afegir la part etnogràfica de les tres cases.

L'any 2010 es va produir un canvi en la gerència de la Fundació. Fruit d'aquest canvi, s'incorporà una nou equip a la gestió de la institució. Aquest equip va desenvolupar un nou projecte que va posar èmfasi en la part documental de les cases. L'auditoria documental realitzada a començaments de l'any 2010 va revelar dues **necessitats** importants:

- La necessitat d'incorporar un Documentalista encarregat de la gestió del conjunt documental de les cases.
- La necessitat d'introduir mecanismes d'organització i control documental. Una part de la documentació accessible (ens referim a la biblioteca personal de Llorenç Villalonga) es pot consultar al CABIB⁶ (Catàleg Bibliogràfic de les Illes Balears); però la informació disponible presenta una sèrie de problemes: el catàleg no es troba complet, els registres no descrits de

---

⁶ <<http://cabib.uib.es/>>.

manera uniforme i el topogràfic dels registres no coincideix amb la seva localització física.

Tenint en compte aquests precedents, així com també el creixement exponencial des de el punt de vista documental dels fons de les cases, mitjançant les diverses cessions i donacions que s'han efectuat recentment, l'objectiu d'aquest treball es centra bàsicament en l'establiment d'unes eines i mecanismes que permetin el control i l'organització de la documentació de les cases.

1.1.3. Objectius generals i específics

Objectius generals

La finalitat d'aquest treball és presentar una proposta de desenvolupament i d'aplicació d'un mètode de treball per a organitzar, descriure i gestionar la documentació dels conjunts documentals gestionats per la Fundació Casa Museu.

D'aquesta manera, l'objectiu general és **establir i definir uns instruments, eines i mecanismes que permetin millorar el control de la descripció documental, i per tant, la seva gestió, organització i accessibilitat.** Amb aquestes eines i mecanismes de control documental, la Fundació també té com a objectiu convertir-se en un **model en la gestió i organització del patrimoni literari, i per tant, en un referent, amb un model de gestió i descripció que es pugui extrapolar a altres organismes o institucions.**

Els objectius generals descrits, s'emmarquen dins les finalitats i objectius estratègics i fundacionals de l'entitat, i que es poden concretar en els següents punts, definits en els Estatuts de la Fundació⁷ (Títol II: Finalitats de la Fundació, aplicació dels recursos i regles bàsiques per determinar-ne els beneficiaris; article 5):

- **Promoure el foment de l'estudi i la difusió de l'obra i la personalitat literària dels tres escriptors mallorquins**, així com dels seus respectius conjunts documentals: Llorenç Villalonga, Pare Rafel Ginard i Blai Bonet.
- **Conservar i mantenir en estat de visita i consulta les instal·lacions museogràfiques i els fons documentals i bibliogràfics**, i això suposa tenir aquests conjunts estructurats i organitzats.
- **Impulsar l'estudi científic i la difusió del patrimoni literari i cultural de Mallorca**, i més secundàriament, el coneixement del fet literari i cultural en general. Aquest fet implica disposar d'eines que permetin la codificació i descripció dels conjunts documentals, per afavorir la seva accessibilitat i difusió.

Objectius específics

a) Anàlisi de l'àmbit d'estudi

---

⁷ <http://www.fundaciocasamuseu.cat/documents/estatuts_fundacio.pdf>.

- Realització d'un estudi de les necessitats documentals de la Fundació a partir de l'anàlisi dels conjunts documentals existents.
- Realització d'una auditoria dels conjunts documentals consultables i accessibles.

b) Disseny d'eines i mecanismes de control documental

- Organització de la documentació a partir de la definició de quadres de classificació oberts amb la mateixa estructura orgànica (un quadre de classificació per cada Centre de la Fundació).
- Unificació dels criteris de descripció documental (diferenciant: registres bibliogràfics, documentals, audiovisuals, museogràfics, i d'hemeroteca).

c) Disseny d'un sistema informàtic per a la gestió i control de la documentació

- Disseny d'una BD relacional integrada en la pàgina web de la Fundació.
- Definició i codificació dels descriptors de la BD relacional: descriptors lliures i controlats.
- Definició del llenguatge documental dels descriptors controlats que formen part de la BD.

1.1.4. Àmbit del treball

L'àmbit d'actuació d'aquest treball es centra en la **part documental** de les cases. Cada casa, ubicada a un municipi diferent de les Illes Balears (Binissalem, San Joan i Santanyí), es troba integrat pel conjunt documental del seu autor (fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica) i a més cada casa té associat un centre de documentació especialitzat, format per: una biblioteca auxiliar, una hemeroteca i una mediateca (per exemple, la Casa Llorenç Villalonga té un centre especialitzat en narrativa, la Casa Pare Rafel Ginard té un centre especialitzat en folklore i tradició oral, i el Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet té un centre especialitzat en poesia).

Figura 1. Mapa ubicació del centres de la Fundació Casa Museu. Elaboració pròpia

Tot aquest volum documental, en constant creixement mitjançant donacions i cessions, requereix un sistema de gestió documental que permeti la seva organització i control.

1.1.5. Relació amb l'entorn i el context del treball

Òrgans de gestió de la Fundació

- **Patronat:** principal òrgan de gestió. Format per representants del Consell de Mallorca. També en són membres un representant de la UIB i un de cadascun dels ajuntaments (Binissalem, Sant Joan i Santanyí).
- **Comissió executiva:** petita representació del Patronat, encarregada d'agilitzar tràmits.
- **Comissió assessora:** comitè d'experts en les matèries d'interès (literatura i cultura popular) i en els tres autors. Té caràcter consultiu i d'assessorament científic.

Equip de gestió de la Fundació

- **Directora Gerent**
- **Tècnic de gestió.** Funcions: visites i museografia, activitats, projectes i comunicació de la Casa Llorenç Villalonga (Museu Literari).

- **Tècnic de gestió.** Funcions: visites i museografia, activitats, projectes i comunicació de la Casa Pare Ginard (Museu de la Paraula).
- **Tècnic documentalista.** Funcions:
  - Gestió del fons de la Fundació (inventari, catalogació i arxiu).
  - Gestió dels Centres de Documentació.
  - Servei de documentació i assessorament entorn la figura dels tres escriptors.
  - Servei d'atenció i assessorament a investigadors.
  - Dinamització del servei de consulta.
  - Suport a les tasques de digitalització.
  - Suport a projectes de la Fundació: publicacions, exposicions temporals, etc.

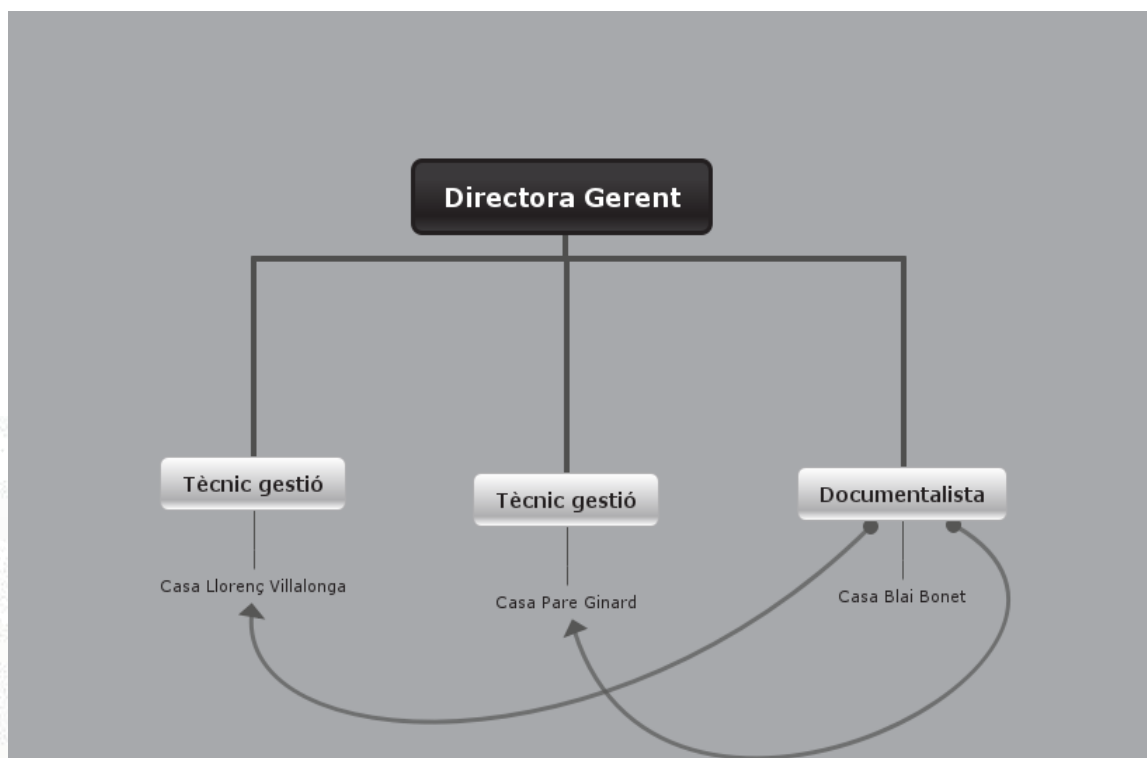

Figura 2. Equip de Gestió Fundació Casa Museu (2015). Elaboració pròpia

1.1.6. Anàlisi DAFO

El següent anàlisi DAFO ens permetrà visualitzar els **factors estratègics crítics** del projecte professional, i una vegada identificats aquests, ens ajudarà en el desenvolupament de les eines i mecanismes documentals que volem implementar: consolidant fortaleses, minimitzant debilitats, aprofitant les avantatges de les oportunitats, i eliminant o reduint les amenaces.

	Fortaleses	Debilitats
Anàlisi Intern	<p>-Recolzament institucional. Tant la Direcció com el Patronat de la Fundació saben de la importància de tenir el patrimoni documental de la institució ordenat i organitzat.</p> <p>-Equip de feina involucrat. La implicació del personal en la iniciativa enforteix la institució i permetrà la seva consolidació i creixement en matèria documental.</p> <p>-Formació tècnica del personal. Per a desenvolupar aquestes eines i mecanismes es necessita un personal amb una formació molt tècnica i específica.</p>	<p>-Resistència al canvi. Existència d'una petita part del patrimoni documental de la Fundació ja catalogat amb una metodologia diferent.</p> <p>-Equip de feina reduït. Tenint en compte el volum documental existent a la Fundació, únicament existeix un Documentalista per a la gestió, ordenació i catalogació del patrimoni documental de les tres cases.</p> <p>-Diversitat de registres documentals. L'existència de diversos suports (bibliogràfics, documentals, hemeroteca, audiovisuals, col·lecció, etc.) dificulta la definició dels mecanismes de control documental.</p>
	Oportunitats	Amenaces
	<p>-Implantació clau per a l'activitat de la Fundació. Dins les activitats de la Fundació, la gestió dels seus fons representa una acció fonamental i prioritària.</p> <p>-Aprofitament de les</p>	<p>-Conjuntura econòmica actual. La situació de crisi actual redueix les despeses i inversions de les institucions i administracions en aquest tipus d'accions.</p> <p>-Manteniment permanent. Les</p>

<p>Anàlisi Extern</p>	<p>potencialitats que ofereixen les noves tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC). Avui en dia és possible desenvolupar eines i mecanismes de control documental sense la necessitat de realitzar fortes inversions econòmiques, aprofitant el potencial de les noves tecnologies.</p> <p>-Establiment d'un model de referència per altres institucions. Amb aquest projecte la Fundació es pot convertir en una institució de referència i en un model a "imitar" per altres institucions encarregades de la gestió del patrimoni literari.</p>	<p>eines i mecanismes definits no són estàtiques; requereixen manteniment constant. Això exigeix tenir una bona organització per a mantenir els estàndards de qualitat.</p> <p>-Dificultat d'implementar uns models de control documental. El model a implementar afecta a tres centres diferents, amb documentació diferent i ubicats a tres municipis diferents (Binissalem, San Joan i Santanyí).</p>
-----------------------	---	---

Taula 2. Anàlisi DAFO. Elaboració pròpia

1.1.7. Estructura

L'estructura d'aquest projecte presenta una **triple dimensió**. En primer lloc, tenim una **introducció** que serveix de **contextualització i conceptualització del projecte**. Així, en aquesta primera panoràmica, establim els orígens i motivacions del projecte, concretem l'àmbit d'aplicació, els objectius, l'anàlisi DAFO, els punts crítics, l'estructura, el calendari, els precedents i la revisió bibliogràfica de l'estat de la qüestió.

A continuació, abordarem el gruix del projecte, diferenciant dues parts interconnectades. La **primera part** és de caràcter descriptiu; i en ella, analitzarem el **marc teòric del patrimoni documental de la Fundació**. Per tant, de manera molt succinta, farem una petita introducció a l'autor (Llorenç Villalonga, Pare Rafel Ginard i Blai

Bonet) i a l'edifici (Casa Llorenç Villalonga, Casa Pare Ginard i Casa Blai Bonet). Seguidament, abordarem la part documental de cada casa i escriptor (fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica) així com també del Centre de Documentació annex a cada casa.

La **segona part** és de caràcter analític; i en ella, analitzarem el **marc pràctic**. Aquí proposarem tres nivells de control documental per a la Fundació Casa Museu (nivell més general, nivell macro o intermedi i nivell micro). En el nivell més general, situarem un mecanisme de control bàsic en la descripció documental i arxivística: el quadre de classificació. Així definirem un model estàndard per a la Fundació; i en particular, per a cada casa. Seguidament ens aproximarem al nivell macro o intermedi. Aquí, bàsicament, abordarem el software comercial i lliure existent en el mercat per a la gestió i catalogació documental. Degut a les diversitats de suports documentals existents a la Fundació (registres bibliogràfics, documentals, hemeroteca, audiovisuals, béns mobles, etc.) proposarem una solució de gestió i control a mida: una BD relacional integrada en la pàgina web de la Fundació (<<http://www.fundaciocasamuseu.cat/>>). Finalment, ens acostarem al nivell micro del control documental: la definició dels criteris de descripció (descriptors lliures i descriptors controlats) i dels mecanismes de control (dels descriptors controlats).

1.1.8. Calendari i diagrama de Gantt

El calendari proposat presenta una periodització dividida en tres fases o etapes clarament diferenciades:

- Fase 1: **Contextualització i anàlisi**
- Fase 2: **Desenvolupament**
- Fase 3: **Implementació**

Cada una de les fases està integrada per un conjunt de tasques. La següent taula presenta cada tasca amb la seva proposta temporal:

	Nom	Inici	Final	Durada (dies)
	FASE 1	28/02/2015	29/03/2015	30
Tasca 1	Determinació del projecte a desenvolupar	28/02/2015	03/03/2015	4
Tasca 2	Establiments dels objectius	04/03/2015	06/03/2015	3
Tasca 3	Estudi i anàlisi del fons documental de la Fundació	07/03/2015	15/03/2015	9
Tasca 4	Anàlisi de projectes similars	16/03/2015	22/03/2015	7
Tasca 5	Anàlisi de software lliure i de pagament disponible	23/03/2015	29/03/2015	7
	FASE 2	30/03/2015	28/04/2015	47
Tasca 6	Definició i disseny del quadre de classificació	30/03/2015	06/04/2015	8
Tasca 7	Identificació dels camps de descripció	07/04/2015	13/04/2015	7
Tasca 8	Disseny dels paràmetres de la BD relacional	14/04/2015	27/04/2015	14
Tasca 9	Establiment descriptors de camp lliure i	14/04/2015	21/04/2015	8

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

	controlats			
Tasca 10	Implementació de la BD	28/04/2015	06/05/2015	10
	FASE 3	29/04/2015	07/06/2015	22
Tasca 11	Proves de funcionament	07/05/2015	13/05/2015	7
Tasca 12	Resolució d'incidències	14/05/2015	18/05/2015	5
Tasca 13	Integració BD interfície pàgina web	19/05/2015	21/05/2015	3
Tasca 14	Redacció memòria final	22/05/2015	28/06/2015	7

Taula 3. Temporalització projecte. Elaboració pròpia

La representació gràfica del temps previst de dedicació per a les diferents tasques o activitats del projecte és pot visualitzar mitjançant un **diagrama de Gantt**. D'aquesta manera podem visualitzar amb més claredat la successió de les distintes fases del projecte:

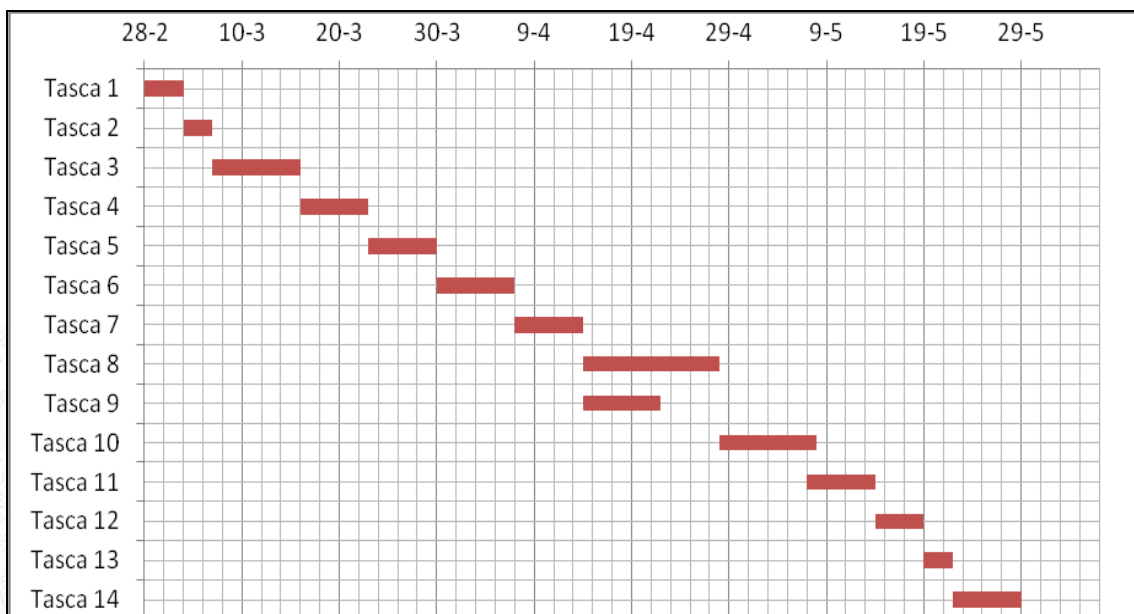

Figura 3. Diagrama de Gantt del projecte. Elaboració pròpia

1.1.9. Punts crítics

El desenvolupament i la implementació de tot projecte duu implícits una sèrie de punts claus o crítics que determinen l'èxit de l'acció. La següent figura ens mostra els punts crítics del recorregut principal del projecte de la Fundació, així com la seva retroalimentació permanent:

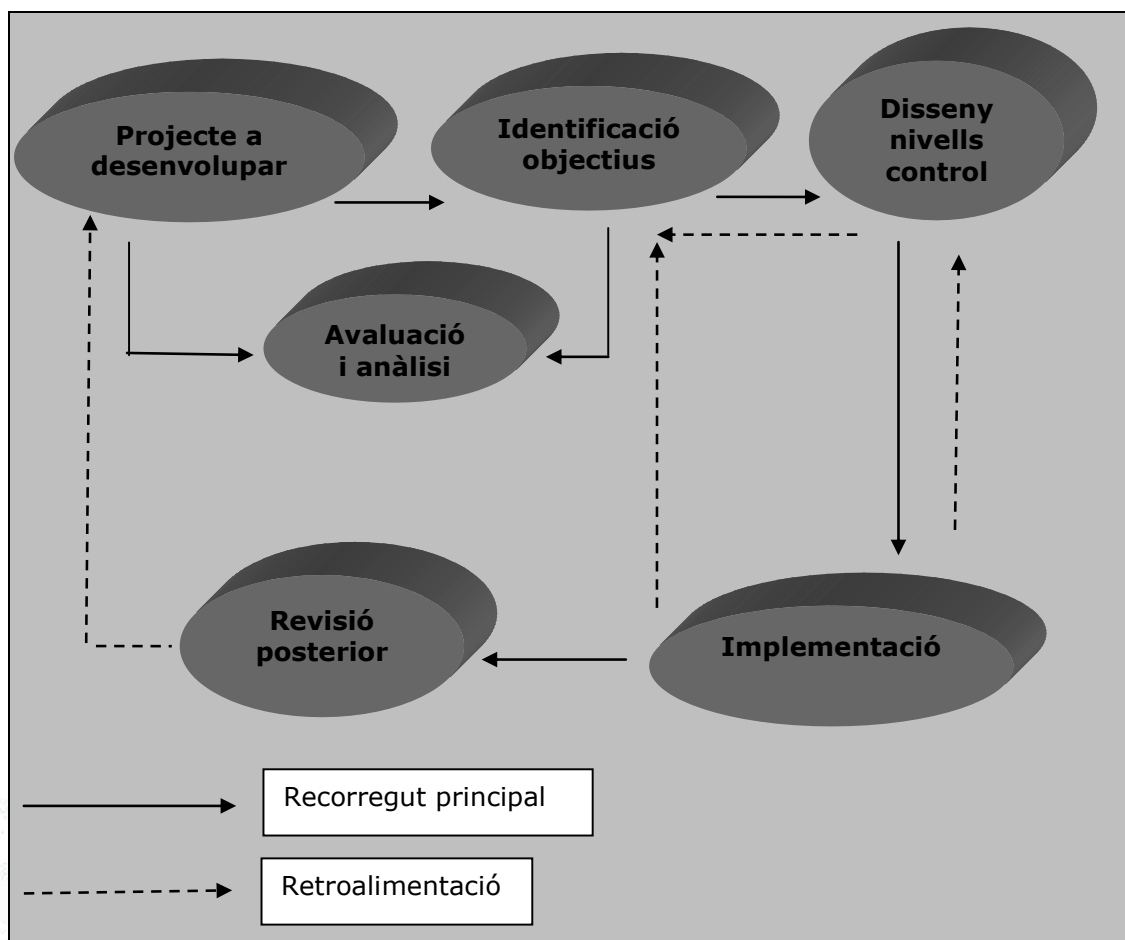

Figura 4. Metodologia i punts crítics. Elaboració pròpia

Per tant, podem establir sis punts crítics; això sí amb una grau variable d'incidència en l'èxit final del projecte:

- **Projecte a desenvolupar**
- **Identificació dels objectius**
- **Anàlisi i avaluació**
- **Disseny dels nivells de control documental**
- **Implementació**
- **Revisió posterior**

Dels sis punts, el disseny dels nivells de control i la seva implementació són els més sensibles i determinants, i per tant els que exigiran una major atenció.

A continuació, la taula 4 perfila els objectius de cadascun d'aquests punts crítics i els resultats prevists:

Acció	Activitat
Projecte a desenvolupar	<p>Objectiu: proporcionar la comprensió del context a on es desenvoluparà el projecte, amb la finalitat d'identificar els factors que influeixen en la necessitat de crear i definir els nivells de control documental.</p> <p>Resultats: determinar la missió de l'organització, els seus valors i la seva estructura. A partir d'aquí concretar el projecte.</p>
Identificació objectius	<p>Objectiu: determinar els objectius, generals i específics a partir de l'anàlisi de les necessitats documentals de la Fundació.</p> <p>Resultats: redacció d'una primera versió del calendari d'activitats a desenvolupar i la seva temporalització.</p>

Avaluació i anàlisi	<p>Objectiu: avaluació de la situació documental de la Fundació així com del software lliure i de pagament existent avui en dia al mercat.</p> <p>Resultats: relació dels programes existents i proposta d'adopció de la solució més adient.</p>
Disseny nivells de control	<p>Objectiu: determinar els nivells de control i gestió documental i definició dels camps de descripció lliure i de descripció controlada.</p> <p>Resultats: BD definida i camps de descripció establerts.</p>
Implementació	<p>Objectiu: dotar de continguts als mecanismes de control documental i implementació de la BD en la pàgina web de la Fundació.</p> <p>Resultats: enllaç a la pàgina web que redirecciona al motor de cerca.</p>
Revisió posterior	<p>Objectiu: avaluar i mesurar l'eficàcia de les eines i els mecanismes de control documental amb la finalitat de corregir les deficiències detectades.</p> <p>Resultats: possibilitat d'entrega a la Direcció de la Fundació d'un informe amb les discrepàncies observades i la proposta d'accions per corregir aquestes deficiències.</p>

Taula 4. Desenvolupament punts crítics. Elaboració pròpia

1.1.10. Precedents i coneixements previs

Els coneixements previs sobre el projecte a desenvolupar es poden agrupar en dos grans grups:

a) Coneixements previs procedents de l'àmbit acadèmic

En aquest primer grup, m'agradaria referir-me fonamentalment als coneixements adquirits durant el **Grau en Informació i Documentació**. Per una banda, tenim les matèries obligatòries

cursades. En aquest sentit han resultat d'un gran interès per a aquest projecte les següents assignatures: Anàlisi Documental I; Auditoria de la Informació; Base de Dades; Cerca i Recuperació d'Informació; Comportament Informacional I; Gestió d'Unitats i Serveis d'Informació; Enginyeria del Programari; Llenguatges Documentals I; Sistemes d'Informació en l'Organització; i Tecnologies de la Informació. També, per un altre banda, les optatives cursades, dins la menció de Biblioteques i Centres de Documentació com: Anàlisi Documental II; Comportament Informacional II; Gestió Integral de Biblioteques; i Llenguatges Documentals II. Igualment, molt útils han resultat altres optatives al marge de la menció com: Arquitectura de la Informació i Gestió Integral d'Arxius. En alguns dels casos m'han proporcionat material i documentació directa per aprofundir en les temàtiques d'aquest projecte. En molts dels altres casos m'han ofert informació transversal que m'ha permès explorar nous camins.

Al marge de la formació acadèmica de la UOC, al Grau d'Informació i Documentació, també han resultat molt profitoses per aquest projecte, els coneixements adquirits als diversos mòduls del **Màster en Documentació Digital online** cursat a la Universitat Pompeu Fabra (Institut d'Educació Contínua) entre els anys 2006 i 2007; i, l'**Expert Universitari en Arxivística** cursat a la UNED (Fundación Carlos Amberes) el curs 2007-2008.

b) Coneixements previs procedents de l'àmbit laboral/professional

En aquest segon grup, m'agradaria referir-me bàsicament, als coneixements adquirits durant el desenvolupament de la meua carrera professional i que he pogut "reciclar" i aplicar en aquest

projecte. Fonamentalment m'agradaria referir-me a dos experiències professionals prèvies. En primer lloc, la tasca desenvolupada l'any 2001-2002 com **Arxivista** a l'**Arxiu General Administratiu del Consell** de Mallorca (AGCM). Durant aquest període i dins del programa "Patrimoni Arqueològic, Cultural i Documental 2001" es va dur a terme la classificació i ordenació de diversos arxius municipals. En el meu cas, juntament amb altres dues persones, em vaig encarregar de la classificació i ordenació de l'Arxiu Municipal d'Algaida. Aquesta experiència, em va mostrar la importància de l'aplicació dels quadres de classificació com a elements vertebradors de l'organització i gestió d'un arxiu. A més, em va permetre, per primera vegada, treballar i gestionar directament un quadre de classificació.⁸

En segon lloc, la tasca desenvolupada, entre els anys 2006 i 2010, com a **Cap d'Arxiu de l'Àrea Documental de SAIBSA** (Serveis Administratius e Informàtica Balear S.A.), empresa privada especialitzada en la custòdia documental i en la gestió integral d'arxius. Durant aquests anys, i en el marc del "Contracte del servei de custòdia i conservació dels expedients inactius de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears", subscrit per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) i SAIBSA, vaig ser l'encarregat de les tasques de coordinació i direcció tècnica del

---

⁸ Vegeu Isabel GARAU LLOMPART; Francesc RIERA VAYREDA. *Arxiu municipal: pautes de règim intern, organització i funcionament* (Palma: Consell de Mallorca. Departament de Cultura, 2001). Recentment, han sigut diversos els municipis de l'illa, que han publicat a partir del model de quadre de classificació proposat pel Departament de Cultura del Consell de Mallorca, l'inventari dels seus arxius municipals: Banyalbufar, Binissalem, Consell, Lloret de Vistalegre, Llubí, Maria de la Salut, Marratxí, Muro, Pollença, Porreres, Puigpunyent, Santa Eugènia, Santanyí, Vilafranca de Bonany, Estellencs, etc.

contracte i el responsable directe de l'empresa adjudicatària. El bagatge d'aquesta experiència va ser doblement enriquidor: en primer lloc, em va permetre la possibilitat de treballar, dissenyar i gestionar BD relacionals. I en segon lloc, em va posar en contacte amb els llenguatges documentals, i em va mostrar la importància dels descriptors controlats en la cerca i recuperació de la informació.

1.1.11. Revisió bibliogràfica

La revisió bibliogràfica del projecte no ha donat com a resultat una relació extensa de fonts. Únicament hem realitzat una selecció d'aquells textos més actuals i representatius.

En aquest sentit, la revisió bibliogràfica del projecte es troba articulada en tres nivells: revisió bibliogràfica internacional, nacional i local. A continuació descriurem breument els continguts de les lectures bàsiques del nostre treball, on podem trobar normatives, legislacions, articles específics i monografies que tracten aspectes conceptuals i en molts dels casos transversals al projecte que desenvolupem.

Revisió bibliografia internacional

El repàs de la bibliografia internacional comença amb dos textos normatius internacionals del International Council on Archives (ICA).⁹

---

⁹ <<http://www.ica.org/>>.

L'ICA és un organisme internacional no governamental caracteritzat per la promoció de l'ús, el desenvolupament i la conservació del patrimoni arxivístic mundial. Aquest organisme, en un marc de col·laboració amb la UNESCO, desenvolupa normatives i textos que són fonamentals per a la pràctica arxivística en l'actualitat. En primer lloc, parlarem de la **ISAD(G)**,¹⁰ **Norma Internacional General de Descripció Arxivística** (General International Standard Archival Description). Aquesta normativa internacional proposa una sèrie de regles fonamentals en la descripció arxivística: garantir l'elaboració de descripcions compatibles; facilitar la recuperació i l'intercanvi d'informació; possibilitar compartir dades d'autoritats; i possibilitar la integració de les descripcions de diferents arxius en un sistema. Per tant, parlem d'una normativa bàsica en els paràmetres de descripció definits per al projecte de la Fundació (ens interessen l'apartat 2, de regles de descripció en diversos nivells i l'apartat 3, els elements de descripció).

El segon text és ***Principles and Functional Requirements for Records in Electronic Office Environments***¹¹ (2008); concretament el mòdul I, *Overview and Statement of Principles*. En aquest mòdul es plantegen qüestions com les bones pràctiques (documents digitals i programari), principis fonamentals (relatius als documents i als sistemes), qüestions relatives a la implementació, així com altres requeriments funcionals de referència. En relació al nostre projecte, especialment significatius són els apartats referits als principis fonamentals i a la implementació.

També ens interessa per a conceptualitzar i contextualitzar el projecte, el document **UNE-ISO 15489-1. Information and**

---

¹⁰ <<http://www.icacds.org.uk/eng/ISAD%28G%29.pdf>>.

¹¹ <<http://www.wgarm.net/ccarm/docs-repository/doc/doc402817.PDF>>.

documentation. Records management; concretament la part 1 de generalitats. La ISO (Organització Internacional de Normalització)¹² és una federació mundial d'organismes nacionals de normalització, encarregada de la preparació de normatives internacionals.

A continuació, seguint un criteri d'ordenació alfabètica de la bibliografia internacional, situem una sèrie d'articles i treballs especialitzats que aborden algunes de les problemàtiques plantejades al projecte. Comencem pel treball de Mario Barité: "**El control del vocabulario en la era digital: revisión conceptual**". Mario Barité és Professor titular a l'Escola de Bibliotecologia de la Universitat de la República d'Uruguai, i en l'actualitat doctorand per la Universitat de Granada. Les àrees de docència i investigació són la classificació, terminologia i informació jurídica. En aquest treball, Barité realitza una revisió conceptual de l'evolució del control del vocabulari fins a l'actualitat. Especialment interessants són els cinc objectius del control del vocabulari que defineix: restricció, desambiguació, normalització, jerarquització i relació. Com veurem en la part final de la segona part del projecte, aquests principis són d'una gran importància.

L'article de Anne J. Gilliland-Swetland publicat l'any 2000, ***Enduring paradigm, new opportunities: the value of the archival perspective in the digital environment*** és un treball indispensable dins la teoria i pràctica arxivística. Anne J. Gilliland-Swetland és Professora assistent al Departament d'Informació de la Graduate Scholl of Education and Information Studies de la Universitat de Califòrnia (UCLA) i Codirectora del projecte US-InterPARES.¹³ L'autora s'ha especialitzat en gestió d'arxius i conservació. Concretament, en

---

¹² <<http://www.iso.org/iso/home.html>>.

¹³ <<http://www.interpares.org/>>.

aquest treball, parteix d'una sèrie de principis bàsics i que representen el model característic per organitzar, conservar i utilitzar els fons documentals: la inviolabilitat de l'evidència; el respecte al fons, la provenença i l'ordre original; el cicle de vida dels documents; la naturalesa orgànica dels documents; i la jerarquia en els documents i en les seves descripcions.

Seguidament, tenim el treball d'Andrew K. Pace (2004) "**Dismantling integrated library systems**". Andrew K. Pace és un bibliotecari i escriptor nord-americà, Director Executiu del Networked Library Services a l'Online Computer Library Center (OCLC)¹⁴ i Vicepresident/President de la Library and Information Technology Association (LITA).¹⁵ Aquest treball és interessant perquè ens planteja la qüestió dels sistemes de gestió de biblioteques (SGB) i la seva dificultat d'elecció. Avui en dia, els SGB es troben en un moment de maduresa inqüestionable. Les diferències són mínims, i per tant, la seva elecció resulta una operació molt complexa.

Finalment, acabarem aquest apartat de revisió bibliogràfica internacional amb la lectura de dos treballs de Roy Tenant, un de 2004 i l'altre de 2009: "**A bibliographic metadata infrastructure for the twenty-first century**" i "**21 st Century Description and Access**". Roy Tenant és Director General del Programa OCLC (Online Computer Library Center) Research, i els seus textos sempre representen una visió trencadora amb les tendències actuals. Respecte a la primera lectura, Roy Tenant ofereix una infraestructura de metadades bibliogràfiques en lloc del format de registre bibliogràfic tradicional. En aquest sentit, aquesta proposta resulta interessant com alternativa al model tradicional. També, i aquí

---

¹⁴ <<https://www.oclc.org/home.en.html>>.

¹⁵ <<http://www.ala.org/lita/>>.

enllaça directament amb el projecte de la Fundació, aposta pel fet que els sistemes actuals han de ser capaços d'adaptar la gran diversitat de formats dels seus registres i proporcionar per tant més flexibilitat i potència. La segona de les lectures, també ens connecta amb el nostre projecte, bàsicament per aquesta idea que els canvis tecnològics actuals ens exigeixen repensar completament com les biblioteques duen a terme el control bibliogràfic.

Revisió bibliografia nacional

Una vegada revisada la bibliografia internacional, començarem amb la revisió bibliogràfica nacional. Aquí bàsicament ens basarem en textos procedents de l'àmbit català, el més pròxim al nostre projecte, tant monografies com articles d'investigació.

En primer lloc destaquem el ***Manual d'arxivística i gestió documental***, obra de Emília Capell i Garriga i Mariona Corominas i Noguera (coordinadores) i editat per l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC)¹⁶ l'any 2009. Aquest manual és el resultat de l'evolució i aprenentatge de les tècniques de treball apreses pels arxivers catalans en els darrers 25 anys. Especialment interessants són els capítols de Lluís Cermeno i altres "**Tècniques de tractament documental**" (pàgs. 133-220) i de Joaquim Borràs i altres "**El sistema de gestió de documents**" (pàgs. 221-308). Aquests capítols ens parlen sobre les tècniques de tractament documental i sobre el disseny i la implementació del sistema de gestió de documents (SGD), definint els procediments que intervenen en un

---

¹⁶ <<http://www.arxivers.com/>>.

SGD; i per tant, ens proporcionen un panorama conceptual molt significatiu i aclaridor.

Un altre manual interessant és el de Santiago Caravia Noguera ***La biblioteca y su organización*** (2a ed. de l'any 2009, revisada i actualitzada). Aquest és un manual introductori que ens proporciona una visió general de les tècniques bibliotecàries, especialment de la normativa en matèria de catàlegs. El manual es divideix en dos grans parts. En la primera es proporcionen nocions generals de l'organització bibliotecària, i en la segona, es realitza un ampli resum de les regles de catalogació utilitzades per les biblioteques espanyoles.

Continuant amb els manuals, vull destacar dos exemplars més, en aquest cas del mateix autor, José Ramón Cruz Mundet: ***Manual de archivística*** (5a ed. revisada i actualitzada) de l'any 2003 i ***La gestión de documentos en las organizaciones*** de l'any 2006. José Ramón Cruz Mundet és llicenciat per la Universitat de Deusto i Doctor en Història per la Universitat Autònoma de Madrid, universitat a on també dirigeix el Màster en Arxivística. Del primer dels manuals, ens interessa l'apartat 4 de conceptes d'arxiu i document, i l'apartat 10 sobre l'organització de l'arxiu (classificació, ordenació i instal·lació), bàsicament el subpunt referit als quadres de classificació (pàgs. 243-248).

El segon manual, estructurat en dotze capítols, parteix dels efectes que les actuals Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC) estan generant en la gestió de la informació. D'aquesta manera ens mostra el complex assumpte de la gestió de documents, facilitant l'aplicació de l'anteriorment citada ISO 15489.

En la part d'articles d'investigació, volem destacar la tasca que s'ha desenvolupat des del Grup d'Investigació Digi.Doc del Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)¹⁷ amb el desenvolupament d'una sèrie de mòduls del Màster online en Documentació Digital (del que en l'any 2015-2016 es celebrarà la 18ª edició). Concretament ens centrarem en tres treballs: un sobre biblioteques en l'entorn digital, un sobre BD documentals, i un tercer sobre els nous models de representació i accés a la informació en els catàlegs en línea. En primer lloc, tenim el treball del Professor de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (UB), Ernest Abadal "**Las bibliotecas en el entorno digital**" (2007). En aquest article, Ernest Abadal, ens descriu el marc general en el que es troben les biblioteques i les experiències d'adequació al nou context digital.

En segon lloc, Lluís Codina (2006) "**Metodología de análisis y diseño de base de datos documentales**". Lluís Codina és Professor titular del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i Director de la Unitat de Suport a la Qualitat i a la Innovació Docent (USQUID)¹⁸ de la Facultat de Comunicació. En aquest treball, Lluís Codina realitza una exhaustiva descripció de les BD documentals. Després de definir la metodologia, ens aproxima a l'àmbit conceptual, instrumental i procedimental de les BD.

I finalment, Mari Carmen Marcos (2007) "**Nuevos modelos de representación y acceso a la información en catálogos en línea**". Mari Carmen Marcos és professora i investigadora de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). En aquest article, Mari Carmen

---

¹⁷ <<http://www.upf.edu/digidoc/>>.

¹⁸ <<http://www.usquidesup.upf.edu/>>.

Marcos aborda les avantatges de les noves tecnologies i com han afavorit el desenvolupament dels catàlegs en línia (OPACs).

Per concloure amb l'apartat de bibliografia nacional, destacaré dos treballs més. Per una banda, l'article de David Fernández-Quijada, Professor de la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat de Barcelona (UAB) "**L'ús de tesaurus per a l'anàlisi temàtica de la producció científica: apunts metodològics des d'una experiència pràctica**". En aquest treball es descriuen els aspectes metodològics d'una experiència d'anàlisi i temàtica d'un corpus de revistes científiques de comunicació. Com a descriptors es van utilitzar els descriptors dels tesaurus de la UNESCO i els dels àmbits teòrics i sectors definits en una recerca prèvia, així com descriptors onomàstics lliures, geogràfics i temporals. L'experiència descrita en aquest treball, pot ser de gran utilitat en la implantació dels descriptors desenvolupats per a la gestió documental del fons de la Fundació.

En relació amb la lectura anterior, també destaquem el treball de Concha Soler Monreal (Doctora en Documentació per la Universitat Politècnica de València) i Isidoro Gil Leiva (Doctor per la Universitat de Murcia), de l'any 2010, sobre "**Posibilidades y límites de los tesauros frente a otros sistemas de organización del conocimiento: folksonomías, taxonomías y ontologías**". En aquest treball, i a partir de variables com: objectiu, origen, entorn, estructura, productors i costos d'elaboració; els autors realitzen un molt interessant anàlisi comparatiu entre els tesaurus, les folksonomies, les taxonomies i les ontologies com sistemes d'organització i representació del coneixement.

Revisió bibliografia local

Per finalitzar amb la revisió bibliogràfica, parlaré breument de l'àmbit local. En aquest sentit, primer s'ha de fer una revisió de la legislació actual en matèria d'arxius, biblioteques i museus a les Illes Balears. Així, em basaré en la **Llei 4/2003 (26/03/2003) de Museus de les Illes Balears** (BOIB de 3 d'abril de 2003); la **Llei 15/2006 (17/10/2006) d'Arxius i Patrimoni Documental de les Illes Balears** (BOIB de 28 d'octubre de 2006); i la **Llei 19/2006 (23/10/2006) del Sistema Bibliotecari de les Illes Balears** (BOIB de 30 de novembre de 2006).

I en segon lloc, cal destacar les publicacions: ***Arxiu municipal: pautes de règim intern, organització i funcionament*** d'Isabel Garau Llompart i Francesc Riera (2001); i d'aquest segon autor, ***Els arxius municipals de Mallorca: Classificació dels seus fons documentals*** (1987). Aquestes dues publicacions són editades pel Departament de Cultura del Consell de Mallorca. A principis dels anys 80 del segle passat s'han publicat tota una sèrie d'inventaris d'arxius municipals. El Consell Insular de Mallorca i, abans, el Consell General Interinsular i el Ministeri de Cultura, han establert convenis amb diversos ajuntaments de les Illes per ordenar i classificar els arxius corresponents. D'aquesta tasca ja s'han publicat els inventaris de diversos arxius municipals¹⁹ (dins la col·lecció *Publicacions del Consell Insular de Mallorca. Arxiu: instrument de descripció documental*), i per tant, la seva revisió és fonamental per entendre el marc metodològic, conceptual i procedimental existent actualment a les Illes Balears.

---

¹⁹ Vegeu la nota a peu de pàgina 8.

2. PRIMERA PART: MARC TEÒRIC

En aquesta primera part, analitzarem l'estructura actual de la Fundació Casa Museu: Casa Llorenç Villalonga, Casa Pare Ginard i Casa Blai Bonet. Concretament, analitzarem la situació actual dels centres en matèria documental.

2.1. LA FUNDACIÓ CASA MUSEU LLORENÇ VILLALONGA, PARE GINARD I BLAI BONET

La Fundació Casa Museu és una entitat cultural de caràcter privat encarregada de la gestió de les cases museu de Llorenç Villalonga (Binissalem), Pare Rafel Ginard (Sant Joan) i Blai Bonet (Santanyí). Totes tres cases són propietat del Consell de Mallorca que en té cedit l'usdefruit a la Fundació.

Imatge 1. Logo Fundació Casa Museu. Fundació Casa Museu

L'entitat es va constituir l'any 1999 per gestionar la Casa Museu Llorenç Villalonga. L'any 2006 se'n van modificar la denominació i estatuts per encabir dins de les seves competències de gestió les cases museu Pare Ginard i Blai Bonet.

Abans de començar amb la descripció documental de les cases, és necessari establir una sèrie de matisos fonamentals per entendre l'actual configuració documental de la Fundació Casa Museu. El primer d'aquests matisos fa referència a aspectes conceptuals. El segon al·ludeix a l'origen i procedència de la documentació.

Des de el **punt de vista conceptual**, cada una de les cases subdivideix la documentació en **quatre àrees: el fons documental** (document d'arxiu), **la col·lecció bibliogràfica** (material bibliogràfic), **la col·lecció museogràfica** (objecte de caràcter cultural o científic), **i el centre de documentació especialitzat** annex a cada casa (literatura, cultura popular i poesia).

La definició conceptual en fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica procedeix de la **legislació autonòmica actual** en matèria d'arxius, biblioteques i museus. En aquest sentit, la Llei 15/2006 (17/10/2006) d'Arxius i Patrimoni Documental de les Illes Balears (BOIB de 28 d'octubre de 2006)²⁰ defineix fons documental a l'article 2 com: "conjunto orgánico de documentos reunidos en un proceso natural producidos y/o recibidos por una persona física o jurídica, pública o privada, a lo largo de su existencia, y que son puestos al servicio del mismo productor, de la información y de la investigación". En aquesta línia, la Llei 19/2006 (23/10/2006) del Sistema Bibliotecari de les Illes Balears (BOIB de 30 de novembre de 2006)²¹ ens aproxima al concepte de col·lecció bibliogràfica, concretament als articles 3 i 4. L'article 3.1 diu: "A

---

²⁰ <<http://boib.caib.es/pdf/2006152/mp72.pdf>>.

²¹ <<http://boib.caib.es/pdf/2006170/mp37.pdf>>.

efectos de esta ley, son bibliotecas las instituciones culturales donde se reúnen, conservan, seleccionan, inventarían, catalogan, clasifican y difunden conjuntos o colecciones de libros, folletos, publicaciones periódicas, documentación gráfica, manuscritos, grabaciones sonoras, visuales e informáticas y de otros materiales bibliográficos o reproducidos en cualquier soporte, actual o futuro, para el uso en sala pública, mediante préstamo temporal, o consulta, a través de las redes telemáticas de comunicación, con finalidades educativas, de investigación, de información, de recreación o de cultura". I a continuació, a l'article 4 ens situa el concepte de col·lecció: "Son colecciones, a efectos de esta ley, todos aquellos fondos de interés especial que no tengan el tratamiento biblioteconómico que establece el artículo 3". Finalment, la Llei 4/2003 (26/03/2003) de Museus de les Illes Balears (BOIB de 3 d'abril de 2003)²² ens introdueix a l'article 3, el concepte de col·lecció museogràfica: "Se entienden por colecciones museográficas, a los efectos de esta ley, los conjuntos estables de bienes muebles con relevancia o valor cultural, técnico o científico conservados por una persona física o jurídica que, sin reunir las condiciones propias del museo establecidas por esta ley, se exponen al público para su contemplación de forma permanente, coherente y ordenada".

El segon dels matisos que anunciàvem anteriorment, es refereix a l'**origen i procedència** de tot aquest patrimoni documental. En relació a aquests conceptes, Anne J. Gilliland-Swetland estableix una sèrie de principis bàsics²³ i que representen el model característic per organitzar, conservar i utilitzar els fons documentals:

---

²² <<http://boib.caib.es/pdf/2003044/mp44.pdf>>.

²³ Vegeu Anne J. GILLILAND-SWETLAND. *Eduring paradigm, new opportunities: the value of the archival perspective in the digital environment*. Washington: Council on Library and Information Resources, 2000.

- Inviolabilitat de l'evidència
- Respecte al fons, provinença i ordre original
- Cicle de vida dels documents
- Naturalesa orgànica dels documents
- Jerarquia en els documents i en les seves descripcions

En la Fundació Casa Museu hem de diferenciar diverses modalitats sobre l'origen i la procedència de la documentació. Aquestes són: donació, cessió i adquisició.

- **Donació:** Aquells conjunts donats a la Fundació. Aquí ens referim fonamentalment al fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica Llorenç Villalonga. Aquests han sigut donats en diverses fases pel misser Josep Zaforteza, hereu universal de l'escriptor.
- **Cessió:** Aquells conjunts cedits temporalment a la Fundació. Aquí ens referim al fons documental Pare Ginard i al fons documental, col·lecció bibliogràfica i col·lecció museogràfica Blai Bonet. El 9 de juliol de 2014 es va establir un conveni entre el Consell de Mallorca i els Franciscans de Mallorca (titulars de l'Arxiu Pare Ginard), mitjançant la Fundació Casa Museu, per catalogar i digitalitzar el llegat del Pare Ginard. Amb aquest acord es va regular la cessió temporal de la documentació a la Fundació per un període de dos anys i mig prorrogables. El 18 d'octubre de 2012 es va signar el conveni de cessió del llegat Blai Bonet per part dels hereus de Blai Bonet, els seus nebots Pere Munar Bonet i Blai Munar Bonet al Consell de Mallorca, mitjançant la Fundació Casa Museu, per un període mínim de deu anys prorrogables per altres deu.

- **Adquisició:** Aquells conjunts adquirits per la Fundació al llarg dels seus anys d'existència. Aquí ens referim fonamentalment a part de les col·leccions museogràfiques de les tres cases i també a documentació bibliogràfica i d'hemeroteca que forma part dels tres centres especialitzats de cada casa.

Una vegada definits aquests principis estructurals, de gran interès per entendre el mapa documental de l'entitat, procedirem a l'explicació de cadascun dels conjunts documentals de la Fundació. En primer lloc, farem una petita introducció a l'autor i al centre; per a continuació, explicar les seccions documentals de cada casa.

2.1.1. La Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari

Llorenç Villalonga Pons²⁴ va néixer a Palma l'1 de març del 1897 i va morir a la mateixa ciutat mallorquina el 28 de gener del 1980. El conjunt de la seva obra literària dóna una suma de quinze novel·les, cinc llibres de relats, cinc volums de teatre i més de mil cinc-cents articles de premsa. A diferència dels seus dos germans (Miquel i Guillem), Llorenç Villalonga no volgué ésser militar com el pare, Miquel Villalonga Muntaner. Estudià medicina a les facultats de Múrcia, Barcelona, Madrid i Saragossa, on acabà la carrera el 1926. L'any 1931 va publicar la seva estrena com a narrador, *Mort de dama*, prologada per Gabriel Alomar, una interpretació satírica de l'aristocràcia i la intel·lectualitat illenques que rebé fortes crítiques per part d'alguns sectors tradicionals de la societat mallorquina.

---

²⁴ Per a més informació sobre el perfil biogràfic i literari de Llorenç Villalonga es poden consultar les següents obres de Jaume POMAR: *Llorenç Villalonga i el seu món* (Binissalem: Di7, 1988) i *La raó i el meu dret: Biografia de Llorenç Villalonga* (Mallorca: Moll, 1995).

Després de casar-se l'any 1936 amb Teresa Gelabert es traslladà a Binissalem, on començarà a treballar en la seva novel·la més important: *Bearn o La sala de les nines*, una de les obres més traduïdes de la literatura catalana del segle XX. Amb aquesta novel·la, l'autor construí el gran poema elegíac d'un paradís perdut i elevà a mite el món decadent de l'aristocràcia rural mallorquina de fi de segle. Per aquest motiu s'ha relacionat *Bearn* amb *Il Gattopardo* del sicilià Giuseppe Tomasi di Lampedusa, obra que el mateix Villalonga va traduir al català. *Bearn* també rebé el Premi de la Crítica 1963 i una enquesta de la revista *Serra d'Or* la situà en segon lloc dins la novel·lística de postguerra, després de *La plaça del Diamant* de Mercè Rodoreda.

Altres obres destacades de l'autor són *Fedra* (1932), *Silvia Ocampo* (1935), *La novel·la de Palmira* (1952), *L'àngel rebel* (1961), *El misantrop* (1972), *Andrea Víctrix* (1974) o *Un estiu a Mallorca* (1975), entre d'altres.

La Casa Llorenç Villalonga (Museu Literari) està ubicada en un imponent casal del segle XVII, Can Sabater, que fou segona residència de l'escriptor mallorquí. L'edifici, de dues plantes i amb un esplèndid jardí mediterrani, és propietat del Consell de Mallorca i forma part de la xarxa de museus literaris gestionada per la Fundació Casa Museu.

Imatge 2. Logo Casa Llorenç Villalonga. Fundació Casa Museu

Les primeres dades documentades de Can Sabater són del Cadastre de 1685, quan era propietat de l'honor Antoni Quintana "Sabater". Fou heretat per Teresa Gelabert, la dona de Llorenç Villalonga.

En aquest casal el matrimoni hi va residir de manera puntual: s'hi refugià durant els anys de la guerra civil, i s'hi instal·là de manera intermitent al llarg de la vida, com a segona residència en la qual gaudien de caps de setmana i dels mesos d'estiu. La relació de la casa amb la producció literària de Llorenç Villalonga és important. No debades, va ser durant els anys que passà a Can Sabater on l'autor va començar a gestar el bessó de la seva obra cabdal, *Bearn o La sala de les nines*.

Imatge 3. Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari (Binissalem). Elaboració pròpia

La Casa Llorenç Villalonga és en l'actualitat un museu dinàmic, amb museografia adequada i renovada el 20 de maig del 2015, per donar a conèixer la figura i obra de Villalonga, i recursos per propiciar que els visitants viatgin a l'interior del seu univers literari a través de les

cambres de Can Sabater. Com a centre d'activitats, té una programació regular d'espectacles, recitals i rutes literàries. En els mesos d'estiu s'organitza un cicle d'activitats a l'aire lliure, al jardí, amb el títol de "La lluna en vers".

Actualment, també acull l'important arxiu de l'autor, posat a disposició dels interessats amb un espai de biblioteca i consulta. Aquest arxiu ha sigut donat a la Fundació pel misser i hereu dels béns i drets de l'autor, Josep Zaforteza, en diverses etapes durant els anys 1999, 2010 i 2012.

El conjunt documental de la Casa Llorenç Villalonga presenta la següent estructura: fons documental, col·lecció bibliogràfica, col·lecció museogràfica i el Centre de Documentació especialitzat en Literatura Contemporània.

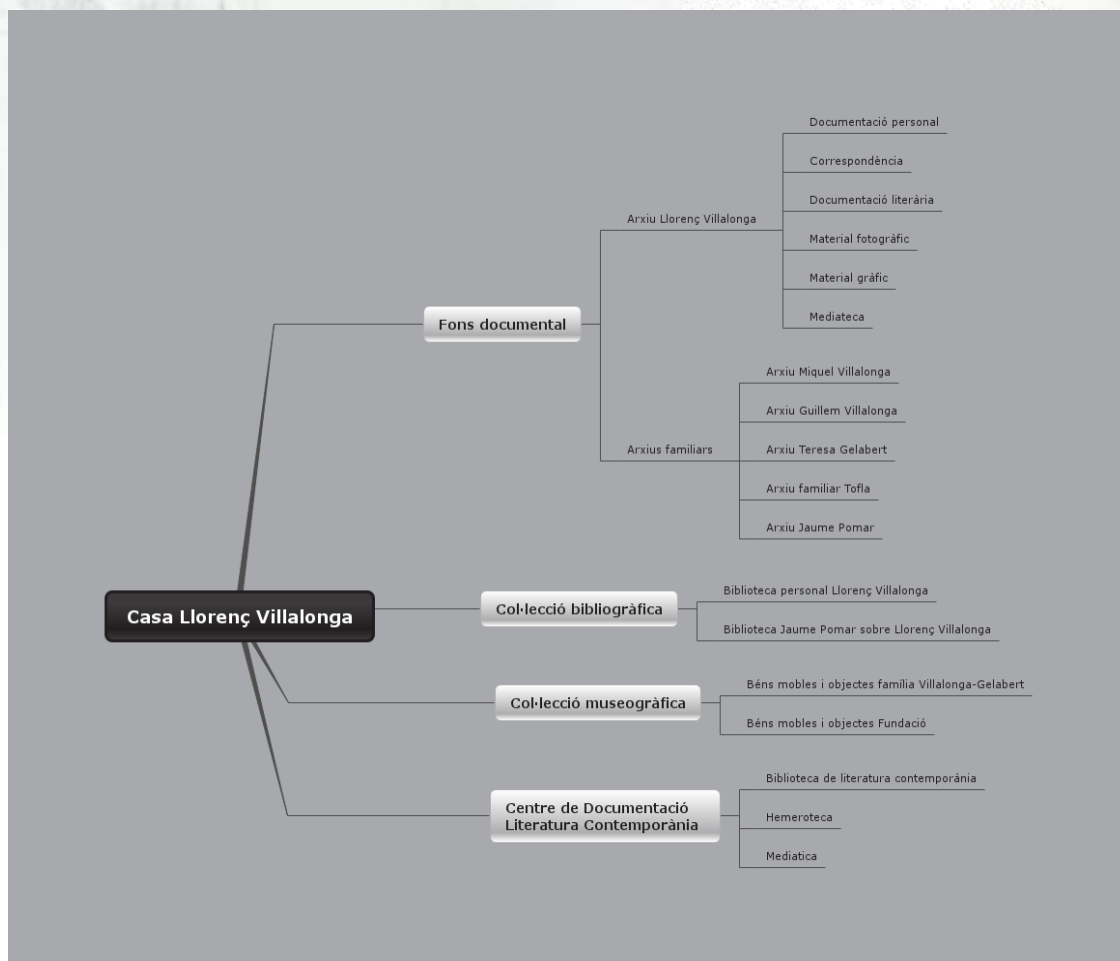

Figura 5. Conjunt documental de la Casa Llorenç Villalonga. Elaboració pròpia

2.1.1.1. Fons documental

El fons documental Llorenç Villalonga el conformen els documents que l'escriptor va produir al llarg de la seva vida i que han passat a la Casa Museu mitjançant diverses donacions. L'arxiu documental es subdivideix en:

Arxiu Llorenç Villalonga

L'arxiu Llorenç Villalonga es troba integrat per la seva documentació personal i literària. L'arxiu presenta la següent estructura:

- **Documentació personal:** inclou documentació biogràfica, administrativa, dietaris i agendes.
- **Correspondència:** contempla la correspondència enviada i rebuda de familiars i amics (com per exemple les cartes amb Maria de las Mercedes de Baviera Borbón, cartes cedides per Higinio Blanco, i les cartes amb el seu germà Miquel Villalonga), cartes amb altres escriptors (Salvador Espriu, Maria Dolores Llorente, Baltasar Porcel, Joaquim Verdaguer, Jaume Vidal Alcover, etc.) i cartes referents a afers literaris (sobre adaptacions de les seves obres, sobre afers editorials i la correspondència mantinguda amb el seu editor durant molts d'anys, el matrimoni Joan Sales i Núria Folch de Sales). Dins aquest apartat també s'inclouen les cartes de Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga.
- **Documentació literària:** aquest apartat contempla exemplars manuscrits/mecanoscrits de les seves obres. Aquí podem trobar des de el manuscrit de *Bearn*, adquirit pel Consell de Mallorca a finals de 2010, passant per una selecció de les seves obres més representatives. També inclou una selecció d'articles i estudis sobre Llorenç Villalonga, articles i estudis literaris diversos, entrevistes, reconeixements i els originals del seus contractes editorials.

Imatge 4. Manuscrit *Bearn*. Elaboració pròpia

- **Material fotogràfic:** integrat per l'arxiu fotogràfic Llorenç Villalonga i l'arxiu fotogràfic de la família Villalonga-Gelabert.
- **Material gràfic:** inclou dibuixos, esbossos i plànols obra del mateix Llorenç Villalonga, així com una selecció dels cartells de les seves obres i representacions.
- **Mediateca:** inclou material audiovisual divers sobre l'autor i les seves obres.

Arxius familiars

Aquesta part del fons documental està formada pels arxius personals dels seus germans, el també escriptor i militar Miquel Villalonga (1899-1946) i Guillem Villalonga (1892-1990), militar i traductor; l'arxiu de la seva esposa Teresa Gelabert (1893-1986); documentació diversa de caràcter familiar, inclòs l'important Arxiu de Tofla, antiga possessió familiar alaronera, situada entre Binissalem i Lloseta i que contempla abundant documentació, bàsicament econòmica, dels

segles XVI-XVIII; i part de l'arxiu personal Jaume Pomar (1943-2013), escriptor i biògraf de Llorenç Villalonga, que amb motiu de la donació de la seva biblioteca personal que explicarem en el següent apartat, va proporcionar interessant documentació original (manuscrita i correspondència) de l'autor.

2.1.1.2. Col·lecció bibliogràfica

La col·lecció bibliogràfica Llorenç Villalonga està subdividida en dos grans apartats: la biblioteca personal de l'autor i la biblioteca de Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga.

La **biblioteca personal de l'autor** està formada per més de 3100 registres, procedents de la seva biblioteca particular. Dins la biblioteca personal trobem fonamentalment obres de medicina, història, història de l'art, filosofia, i majoritàriament, obres de literatura, en les seves diverses manifestacions, novel·la, teatre, poesia,... La part de literatura de la biblioteca personal la formen obres de literatura clàssica, francesa i obres cabdals de la literatura hispànica i catalana. De gran valor és la part de la biblioteca que conté edicions de les distintes obres que Llorenç Villalonga va anar publicant al llarg de la seva vida. L'estudi de la seva biblioteca personal constitueix una eina de gran importància per comprendre les influències que l'autor mallorquí va experimentar al llarg de la seva trajectòria, ja que moltes d'aquestes obres contenen anotacions manuscrites del propi autor.

Imatge 5. Obres de la biblioteca personal Llorenç Villalonga. Elaboració pròpia

La **biblioteca de Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga** fou adquirida pel misser i hereu de Villalonga, Josep Zaforteza a Jaume Pomar, i donada pel primer a la Fundació a començaments de l'any 2012. Aquesta biblioteca, de més de 300 exemplars, té un gran interès. En primer lloc, contempla pràcticament la totalitat de primeres edicions que va publicar Llorenç Villalonga al llarg de la seva trajectòria literària. En segon lloc, igualment, contempla les traduccions que s'han fet d'obres de Llorenç Villalonga (per exemple podem trobar la traducció de *Bearn* o *La sala de les nines* a l'anglès, castellà, francès, portuguès, noruec, serbi, neerlandès, romanès, hongarès, xinès, vietnamita o búlgar) i que són molt difícils de localitzar en l'actualitat. I finalment, dins algunes de les pàgines d'aquests registres bibliogràfics s'ha localitzat abundant i diversa documentació original manuscrita, així com interessant documentació epistolar de Llorenç Villalonga i de Jaume Pomar.

2.1.1.3. Col·lecció museogràfica

La col·lecció museogràfica de la Casa Llorenç Villalonga la formen dues seccions. En primer lloc, els **béns mobles i objectes personals de la família Villalonga-Gelabert**. Dins aquest apartat trobem obres d'art llegades i adquirides per Llorenç Villalonga i Teresa Gelabert al llarg de la seva vida, objectes personals, mobiliari i emmarcacions diverses (diplomes, pergamins procedents de l'arxiu de Tofla, etc.).

Imatge 6. Objectes de la família Villalonga-Gelabert. Elaboració pròpia

En segon lloc, la Fundació disposa d'un catàleg de **béns mobles i objectes**, també integrat per obres d'art, objectes, mobiliari i emmarcacions que la **Fundació Casa Museu** ha anat adquirint des de la seva constitució fins a l'actualitat.

2.1.1.4. Centre de Documentació de Literatura Contemporània

Finalment, el conjunt documental de la Casa Llorenç Villalonga es completa amb el Centre de Documentació en Literatura Contemporània. Amb la intenció de complementar la resta de biblioteques i arxius existents a les Illes Balears, la Casa Llorenç Villalonga ha optat per centrar la seva activitat en literatura contemporània: Biblioteca de Literatura Contemporània, Hemeroteca, i Mediateca.

La **biblioteca de literatura contemporània** la formen en l'actualitat més de 1500 obres de referència de la literatura universal, catalana i balear. Especialment significativa és la part de la biblioteca destinada a traduccions d'obres de Llorenç Villalonga i estudis sobre el perfil biogràfic i literari de l'autor de *Mort de dama*.

La secció d'**hemeroteca** de la Casa Llorenç Villalonga ofereix una selecció de revistes literàries, suplementos literaris i revistes locals publicades recentment a les Illes Balears (*ABC Cultural, Serra d'Or, Bellver, Quadern, El Temps, L'Espira, Babelia, El Cultural, Cultura/s, Lluc i Arròs amb salseta*). També ofereix la possibilitat de consultar-ne d'altres com *Balears Cultural, Divendres & Llibres de El Periódico, Cultura de l'Avui*, etc. Especialment interessant és la part dedicada a hemeroteca històrica, a on es poden consultar publicacions de finals del segle XIX com *El Compilador Médico, La Independencia Médica, El Pabellón Médico*, i exemplars d'*El Áncora, El Mosquito, La Bocina, El Violín*, i *L'Ignorància*; i de la primera meitat del segle XX com *Brisas* (1934-1936, i de la que Llorenç Villalonga va ser Director Literari), *La nostra terra*, i *Revista de Occidente*. Moltes d'aquestes publicacions provenen del llegat de Llorenç Villalonga i de la família Villalonga-

Gelabert. Altres suplementes i revistes han sigut adquirides per la Fundació al llarg dels anys.

Imatge 7. Secció Hemeroteca del Centre de Literatura Contemporània. Elaboració pròpia

Per finalitzar amb el Centre de Documentació de Literatura Contemporània, la secció de **mediateca** recull entrevistes, reportatges, documentals, etc.; bàsicament sobre literatura catalana, però també sobre literatura universal; així com material de les diverses activitats que la Fundació realitza (cursos, conferències, etc.).

2.1.2. La Casa Pare Ginard. Museu de la Paraula

Rafel Ginard i Bauçà²⁵ va néixer el 27 de juliol de 1899 al municipi de Sant Joan i va morir al convent d'Artà el 15 d'octubre de 1976. De pares pagesos, el nucli familiar, amb la seva manera de viure humil, va ser l'origen de l'afecció posterior per recollir les cançons populars mallorquines. Des de la seva joventut va sentir una gran fascinació per figures literàries mallorquines com Ramon Llull; per Mossèn Alcover, amb qui va col·laborar; i pel cançoner popular mallorquí. Ingressà als Franciscans d'Artà l'any 1913 i fou ordenat sacerdot l'any 1924.

Durant la seva trajectòria va publicar gran quantitat d'articles a les revistes *Llevant*, *El Heraldo de Cristo* i *Bellpuig*. Com a poeta, va ser guardonat als Jocs Florals de Barcelona els anys 1930 i 1932, però la seva obra romandrà inèdita fins a l'any 1995.

La seva obra més important és la recopilació del *Cançoner popular de Mallorca*, publicat per l'editorial Moll en quatre volums (1966-1975), integrat per més de quinze mil cançons tradicionals mallorquines, i que el converteix en el major que s'ha fet en llengua catalana i pel qual va ser premiat per l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1949 i 1955, i va rebre el Premi Ciutat de Palma de folklore el 1958.

El 28 de març de l'any 1974 l'Ajuntament d'Artà el proclamà *Fill Adoptiu* de la vila i el 17 de novembre, també del mateix any, el poble de Sant Joan li dedicà un carrer i el proclamà *Fill Predilecte*.

La Casa Pare Ginard (Museu de la Paraula), situada a la vila de Sant Joan, és un centre destinat a donar a conèixer el patrimoni oral de Mallorca. És propietat del Consell de Mallorca i forma part de la xarxa de museus literaris gestionada per la Fundació Casa Museu. El centre

---

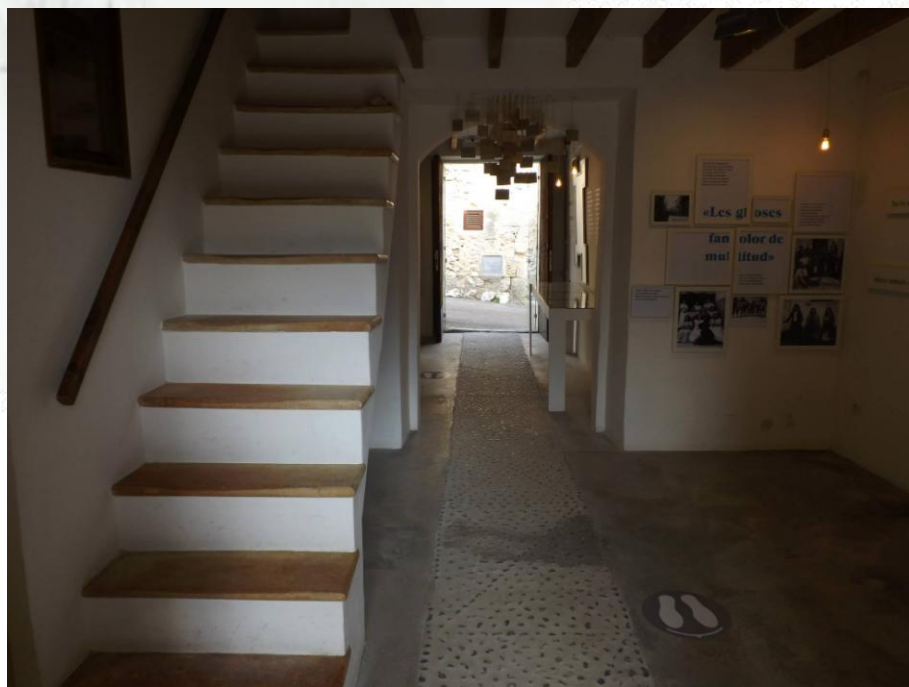
²⁵ Per a més informació sobre el perfil biogràfic i literari del Pare Rafel Ginard es pot consultar el treball de Pere ROSSELLÓ BOVER. *Els camins de la cançó: Vida i obra del P. Rafel Ginard Bauçà* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999).

ocupa la casa pairal de Rafel Ginard, ubicada al carrer Socies núm. 7 de Sant Joan. L'habitatge és una típica casa pagesa construïda durant la segona meitat del XIX. En ella s'hi troben diversos elements datats durant aquelles dècades: el molí de sang (1864), la premsa de vi (1884), la cisterna (1876) i l'estable (1902). Va ser la casa on va créixer Rafel Ginard fins a l'edat de 13 anys, en què marxà a Artà per iniciar els estudis eclesiàstics. És una casa humil i modesta, de dues plantes, de dos aiguavessos i amb un corral.

Imatge 8. Logo Casa Pare Ginard. Fundació Casa Museu

El centre, al igual que la Casa Llorenç Villalonga ha renovat la museografia el 2015, concretament el 13 de març de 2015, proposa un viatge a la Mallorca d'un temps, per descobrir la seva cultura, els seus usos, costums i tradicions, a través de la combinació d'una selecció de textos amb fotografies antigues procedents de diverses col·leccions privades de Sant Joan. A més de la seva dimensió com a museu, la Casa Pare Ginard és també la seu de l'Arxiu Oral de Mallorca, un projecte de recopilació de fonts orals d'ampli abast que inclou enregistraments, llibres i altres suports, i amb el qual el Museu de la Paraula vol donar continuïtat i visibilitat a la tasca compiladora de l'autor.

Imatge 9. Casa Pare Ginard. Museu de la Paraula (Sant Joan). Elaboració pròpia

Com a centre d'activitats, la Casa Pare Ginard té una programació regular d'espectacles, recitals i rutes literàries. En els mesos d'estiu organitza un cicle d'activitats a l'aire lliure, en diferents localitzacions dels entorns de Sant Joan, amb el títol de "La lluna en vers".

El patrimoni documental del Pare Ginard és propietat del Franciscans de la Tercera Ordre Regular (TOR) de les Illes Balears. El 9 de juliol de 2014, com hem indicat anteriorment, es va establir un conveni entre el Consell de Mallorca i els Franciscans, mitjançant la Fundació Casa Museu, per catalogar i digitalitzar aquest llegat. Amb aquest acord es va regular la cessió temporal de la documentació a la Fundació Casa Museu per un període de dos anys i mig prorrogables.

El conjunt documental de la Casa Pare Ginard presenta la següent estructura: fons documental, col·lecció bibliogràfica, col·lecció museogràfica i Arxiu Oral de Mallorca (Centre de Documentació especialitzat en cultura i tradició oral de les Illes Balears).

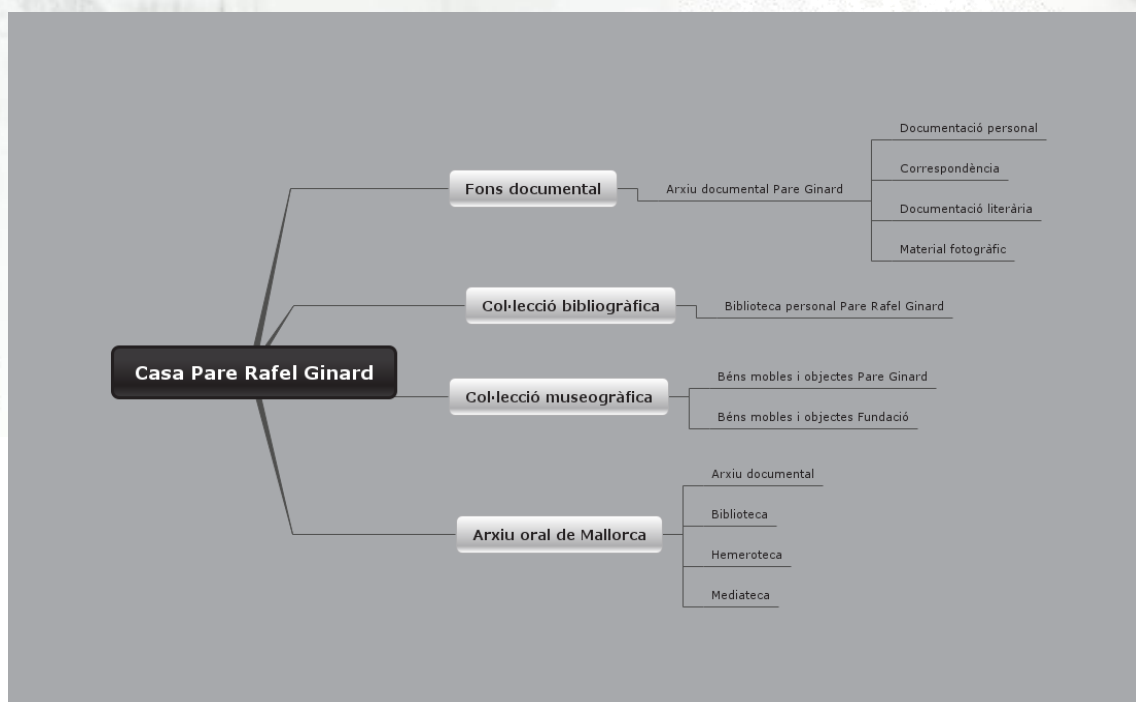

Figura 6. Conjunt documental de la Casa Pare Ginard. Elaboració pròpia

2.1.2.1. Fons documental

El fons documental Pare Rafel Ginard el formen 60 arxivadors definitius de documentació personal, literària i de recerca folklorista. Temàticament es troba estructurat en set grans àmbits: personals, religioses, poètiques, prosa, Cançoner Popular de Mallorca, dedicats a Pobles i diversos. Aquesta primera ordenació i classificació va ser realitzada per Fra Nicolau Sastre.

Imatge 10. Arxiu del Pare Rafel Ginard. Elaboració pròpia

A partir d'aquesta primera classificació, el personal de la Fundació Casa Museu, al llarg de l'any 2010 va realitzar un inventari més exhaustiu del fons documental amb l'objectiu de posar-lo a disposició en format digital a tots aquells interessats en la seva obra.

Igualment que la Casa Llorenç Villalonga, l'arxiu Pare Ginard es subdivideix en:

- **Documentació personal:** inclou documentació biogràfica, administrativa, dietaris i agendes.
- **Correspondència:** contempla originals i còpies de la correspondència múltiple enviada i rebuda amb institucions (com per exemple amb Josep Massot i Muntaner de l'Abadia de Montserrat o amb l'Ajuntament de Sant Joan) i personalitats del món cultural i literari com Francesc de Borja Moll, Josep Mascaró Pasarius, Josep Maria Llompart o Bernat Vidal i Tomàs, entre d'altres; així com també originals i còpies de la

correspondència singular enviada i rebuda amb institucions i personalitats diverses.

- **Documentació literària:** aquest apartat contempla originals manuscrits, mecanoscrits i impresos de l'obra literària del Pare Ginard; tant prosa, teatre, poesia, com assaig i obra religiosa. Especialment important és l'apartat d'obra de recerca folklòrica amb els originals de la documentació reunida per a l'elaboració del seu monumental *Cançoner Popular de Mallorca*. Aquí és especialment rellevant la sèrie de fitxes manuscrites, amb més de 8000 fitxes, utilitzades en la realització de la publicació. També és molt interessant la seva sèrie d'inèdits, entre els que destaca el *Calendari folklòric de Mallorca*.
- **Material fotogràfic:** integrat per l'arxiu fotogràfic del Pare Rafel Ginard.

2.1.2.2. Col·lecció bibliogràfica

Actualment no existeix una biblioteca personal del Pare Rafel Ginard. De totes formes, encara manca per consultar la documentació conservada al convent franciscà d'Artà, on va residir en diverses etapes.

Malgrat la no existència d'una biblioteca personal, hem decidit mantenir la mateixa estructura general que en la Casa Llorenç Villalonga, reservant la Biblioteca Pare Rafel Ginard com a nucli aglutinador de les edicions d'obres publicades per l'autor, així com estudis i investigacions relacionades amb la seva figura, trajectòria i recerques.

Imatge 11. Biblioteca sobre el Pare Rafel Ginard. Elaboració pròpia

2.1.2.3. Col·lecció museogràfica

La col·lecció museogràfica de la Casa Pare Rafel Ginard la formen dues seccions. En primer lloc, els **béns mobles i objectes personals del Pare Rafel Ginard**, encara pendents d'inventariar. Dins aquest apartat trobem objectes personals del folklorista que es troben a la seu de la TOR a Palma, a La Porciúncula (s'Arenal).

En segon lloc, la Fundació disposa d'una sèrie de **béns mobles i objectes** que formen part de la Casa Pare Ginard, i que la **Fundació** ha anat adquirint des de la seva constitució.

2.1.2.4. Arxiu Oral de Mallorca

A més de la seva dimensió com a museu, la Casa Pare Ginard és també la seu de l'Arxiu Oral de Mallorca, un projecte de recopilació de fonts orals d'ample abast que inclou una secció de fons documental,

biblioteca, hemeroteca i mediateca, amb la qual la Fundació vol donar continuïtat i visibilitat a la tasca compiladora de l'autor.

Una de les iniciatives d'aquest Arxiu Oral de Mallorca, i per tant de la Casa Pare Ginard, és la posada en marxa del "**Cançoner 2.0**",²⁶ plataforma digital que neix com a espai de compilació del patrimoni oral de Mallorca.

Imatge 12. Logo "Cançoner 2.0". Fundació Casa Museu

El "Cançoner 2.0" és un nou *Cançoner*, ampliat i viu, d'acord amb els temps d'avui, les eines de processament i presentació de la informació, i els nous mitjans de comunicació i difusió de continguts culturals. Aquest no és una nova edició en versió digital del *Cançoner* del Pare Rafel Ginard, sinó un espai creat perquè les cançons d'aquella compilació, essencial i emblemàtica, es reuneixin amb les recollides en altres compilacions, així com les de nova collita o les creades en l'actualitat des dels paràmetres de la glosa tradicional. En aquest sentit, altres compilacions que s'aniran incorporant successivament són: *Sexe i cultura a Mallorca: el Cançoner* de Gabriel Janer Manil·la; *Aportació al cançoner popular de Mallorca* d'Antoni Gili; *Cançoner tradicional de Mallorca* de Miquel Julià; *Cançoner musical de Mallorca* de Josep Massot i Muntaner; *Cançoner de les obretes en nostra llengua materna* de Marià Aguiló; *L'obra del Cançoner Popular de Catalunya* de Missions Samper; i *Les Cançons del Diccionari Alcover-Moll* de Bàrbara Sagrera.

---

²⁶ <<http://www.fundaciocasamuseu.cat/literatura/index.php?s=canconer>>.

2.1.3. Casa Blai Bonet o Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet

Blai Bonet i Rigo²⁷ va néixer a Santanyí, el 10 de desembre de 1926 i va morir a Santanyí, el 21 de desembre de l'any 1997.

L'any 1939, Blai Bonet ingressà al Seminari Diocesà de Mallorca, a Palma, on inicià els estudis eclesiàstics, assolint una sòlida cultura clàssica a través de les lectures d'autors clàssics. L'any 1947, afectat de tuberculosi, abandonà els estudis i realitzà estades a Santanyí i al sanatori de Caubet. A Caubet, començà la redacció de la novel·la *El mar*. La cruesa de la història i la gosadia de l'estil, convertirien *El mar*, inèdita fins l'any 1958, i publicada sensiblement reduïda, en una obra insòlita, que va tenir un gran impacte en els cercles literaris de l'època.

L'any 1950 es revelà com a poeta amb *Quatre poemes de Setmana Santa*. Dos anys més tard, publicà *Entre el coral i l'espiga* i rebrà el premi Óssa Menor pel llibre *Cant Espiritual*, que surt prologat per Salvador Espriu l'any 1953.

Davant l'agreujament de la seva malaltia pulmonar, es traslladà a Catalunya. Durant aquests anys residirà a Barcelona, Riells de Montseny i Vilassar de Mar. L'any 1968 retornà a Santanyí, on s'instal·là definitivament. El seu exili interior provocà un lent i inexorable oblit de la seva figura, cada vegada més allunyada de la seva fulgurant aparició en la dècada dels 50 del segle passat.

L'any 1987 inicià el seu retorn als cercles literaris. És el començament de la recuperació de la seva figura, dels homenatges i dels honors,

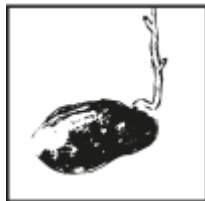
---

²⁷ Per a més informació sobre el perfil biogràfic i literari de Blai Bonet es pot consultar el següent treball de Margalida PONS. *Poesia insular de postguerra. Quatre veus dels anys cinquanta* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998).

tant a les Illes com a Catalunya, que va culminar amb la concessió de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya l'any 1990.

Altres obres destacades de l'autor són: *Haceldama* (1958), *Parasceve* (1958), *Comèdia* (1960), *L'Evangelí segons un de tants* (1967), *Míster Evasió* (1969), *Cant de l'Arc* (1979), *El Jove* (1987) o *Nova York* (1991).

La Casa Blai Bonet, encara en projecte de reforma, ocuparà la casa que va veure néixer i viure bona part de la vida de l'escriptor Blai Bonet. L'habitatge ubicat al carrer de Palma núm. 74 de Santanyí, és un tot un símbol en el context de la literatura catalana de la segona meitat del segle XX. De fet, trobem la referència a aquesta adreça, reiteradament, en la producció literària de l'autor, i també la trobem referida per altres autors. No debades, l'escriptor s'hi refugià durant molts anys; limitat per la seva delicada salut, i és per això que la casa del carrer Palma 74, esdevingué lloc de pelegrinatge habitual d'altres escriptors.

Imatge 13. Logo Casa Blai Bonet. Fundació Casa Museu

Provisionalment, com a seu transitòria de la futura Casa Blai Bonet, s'ha constituït a la segona planta de l'edifici Ses Cases Noves del carrer Bisbe Verger s/n, també a Santanyí, el Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet, espai d'exposició, arxiu i biblioteca, creat per donar a conèixer la persona i obra de Blai Bonet. El centre es va inaugurar al públic el 10 de maig de l'any 2013.

Imatge 14. Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet (Santanyí). Elaboració pròpia

El Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet és gestionat per la Fundació Casa Museu (Consell de Mallorca), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Santanyí i dels hereus de Blai Bonet, que han cedit l'espai i el llegat de l'escriptor perquè pugui ser catalogat i consultat en aquest arxiu. També forma part de la xarxa de museus literaris gestionats per la Fundació Casa Museu.

Com a centre dinàmic, té una programació regular d'espectacles, recitals i rutes literàries. En els mesos d'estiu s'organitza un cicle d'activitats a l'aire lliure, amb el títol de "La lluna en vers".

Com hem mencionat anteriorment, el 18 d'octubre de 2012 es va signar el conveni de cessió del llegat Blai Bonet per part dels hereus, els nebots Pere Munar Bonet i Blai Munar Bonet al Consell de Mallorca, mitjançant la Fundació Casa Museu, per un període mínim de deu anys prorrogables per altres deu més.

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

A partir d'aquí, el conjunt documental de la Casa Blai Bonet o Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet presenta la següent estructura, seguint les mateixes línies definides als altres dos centres: fons documental, col·lecció bibliogràfica, col·lecció museogràfica i el Centre de Documentació especialitzat en Poesia Contemporània.

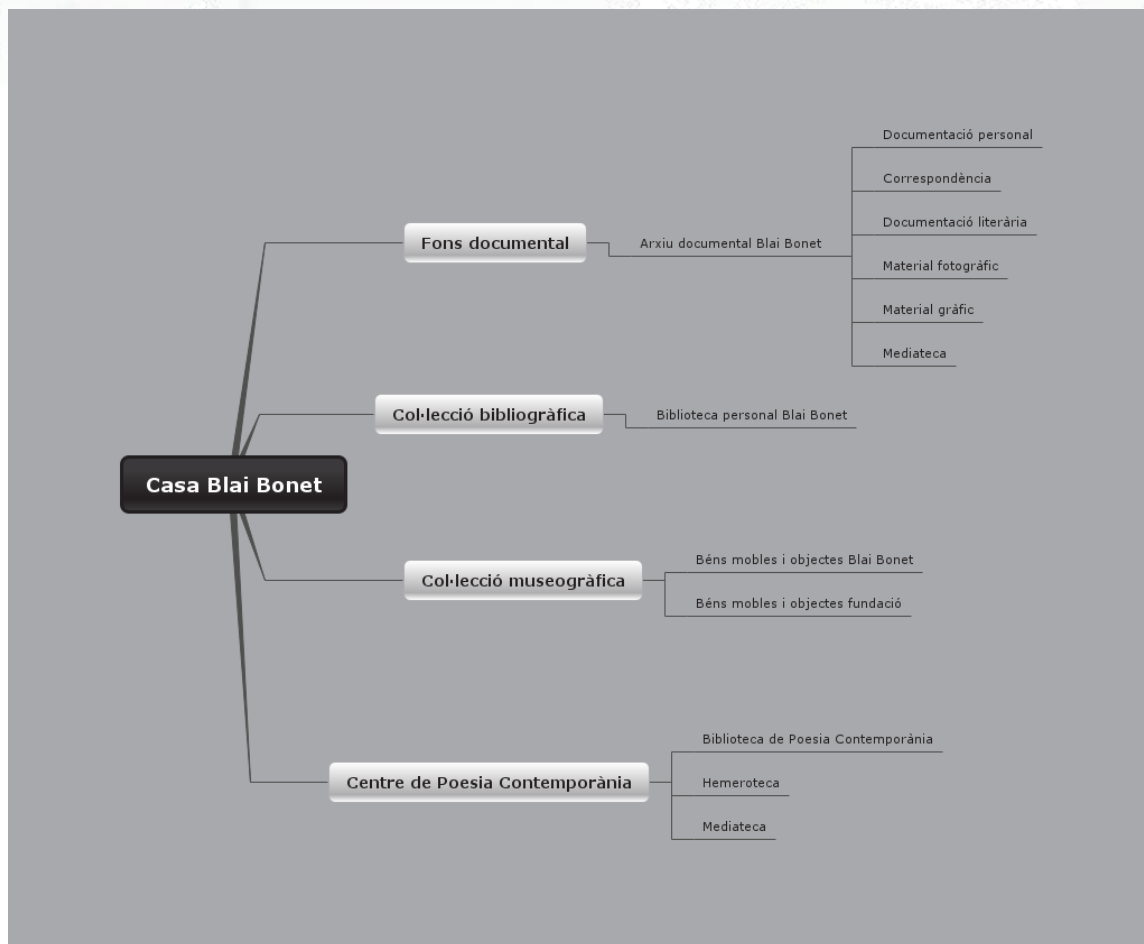

Figura 7. Conjunt documental de la Casa Blai Bonet o Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet. Elaboració pròpia

Entre els mesos de gener i d'agost de 2011, el personal de la Fundació va realitzar l'inventari de la documentació localitzada al seu despatx. Posteriorment, la part de col·lecció museogràfica es va inventariar entre els mesos d'octubre de 2011 i febrer de 2012.

Finalment, entre març i novembre de 2013 es va inventariar la seva biblioteca personal.

2.1.3.1. Fons documental

L'arxiu Blai Bonet el conformen la seva documentació personal i literària. Aquest arxiu presenta la següent estructura:

- **Documentació personal:** inclou documentació biogràfica, administrativa i agendes; així com també documentació de caràcter sanitari i mèdic.
- **Correspondència:** contempla la correspondència enviada als seus familiars (mare i germana) a finals dels anys 50 del segle passat (durant la seva estada a Riells de Montseny i Vilassar de Mar); i la correspondència rebuda d'escriptors, artistes i mantinguda amb editorials de l'època com Ariel, Aymà, Selecta, La Polígrafa, etc. Aquesta correspondència inclou personalitats i figures literàries com: Bartomeu Fiol, Camilo José Cela, Salvador Espriu, Jaume Pomar, J. A. Goytisolo, Àlex Susanna, Biel Mesquida, etc.

Imatge 15. Selecció de materials de l'Arxiu Blai Bonet. Elaboració pròpia

- **Documentació literària:** aquest apartat contempla exemplars manuscrits/mecanoscrits de les seves obres. Especialment interessant és l'existència d'una sèrie de 68 quaderns manuscrits amb anotacions i textos inèdits. Aquests quaderns, en molts dels casos concebuts com a versions inicials i preparatòries d'altres obres publicades, contenen abundants textos inèdits. També s'inclou dins aquesta secció, una selecció d'articles i estudis sobre Blai Bonet, articles i estudis literaris diversos, entrevistes, reconeixements, els contractes editorials; així com textos manuscrits i mecanoscrits enviats per altres autors.
- **Material fotogràfic:** integrat bàsicament per l'arxiu fotogràfic Blai Bonet i l'arxiu fotogràfic de la família Munar-Bonet.

- **Material gràfic:** inclou dibuixos, esbossos i plànols obra del mateix Blai Bonet, així com una selecció dels cartells de les seves obres i representacions.
- **Mediateca:** inclou material audiovisual divers sobre l'autor i les seves obres.

2.1.3.2. Col·lecció bibliogràfica

La col·lecció bibliogràfica Blai Bonet està integrada per la biblioteca personal de l'autor, formada per més de 1500 registres, procedents de la seva biblioteca particular. Dins la biblioteca personal trobem fonamentalment una bona selecció de lectures pròpies de l'autor, volums de poesia de la seva època i catàlegs d'art. La part de literatura de la biblioteca personal la formen obres de literatura clàssica, però sobretot obres cabdals de la literatura hispànica i catalana. De gran valor és la part de la biblioteca que conté edicions de les distintes obres que Blai bonet va anar publicant al llarg de la seva vida. L'estudi de la seva biblioteca personal constitueix una eina de gran importància per comprendre les influències que l'autor mallorquí va experimentar al llarg de la seva producció literària, i a més moltes d'aquestes obres contenen interessants dedicatòries manuscrites dels autors.

Imatge 16. Obres de la biblioteca personal Blai Bonet. Elaboració pròpia

2.1.3.3. Col·lecció museogràfica

La col·lecció museogràfica Blai Bonet la formen dues seccions. En primer lloc, els **béns mobles i objectes personals de Blai Bonet**. Aquesta secció també està formada per una selecció d'obra d'art que va formar part del llegat de l'autor i que posa de manifest la important relació que va mantenir l'escriptor amb el món de l'art. Actualment aquesta secció la tenen en propietat els hereus de Blai Bonet.

La col·lecció Blai Bonet fou inventariada per la Fundació Casa Museu entre l'octubre de 2011 i febrer de 2012 i inclou algunes firmes de cabdal importància com són: Joan Miró, Antoni Tàpies i Miquel Barceló. També inclou obres d'altres artistes com: Sebastià Servera Busquets "Busser", J. Moallic, Amador Magraner, Will Faber, Juli Ramis, Juan Covas, Miquel Brunet, Rafael Amengual, Damià Huguet, Gerard Matas, Ibarrola, Tòfol Sastre, Miquel Llabrés i Antoni Socias.

A més de la col·lecció d'obres d'art, formen part del llegat cedit a la Fundació Casa Museu una secció de més de 100 làmines poètico-plàstiques amb poemes realitzades per Blai Bonet, majoritàriament amb la tècnica del collage. Les làmines inclouen textos d'alguns poemaris de finals dels anys 70 i principis dels 80 del segle passat: *Has vist, algun cop, Jordi Bonet, Ca l'Amat a l'ombra* (1976), *Cant de l'arc* (1979) i *El poder i la verdor* (1981).

Imatge 17. Selecció làmines poètico-plàstiques. Elaboració pròpia

En segon lloc, la **Fundació** també disposa d'una sèrie de **bens mobles i objectes** que formen part de l'entitat.

2.1.3.4. Centre de Poesia Contemporània

Finalment, el conjunt documental de la Casa Blai Bonet es completa amb el Centre de Poesia Contemporània. Amb la intenció de complementar la resta de biblioteques i arxius existents a les Illes Balears, i de la Casa Llorenç Villalonga, el Centre de Poesia ha optat

per centrar la seva activitat en poesia contemporània: Biblioteca de Poesia Contemporània, Hemeroteca, i Mediateca.

La **biblioteca de poesia contemporània** la formen en l'actualitat obres de referència fonamentalment de poesia catalana i balear. Especialment significativa és la part de la biblioteca destinada a recopilar les obres de Blai Bonet i estudis sobre el perfil biogràfic i literari de l'autor d'*El mar*.

La secció d'**hemeroteca** del Centre de Poesia Blai Bonet ofereix una selecció de revistes especialitzades en poesia.

Finalment, la secció de **mediateca** recull entrevistes, reportatges, documentals, etc., bàsicament sobre poesia insular i catalana; així com també material de les diverses activitats que la Fundació desenvolupa (com per exemple el Festival de Poesia de la Mediterrània, del qual aquest 2015 s'ha celebrat la XVII edició).

3. SEGONA PART: MARC PRÀCTIC

En aquesta segona part, analitzarem les eines i mecanismes de control documental: els quadres de classificació, les BD relacionals i els llenguatges documentals.

3.1. EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Fonamentalment ens aproximarem a les eines i mecanismes de control documental des de tres nivells.

En primer lloc, el nivell més genèric i estructural ens conduirà als quadres de classificació, com a eina orgànica i funcional d'organització de la documentació.

En el segon nivell analitzarem el nivell macro del control documental; bàsicament el control documental a partir d'una BD relacional integrada en la pàgina web de la Fundació.

I en tercer lloc, finalitzarem aquest recorregut estudiant el nivell micro del control documental. La gestió d'aquesta BD amb el desenvolupament dels descriptors definits: descriptors lliures i descriptors controlats.

Tot aquest entramat ens proporciona un esquema documental obert en permanent retroalimentació: nivell estructural (classificació documental), nivell macro (gestió documental) i nivell micro (descripció documental). El manteniment és un element fonamental per a poder garantir el seu èxit.

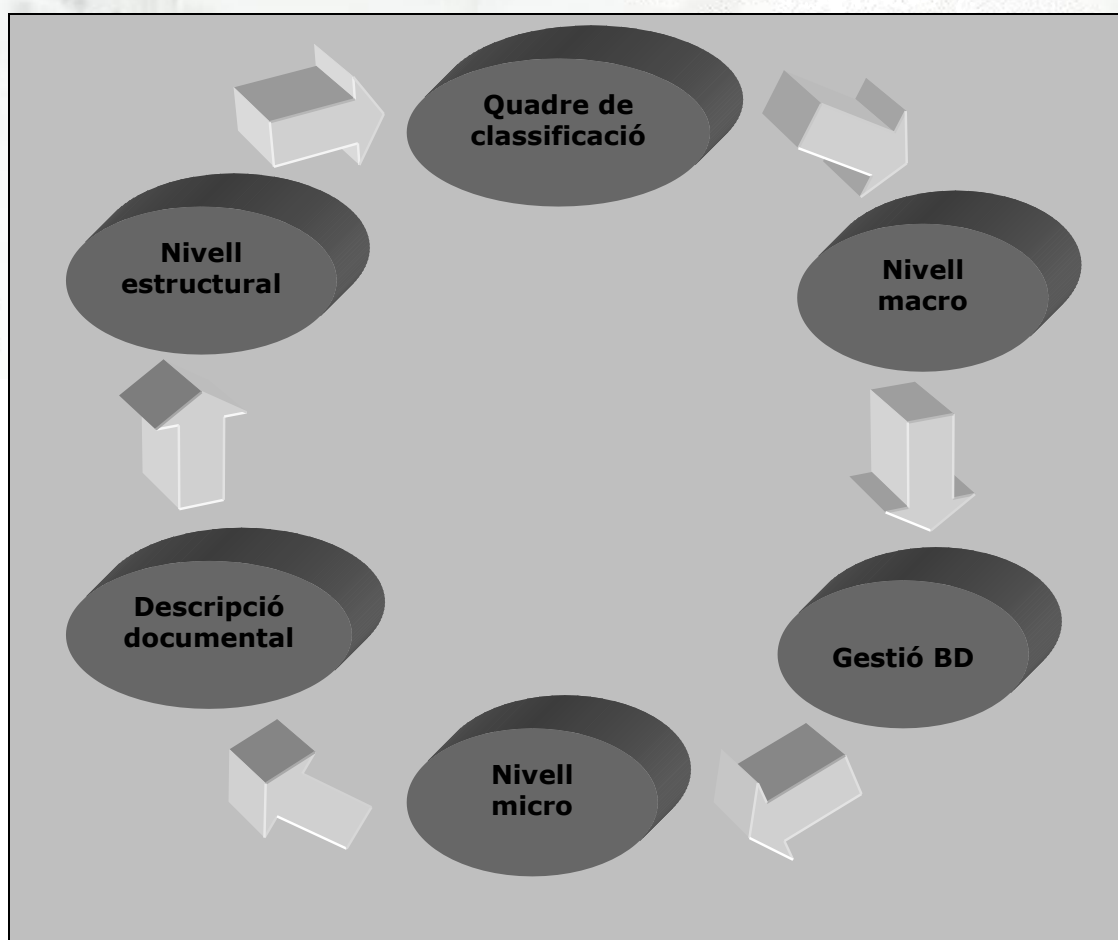

Figura 8. Retroalimentació eines de control documental. Elaboració pròpia

3.1.1. Organització de la documentació: El quadre de classificació

En aquest primer nivell d'anàlisi ens aproximarem a la realitat dels quadres de classificació. En primer lloc els definirem, i a continuació, atendrem a la diversitat tipològica existent. A partir d'aquest marc conceptual, i definides les característiques d'aquests, proposarem i desenvoluparem una definició de quadre per a la Fundació Casa Museu.

3.1.1.1. Definició i tipologia dels quadres de classificació

Una primera **definició**, molt generalista, de quadre de classificació la tenim al *Diccionario de terminología archivística* editat pel Ministerio de Cultura (*Normas técnicas de la Subdirección General de los Archivos Estatales; 1*).²⁸ Segons aquest *Diccionario* un quadre de classificació és un: "Instrumento resultante de la fase de valoración de un fondo que precisa los documentos que se deben conservar y aquellos otros que se deben eliminar al final de un período determinado especificando el procedimiento concreto en que ha de realizarse (muestreo, cambio de soporte, etc.)".²⁹

La norma ISO sobre gestió de documents (ISO 15489-1:2001) defineix els quadres de classificació així: "los cuadros de clasificación reflejan la actividad de la organización de la cual derivan y normalmente están basados en un análisis de las actividades de la organización. Los cuadros pueden usarse para una variedad de procesos de gestión de los documentos".³⁰

Per Lluís Cermeno: "El quadre de classificació constitueix el primer instrument tècnic per al tractament arxivístic de la documentació i el que millor permet una visió conjunta d'un fons, de les relacions

---

²⁸ La primera edició d'aquesta obra es va publicar l'any 1993. La 2ª edició es va publicar l'any 1995, revisada i actualitzada pels membres de la Comisión de Terminología de la Subdirección General de los Archivos Estatales.

²⁹ <http://www.mecd.gob.es/culturamecd/ca/areascultura/archivos/mc/dta/diccionario.html#_c>.

³⁰ <https://www.uab.cat/Document/353/854/Norma_Espanola_UNE_ISO_15489_2.pdf>.

jeràrquiques entre els grups, i també de l'organització productora i de l'activitat que desenvolupa".³¹

Una definició més concreta i aproximada ens la proporciona José Ramón Cruz Mundet al *Manual de archivística* (5ª edició, 2003): "el cuadro de clasificación supone una estructuración jerárquica y lógica de los fondos, los divide en grupos evidenciados por ser reflejo de una acción, función o actividad. Cada grupo posee identidad propia y se relaciona jerárquicamente con los demás, sin dar lugar a la ambigüedad; es decir, la adscripción de los documentos por su origen a un grupo, excluye toda posibilidad de pertenencia a otro. Además es un instrumento inestimable para la localización conceptual de las series documentales, pues origina las búsquedas según criterios persistentes y objetivos".³²

A partir d'aquestes definicions podem concloure que el quadre de classificació suposa una estructura jeràrquica i lògica de la documentació d'una entitat.

Cruz Mundet estableix els **principis fonamentals** d'un quadre de classificació³³ (delimitació, unicitat, estabilitat i simplificació):

- **Delimitació:** l'objectiu d'un quadre de classificació és el fons, això vol dir, els documents de qualsevol tipus i època generats, conservats o reunits en el desenvolupament de les activitats per part d'una entitat.

---

³¹ Lluís CERMENO, i altres (2009). "Tècniques de tractament documental". A: Emília Capell i Garriga; Mariona Corominas i Noguera (coord.). *Manual d'arxivística i gestió documental* (Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, pàg. 133-220).

³² José Ramón CRUZ MUNDET. *Manual de archivística* (Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2003), pàg. 243.

³³ *Id.*, pàg. 245.

- **Unicitat:** el quadre de classificació es concep per classificar tota la documentació amb independència del seu marc cronològic.
- **Estabilitat:** el quadre de classificació s'ha de fonamentar en les funcions de l'entitat; d'aquesta manera s'aconsegueix una classificació més segura i estable.
- **Simplificació:** la simplicitat del quadre de classificació representa un imperatiu de la seva universalitat i flexibilitat. Les divisions han de ser les justes i necessàries per classificar el fons, sense descendir a subdivisions excessives.

Establert el marc conceptual dels quadres de classificació, així com els principis definidors, a continuació, parlarem de la **tipologia**. A partir de la bibliografia consultada, podem resumir la tipologia dels quadres de classificació, en quatre grans models: quadre de classificació orgànic, funcional, orgànic-funcional, i uniforme-integral.

- **Quadre de classificació orgànic:** la base d'aquest quadre és l'estructura orgànica i l'ordre jeràrquic preestablert a cada organització. S'aplica fonamentalment en institucions amb un fons tancat i/o en institucions que no variïn molt amb el pas del temps.
- **Quadre de classificació funcional:** aquest tipus de quadre està relacionat amb les funcions de la institució. Representa un dels models més estables en el temps a causa de que els quadres funcionals no varien tan ràpidament com els orgànics. La principal debilitat és que parteixen de funcions i per tant es troben limitats per les cronologies.

- **Quadre de classificació orgànic-funcional:** aquest model de quadre combina les característiques dels dos anteriors, orgànics i funcionals.
- **Quadre de classificació uniforme-integral:** aquest model es caracteritza per ser una variació del quadre funcional, amb la particularitat de permetre la interacció de totes les unitats.

Finalment, per concloure amb les característiques dels quadres de classificació, aquests estarien formats pels següents **elements**:

- **Fons:** conjunt documental procedent d'una institució o persona.
- **Secció:** primera divisió organitzada en base a l'estructura orgànica o funcional de la institució (sempre a partir del principi d'ordre i procedència de la documentació).
- **Sèrie:** divisió d'una secció i que correspon al conjunt de documents produïts en el desenvolupament d'una funció o activitat (tema específic).³⁴
- **Unitat documental:** element indivisible d'una sèrie documental, formada per un document (unitat documental simple) o per diversos documents (unitat documental composta).

---

³⁴ Dins les sèries alguns autors parlen també de subsèries, concepte que igualment té molts detractors dins la professió. Cruz Mundet aplica el terme a: "documentos agrupados, que responden a determinadas fases de un procedimiento o pasos de un proceso, y que establecen, por lo general, debido a necesidades prácticas de agrupación e individualización, de ahí el nombre de facticios". José Ramón CRUZ MUNDET. *La gestión de documentos en las organizaciones* (Madrid: Pirámide, 2006), pàg. 198.

3.1.1.2. Proposta de quadre

Com hem pogut analitzar en l'apartat anterior, el quadre de classificació és un eina que:

- Representa el **primer instrument de descripció** d'una entitat.
- Proporciona una **visió conjunta del fons**.
- Mostra la **relació entre les seccions i sèries documentals**.
- És un **reflex de la institució**,
- I de les **activitats que desenvolupa** aquesta institució.

Com molt bé apunta Cruz Mundet, el quadre de classificació no s'ha d'elaborar apriorísticament (sobre una base especulativa), si no a posteriori, a partir del coneixement previ de la institució (història, organització, etc.). Per tant, a partir d'aquest coneixement a posteriori, i tenint en compte les característiques i l'estructura de la Fundació Casa Museu, la solució de desenvolupament més adient és la tipologia de quadre de classificació orgànic-funcional.

La taula 5 mostra l'estructura bàsica i més general de la Fundació Casa Museu. En primer lloc, cada casa té el seu codi (1. Casa Llorenç Villalonga, 2. Casa Pare Ginard, i 3. Casa Blai Bonet), i a partir d'aquí es desenvolupen les seccions del quadre (fons documental, col·lecció bibliogràfica, col·lecció museogràfica i centre de documentació especialitzat annex a cada casa):

FUNDACIÓ CASA MUSEU		
1. Casa Llorenç Villalonga	2. Casa Pare Ginard	3. Casa Blai Bonet
1.1. Fons documental	2.1. Fons documental	3.1. Fons documental
1.2. Col·lecció bibliogràfica	2.2. Col·lecció bibliogràfica	3.2. Col·lecció bibliogràfica
1.3. Col·lecció museogràfica	2.3. Col·lecció museogràfica	3.3. Col·lecció museogràfica

1.4. Centre de documentació literatura contemporània	2.4. Arxiu oral de Mallorca	3.4. Centre de poesia contemporània
--	-----------------------------	-------------------------------------

Taula 5. Estructura bàsica del quadre de classificació. Elaboració pròpia

El resultat és una estructura de tipus orgànic i funcional, i a més oberta i flexible. De fet, recentment s’ha establert un conveni entre la Fundació i l’Ajuntament de Binissalem per incorporar la catalogació del fons d’un escriptor il·lustre de Binissalem, Llorenç Moyà (1916-1981), i ja s’està treballant en el codi 4, per desenvolupar el seu quadre de classificació en base a aquesta estructura.³⁵ De fet, una de les finalitats d’aquest model de quadre de classificació, és proporcionar una estructura estàndard, i per tant, no només tancada a la Fundació, si no oberta i vàlida a ser adaptada per altres institucions que tinguin en el patrimoni literari el nucli vertebrador de la seva activitat.

A partir de l’estructura bàsica definida en la taula 5, s’han desenvolupat les sèries i subsèries documentals, tal i com es pot veure a la taula 6:

FUNDACIÓ CASA MUSEU		
<p>1. Casa Llorenç Villalonga</p> <p>1.1. Fons documental</p> <p>1.1.1. Arxiu Llorenç Villalonga</p> <p>1.1.1.1. Documentació personal</p> <p>1.1.1.2. Correspondència</p> <p>1.1.1.3. Documentació literària</p> <p>1.1.1.4. Material fotogràfic</p> <p>1.1.1.5. Material gràfic</p>	<p>2. Casa Pare Ginard</p> <p>2.1. Fons documental</p> <p>2.1.1. Arxiu Pare Rafel Ginard</p> <p>2.1.1.1. Documentació personal</p> <p>2.1.1.2. Correspondència</p> <p>2.1.1.3. Documentació literària</p> <p>2.1.1.4. Material fotogràfic</p>	<p>3. Casa Blai Bonet</p> <p>3.1. Fons documental</p> <p>3.1.1. Arxiu Blai Bonet</p> <p>3.1.1.1. Documentació personal</p> <p>3.1.1.2. Correspondència</p> <p>3.1.1.3. Documentació literària</p> <p>3.1.1.4. Material fotogràfic</p> <p>3.1.1.5. Material gràfic</p>

³⁵ Per tractarse d’un fons no gestionat directament per la Fundació hem decidit deixar al marge l’anàlisi del llegat Llorenç Moyà.

<p>1.1.1.6. Mediateca 1.1.2. <i>Arxius familiars</i> 1.1.2.1. Arxiu Miquel Villalonga 1.1.2.2. Arxiu Guillem Villalonga 1.1.2.3. Arxiu Teresa Gelabert 1.1.2.4. Arxiu familiar-Tofla 1.1.3. <i>Arxiu Jaume Pomar</i> 1.2. Col·lecció bibliogràfica 1.2.1. <i>Biblioteca personal</i> 1.2.2. <i>Biblioteca Jaume Pomar</i> 1.3. Col·lecció museogràfica 1.3.1. <i>Béns mobles i objectes família Villalonga-Gelabert</i> 1.3.1.1. Objectes 1.3.1.2. Obra pròpia 1.3.1.3. Obra d'art 1.3.1.4. Mobiliari 1.3.1.5. Emmarcacions 1.3.2. <i>Béns mobles i objectes Casa</i> 1.3.2.1. Objectes 1.3.2.2. Obra pròpia 1.3.2.3. Obra d'art 1.3.2.4. Mobiliari 1.3.2.5. Emmarcacions 1.4. Centre de documentació literatura contemporània 1.4.1. Biblioteca de literatura contemporània 1.4.2. Hemeroteca 1.4.3. Mediateca 1.4.3.1. Audio 1.4.3.2. Audiovisuals 1.4.3.3. Multimèdia 1.4.3.4. Altres formats 1.4.4. Fons documental</p>	<p>2.2. Col·lecció bibliogràfica 2.2.1. <i>Biblioteca sobre</i> 2.3. Col·lecció museogràfica 2.3.1. <i>Béns mobles i objectes Pare Ginard</i> 2.3.1.1. Objectes 2.3.2. <i>Béns mobles i objectes Casa</i> 2.3.2.1. Objectes 2.4. Arxiu oral de Mallorca 2.4.1. Biblioteca de cultura popular 2.4.2. Hemeroteca 2.4.3. Mediateca 2.4.3.1. Audio 2.4.3.2. Audiovisuals 2.4.3.3. Multimèdia 2.4.3.4. Altres formats 2.4.4. Fons documental</p>	<p>3.1.1.6. Mediateca 3.2. Col·lecció bibliogràfica 3.2.1. <i>Biblioteca personal</i> 3.3. Col·lecció museogràfica 3.3.1. <i>Béns mobles i objectes Blai Bonet</i> 3.3.1.1. Objectes 3.3.1.2. Obra pròpia 3.3.1.3. Obra d'art 3.3.2. <i>Béns mobles i objectes Casa</i> 3.3.2.1. Objectes 3.3.2.2. Obra pròpia 3.3.2.3. Obra d'art 3.4. Centre de poesia contemporània 3.4.1. Biblioteca de poesia contemporània 3.4.2. Hemeroteca 3.4.3. Mediateca 3.4.3.1. Audio 3.4.3.2. Audiovisuals 3.4.3.3. Multimèdia 3.4.3.4. Altres formats 3.4.4. Fons documental</p>
---	---	--

Taula 6. Estructura desenvolupada quadre classificació. Elaboració pròpia

La **codificació del quadre de classificació**³⁶ es pot realitzar bàsicament de dues maneres, codificació numèrica correlativa i numèrica significativa. En la **numèrica correlativa**, la codificació s'assigna a mesura que es van creant les classes, subclasses i divisions del quadre, permetent una expansió il·limitada del quadre de classificació. A diferència de l'anterior, en la codificació **numèrica significativa**, els codis que es representen es troben vinculats al nivell desenvolupat, permetent la definició d'un quadre limitat i sense gaire expansió.

En el nostre cas, hem desenvolupat el quadre de classificació aprofitant els avantatges que proporciona la primera codificació, la numèrica significativa.

Finalment, per concloure amb aquest apartat, el desenvolupament complet dels quadres de classificació de la Fundació Casa Museu es poden consultar íntegrament a l'annex documental al final d'aquest projecte.

3.1.2. Control macro de la documentació

Una vegada definida l'estructura orgànica i funcional de la documentació de la Fundació Casa Museu, passarem al següent nivell de control documental: el nivell macro o de gestió de la documentació.

En primer lloc, farem un repàs per les eines actuals més utilitzades, tant de pagament de llicències com emmarcades dins el corrent d'*open source* (parlarem de software distribuït i desenvolupat lliurement). I en segon lloc, una vegada repassades aquestes

---

³⁶ Joaquim Borràs i altres (2009). "El sistema de gestió de documents". A: Emília Capell i Garriga; Mariona Corominas i Noguera (coord.). *Manual d'arxivística i gestió documental* (Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2009, (pàg. 221-308).

iniciatives, proposarem una eina de gestió per al patrimoni documental de la Fundació. En aquest cas, la nostra proposta va dirigida cap a una solució a mida: una BD relacional integrada en la pàgina web.

3.1.2.1. Software de pagament i software lliure

El desenvolupament i la implementació d'un sistema de gestió documental representa una etapa important i decisiva per a qualsevol institució: permet controlar la informació i documentació dins l'organització, optimitzant la seva gestió i recuperació, i, per tant, es converteix en una eina fonamental de control documental.

En aquest apartat, per tant, parlarem de **gestió integral de documents** com el conjunt d'operacions i tècniques relatives a la concepció, desenvolupament, implementació i avaluació dels sistemes documentals necessaris per a la institució; i també parlarem de **sistema de gestió integral de documents**, que té com a finalitat proporcionar unes eines bàsiques de control, descripció i recuperació de la documentació mitjançant la utilització d'uns procediments normalitzats.

En síntesi, un sistema de gestió integral de documents, persegueix els següents objectius:

- Permetre la **consulta i recuperació** de la documentació.
- Garantir un **tractament uniforme** de la documentació en distints suports i de qualsevol naturalesa.
- Permetre el **control i la localització** documental.

A partir d'aquests principis bàsics, a continuació, elaborarem una llista amb les eines de gestió documental més utilitzades en

l'actualitat. Però abans de la relació, hem d'advertir que l'elecció d'un sistema de gestió és sempre una tasca complexa i que comporta molta dificultat.³⁷ L'elecció implica a molts membres de la institució i per tant la decisió ha de ser consensuada i molt analitzada.

La relació que presentem no té com a pretensió ser extensiva; únicament oferir una panoràmica de les eines més representatives avui en dia, tant lliures com de pagament.

ABCD³⁸

El nom d'ABCD prové de l'acrònim "Automatització de Biblioteques i Centres de Documentació" o "Automatização das Bibliotecas e dos Centros de Documentação". És un sistema de molt recent creació. La seva versió 1.0 va sortir l'any 2009 al Brasil, després d'un procés de dos anys de col·laboració entre BIREME (Secció d'Informació de l'Organització Mundial de la Salut a Amèrica Llatina) i el Vlaamsa Interuniversitaire Raad (Consell Interuniversitari Flamenc, Bèlgica). Aquest sistema es distribueix com software lliure i sota llicència LGPL. Es tracta d'un sistema integrat que forma part dels productes ISIS (sistemes de BD desenvolupats per la UNESCO) i dirigit fonamentalment a països en vies de desenvolupament.

Domus³⁹

---

³⁷ Vegeu al respecte el treball d'Andrew K. PACE. "Dismantling integrated library systems". *Library Journal*, vol. 129, núm. 2, 2004, p. 34-36). [En línia]. URL:

<<http://lj.libraryjournal.com/2004/02/ljarchives/dismantling-integrated-library-systems/>>.

³⁸ <<http://modelo.bvsalud.org/>>.

Domus és un sistema integral de documentació i gestió museogràfica desenvolupat pel Ministeri de Cultura (Subdirecció General de Museus Estatals i Subdirecció General de Tecnologies i Sistemes d'Informació).

Es tracta d'una aplicació informàtica per al catàleg i gestió dels fons museogràfics i documentals dels museus, nascut a partir del informe "Normalización Documental de Museos: elementos para una aplicación informática de gestión museográfica", elaborat l'any 1996. En aquest document es recollia els requeriments necessaris per a la construcció d'un sistema informatitzat de documentació segons un model normalitzat proposat.

Actualment, dins Domus encara manca un mòdul paral·lel de catalogació i gestió dels fons bibliogràfics, previst en el projecte original.

Evergreen⁴⁰

Evergreen, representa juntament amb Koha, que veurem més endavant, els dos grans protagonistes dels sistemes de gestió lliure. De totes formes el seu concepte és diferent: si Koha està concebut per a biblioteques mitjanes, Evergreen està dissenyat per a utilització de grans consorcis de biblioteques.

Té el seu origen l'any 2004 a l'Estat de Georgia (Estats Units), quan el Georgia Public Library System (GPLS) va crear un programa compartit d'automatització de biblioteques per aquelles institucions ubicades en aquell Estat, mitjançant l'entorn Public Information

---

³⁹ <<http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/museos/funciones-de-los-museos/documentacion/documentacion-de-colecciones.html>>.

⁴⁰ <<http://evergreen-ils.org/>>.

Network for Electronic Services. Al igual que ha passat amb altres programaris, els desenvolupadors abandonaren GPLS per organitzar la seva empresa de suport i desenvolupament, Equinox Software.

Evergreen està programat amb llenguatge Perl (algunes parts es tronaren a programar per optimitzar-les, amb llenguatge C) i segueix una arquitectura tipus client-servidor.

Koha⁴¹

Koha és un dels sistemes de programari lliure que en l'actualitat està guanyant més mercat. Va néixer l'any 1999 per encàrrec de la Horowhenua Library Trust, i el va crear Katipo Communications per donar resposta a les necessitats de control de la gestió documental per aquesta institució.

Koha està basat en la tecnologia client-servidor, utilitza Perl com a llenguatge de programació i MySQL com a sistema de gestió de BD, recursos tots aquests, de lliure programació.

Dins l'àmbit hispà, existeixen dues iniciatives basades en Koha: per una banda, l'argentina Koha-UNLP⁴² i per l'altre, l'espanyol Kobli.⁴³

Millenium⁴⁴

Millenium és un dels sistemes de gestió bibliotecària més utilitzats del món. L'empresa que el comercialitza és Innovative Interface amb seu a Emeryville (Califòrnia). És un sistema amb una implantació important a l'Estat espanyol i a Catalunya.

---

⁴¹ <<http://www.koha.org/>>.

⁴² <<http://koha.unlp.edu.ar/>>.

⁴³ <<http://kobli.bage.es/>>.

⁴⁴ <<http://www.iii.com/>>.

És un programa estable i interessant per a xarxes de biblioteques, però d'implementació cara. El seu preu l'acostuma a ser prohibitiu per a biblioteques de petites dimensions. A part d'aquest inconvenient, també presenta poca flexibilitat per a adaptar-se a les necessitats del client.

MuseumPlus⁴⁵

MuseumPlus representa un software de pagament que va ser creat l'any 1998 i el distribueix l'empresa suïssa Zetcom Ag, amb seus a Zug, Berna i Berlín. Es tracta d'un sistema complet de gestió museogràfica amb les següents característiques: repositori de dades transversal, estructura modular, catàleg de dades flexible de camps que permet la gestió de tot tipus de béns culturals, i compliment de la normativa i estàndards de documentació, tant a nivell nacional com internacional.

NewGenLib⁴⁶

NewGenLib és un exemple de com el software lliure pot ser utilitzat en els països en vies de desenvolupament. NewGenLib es distribueix sota llicència GPL des de l'any 2008 (anteriorment era un software de pagament) i té el seu origen a la Índia l'any 2003, com a projecte de col·laboració professional sense ànim de lucre entre Kesavan Institute of Information and Knowledge Management i una empresa de desenvolupament de software comercial anomenada Verus Solutions.

---

⁴⁵ <<http://www.zetcom.com/es/productos/>>.

⁴⁶ <<http://www.verussolutions.biz/web/>>.

Aquest sistema també utilitza l'arquitectura client-servidor, multiplataforma, requereix Linux com a sistema operatiu i PostgreSQL com a BD.

OPALS⁴⁷

OPALS és l'acrònim que significa: "Open Source Automation Library System". És un software desenvolupat per Media Flex, una empresa que des de els anys 80 del segle passat es dedica al desenvolupament d'aplicacions per a biblioteques, malgrat que en un començament es dedicaven des de un model comercial propietari.

El projecte OPALS es va començar a desenvolupar a partir de l'any 2000, i en l'any 2002 va començar la fase de desenvolupament. Des de un principi va se concebut com a sistema de codi obert, i de fet, es distribueix sota llicència GPL.

És un sistema orientat a biblioteques escolars i petites biblioteques. No existeix l'opció de descàrrega del codi font, únicament s'ha de sol·licitar a l'empresa Media Flex.

OpenBiblio⁴⁸

L'origen d'OpenBiblio el situem a començaments de l'any 2002 amb el programador Dave Stevens com a creador del projecte. L'objectiu d'aquest projecte es convertir-se en un sistema fàcil d'utilitzar, orientat per a biblioteques escolars i públiques.

L'any 2012 es va publicar la versió 0.7.1, versió que va permetre actualitzar el programa, solucionant problemes anteriors i permetent la utilització de les versions més actuals de MySQL i PHP.

---

⁴⁷ <<http://www.sigb.net/>>.

⁴⁸ <<http://obiblio.sourceforge.net/>>.

PMB (PHPMYBibli)⁴⁹

PMB (PHPMYBibli) és un sistema desenvolupat a França per PMB Services, i es distribueix amb llicència CeCILL (llicència francesa de software lliure). Es tracta d'un sistema multilingüe (malgrat que algunes traduccions encara restin incompletes) que suporta l'estàndard de codificació UNICODE. També incorpora altres estàndards com les especificacions dels formats MARC, XML, protocol OAI-PMH, i també permet la consulta i recuperació de registres bibliogràfics del protocol Z39.50.

Virtua⁵⁰

Per finalitzar aquest repàs, parlarem de Virtua. Aquest és un sistema bibliotecari desenvolupat per Virginia Tech University i que a Catalunya ve ser implementat a totes les biblioteques universitàries, a les xarxes de biblioteques públiques i a la Biblioteca Nacional. A l'inici de l'any 2000 va experimentar un creixement internacional considerable, amb preus molt més baixos que Millennium, i actualment ofereix un servei d'allotjament a uns preus interessants.

Un dels seus punts forts és que, per primera vegada, un subministrador de sistemes de gestió bibliotecària ha fet possible que cada biblioteca pugui crear el seu catàleg FRBR (acrònim de Requisits Funcionals dels Registres Bibliogràfics: model conceptual d'entitat-relació que vincula les dades dels registres bibliogràfics amb les necessitats de l'usuari).

---

⁴⁹ <<http://www.sigb.net/>>.

⁵⁰ <<http://www.virtua.es/>>.

3.1.2.2. Proposta de gestió: una solució a mida, base de dades relacional integrada

La principal dificultat que presenta el conjunt documental de la Fundació Casa Museu és la seva diversitat de tipus documentals. Aquesta complexitat, unida a la inexistència, com hem pogut comprovar a l'apartat anterior, d'un sistema de gestió integral que permeti adaptar les diverses necessitats documentals de la Fundació, fan que s'hagin de cercar altres solucions i possibilitats.

Una possibilitat, podria ser la utilització de diversos sistemes per a la gestió documental (per exemple, un per a la gestió bibliogràfica i un altre per a la gestió museogràfica). Això significa una inversió doble: per una banda, treballar amb dos o més programes i per tant duplicar esforços, a més de la inversió de temps per conèixer el funcionament de les dues o més eines; però també, pot implicar duplicar la inversió econòmica en l'adquisició d'algun programari específic. Com hem vist anteriorment, no tot el programari existent en l'actualitat és d'accés lliure, i per tant, per a la gestió d'alguna secció documental específica es podria adquirir algun software de pagament.

L'experiència desaconsella aquest tipus d'iniciatives. De fet, sobre el tema de les duplicitats de suports, en els seus inicis, la Fundació va tenir els inventaris documentals en suports diferents (una rudimentària BD en access per a la col·lecció bibliogràfica Llorenç Villalonga, i fitxers excel i word pels inventaris del fons documental i col·lecció museogràfica). La localització i el control de la documentació es convertia en una tasca molt complicada.

Com hem dit, l'experiència aconsella per a un millor control documental, la unificació i centralització dels inventaris existents i dels nous que es puguin generar. Per això, i aprofitant el buit de programari que integri diversos suports documentals en el mercat

actual i la renovació de la pàgina web de la Fundació, proposem una solució integral a mida: incorporar una BD relacional en la pàgina web de la institució.

Imatge 18. Cercador de la BD relacional implementat en pàgina web. Fundació Casa Museu

La RAE defineix BD com un: "conjunto de datos organizado de tal modo que permita obtener con rapidez diversos tipos de información". En el nostre context, podem parlar de BD com una col·lecció d'informació emmagatzemada de manera organitzada en format electrònic. Per tant, podem establir que tota **BD** persegueix les següents **finalitats**:

- **emmagatzemar,**
- **controlar,**
- **consultar i,**
- **actualitzar.**

La figura 8 mostra la relació de la informació emmagatzemada en una BD amb les quatre finalitats enunciades anteriorment.

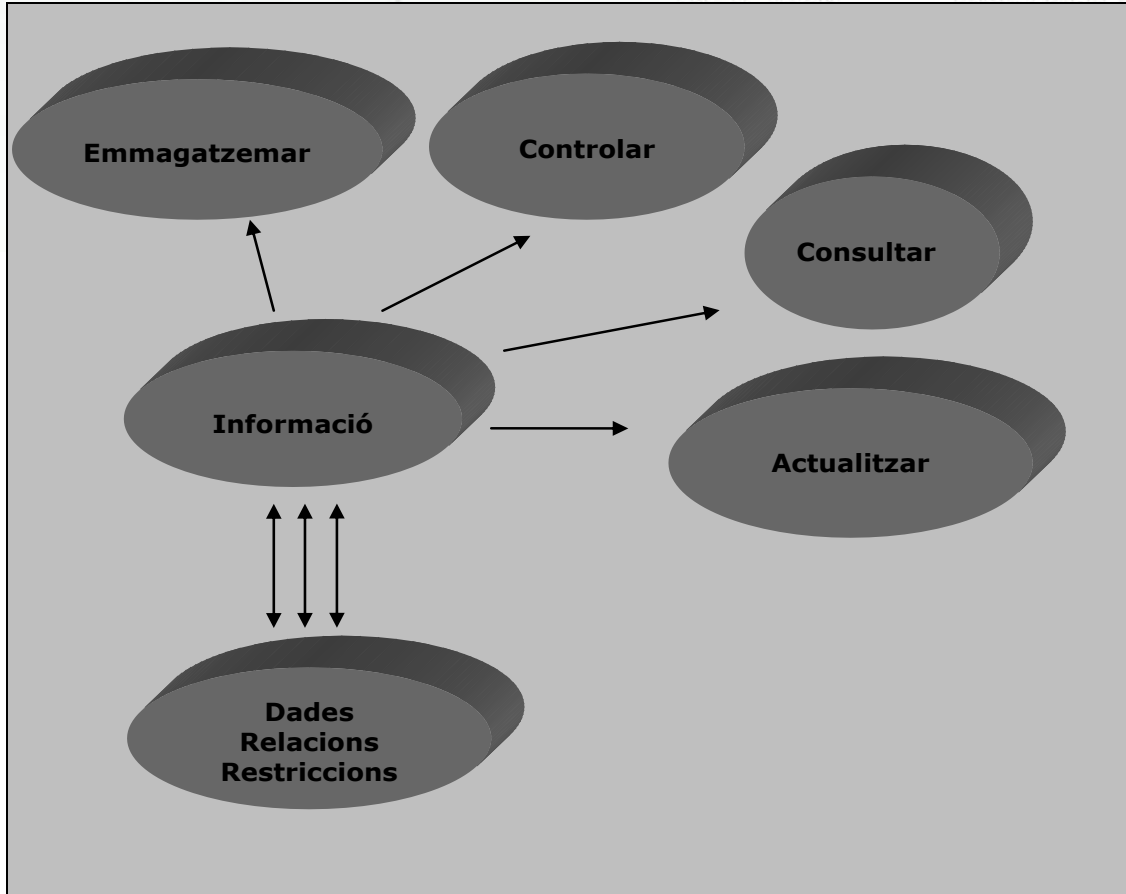

Figura 9. Finalitats d'una BD. Elaboració pròpia

Si la BD representa la col·lecció de dades organitzades, el sistema gestor de BD (SGBD) és el conjunt de programari destinat a la creació, gestió, control i manipulació de la informació emmagatzemada en una BD.

Existeixen diversos **tipus de BD**: jeràrquiques, en xarxa, relacionals i orientades a objectes, o combinacions entre diferents tipus.

- **BD jeràrquica**: aquest tipus de BD té com a objectiu establir una jerarquia de fitxes, de manera que cada fitxa pot contenir

altres fitxes i així successivament. Una BD jeràrquica està formada per una seqüència de BD físiques, de manera que cada BD física es componen de totes les ocurrències d'un tipus de registre o fitxa determinada.

- **BD en xarxa:** aquest tipus de BD es trobaria en un estadi entremig el model jeràrquic i el relacional que analitzarem a continuació. Presenta una estructura similar a la BD jeràrquica, però amb una configuració més complexa. Els conceptes fonamentals d'aquestes BD són: registre, camp i conjunt.
- **BD relacional:** Aquest tipus cerca representar la BD com un conjunt de taules. Seguidament aprofundirem en aquest model. Els conceptes bàsics del model relacional són el registre i les taules.
- **BD d'objectes o orientades a objectes:** aquest tipus de BD estructura la informació en classes i subclasses d'objectes (estat i comportament) i incorpora els conceptes de la programació orientada a objectes com encapsulació, herència, polimorfisme,...

Per al desenvolupament del nostre projecte, i per tant del nivell macro de control documental que proposem, ens basarem en un tipus de BD relacional.

Les BD relacionals, representen el model més extens actualment, sobretot pel que fa a l'ús de particulars i departaments d'organitzacions. En aquestes BD, com hem dit, la informació s'emmagatzema en taules compostes per registres. Cada registre conté diversos valors, emmagatzemats en camps, que són de diferents tipus de dades.

A continuació, abordarem d'una manera més extensa, els elements que conformen les BD relacionals, els tipus de relacions que es poden

establir entre els registres i els tipus de dades que poden contenir els camps.

Una BD relacional està formada pels següents **elements**:

- **Taules**: conjunt de dades que agrupen totes les ocurrències o elements d'un mateix tipus.
- **Registre**: cada fila de la taula és un registre d'informació i descriu un element d'aquest conjunt d'informacions.
- **Camps**: cada valor o informació dels registres possibles és un camp.
- **Claus**: la clau d'una taula són un o més camps que identifiquen, de manera única, els registres de la taula. Existeixen diferents tipus de claus que pot tenir una taula: candidates, primària, alternatives i forana.

Entre els registres de les diferents taules s'estableixen **relacions**. Aquestes relacions s'implementen mitjançant la vinculació de valors. Entre dues taules es poden establir tres tipus de relació:

- **Un a un (1:1)**: a cada registre d'una taula li correspon un i només un registre de l'altra. Lluís Codina afirma que: "Si la relación es de grado 1:1, entonces se trata de una sola entidad, y un solo modelo de registro es suficiente para representarla".⁵¹
- **Un a molts (1:n o n:1)**: a cada registre de la primera taula li correspon un o més registres de la segona.

---

⁵¹ Lluís CODINA. "Metodología de análisis y diseño de base de datos documentales". A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital* (Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario d Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra).

- **Molts a molts (m:n):** a cada registre de la primera taula li poden correspondre diversos registres de la segona i viceversa. Lluís Codina, sobre aquests dos tipus de relació (1:n o n:1 i m:n) afirma que: "Si la relación es de grado n:1, o n:m, se trata de dos entidades y, por lo tanto, necesitamos al menos dos modelos de registro, uno para cada entidad. Los dos modelos de registro deben contar con un campo compartido, lo cual proporciona dos campos con un dominio común. Esto último permitirá el cruce de datos. En algunos casos, podemos necesitar un tercer modelo de registro para representar la relación. Esto último es necesario cuando la relación es muy dinámica ya que representa una actividad o un proceso que cambia constantemente con el tiempo".⁵²

Definits els elements i els tipus de relacions en les BD relacionals, parlarem del **tipus de dades** que poden contenir els camps d'una taula:

- **Text:** cadena o sèrie de caràcters alfanumèrics.
- **Numèric:** número que requereix càlculs matemàtics.
- **Moneda:** valor numèric amb un format de presentació configurat per a representar valors monetaris amb decimals.
- **Data i hora:** informació temporal que representa dates i hores.
- **Lògic:** qualsevol tipus de dada en què només hi ha dos valors possibles.
- **Memo:** informació textual alfanumèrica més o menys extensa.
- **Binari:** objecte o arxiu binari (per exemple: imatge, àudio, vídeo, etc.).

---

⁵² *Id.*

- **Autonumèric:** valor numèric sencer únic que es genera automàticament quan s'agrega cada nou registre.
- **Hipervincle:** adreces URL o rutes d'accés.

Una vegada definits el paràmetres tècnics de les BD relacionals, passarem a definir l'estructura i els elements interns de la BD relacional de la Fundació.

L'estructura de la BD relacional de la Fundació està definida per 5 taules: fons documental, col·lecció bibliogràfica, col·lecció museogràfica, registres audiovisuals i registres d'hemeroteca. Alguns dels camps d'aquestes taules es troben relacionats entre sí i d'altres no, però això ho veurem en l'apartat següent quan analitzem el nivell micro de control documental (descripció).

La taula 7 mostra tots els camps que hem utilitzat en la configuració de la BD. Alguns són específics d'una taula, i per tant, d'un tipus documental i d'altres no.

CAMPS	
Títol	Ingrés
Autor principal	Any ingrés
Altres responsabilitats	Nº. Registre
Matèria	Unitats
Tipus de document	Estat de conservació
Any	Fons
Lloc	Subfons
Descripció física	Secció
Editorial	Sèrie
Col·lecció	Classificació
Primer núm.	Subclassificació
Darrer núm.	Topogràfic
Llengua	Imatge
Notes	

Taula 7. Camps de la BD relacional. Elaboració pròpia

La taula 8 indica la configuració de taules que presenta la BD relacional, així com els camps específics per a cada taula.

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA	FONS DOCUMENTAL	COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA	REGISTRE AUDIOVISUAL	REGISTRES HEMEROTECA
Títol	Títol	Títol	Títol	Títol
Autor principal	Autor principal	Autor principal	Autor principal	
Matèria			Matèria	
Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document
Altres responsabilitats			Altres responsabilitats	
Any	Any	Any	Any	Any1 Any2
Lloc	Lloc		Lloc	Lloc
Descripció física	Descripció física	Descripció física	Descripció física	Descripció física
Editorial			Editorial	Editorial
Col·lecció			Col·lecció	Primer núm. Darrer núm.
Llengua	Llengua		Llengua	Llengua
Notes	Notes	Notes	Notes	Notes
Ingrés	Ingrés	Ingrés	Ingrés	Ingrés
Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés
Nº. Registre		Nº. Registre	Nº. Registre	
	Estat de conservació	Estat de conservació		
Fons	Fons	Fons	Fons	Fons
Subfons	Subfons	Subfons	Subfons	Subfons
Secció	Secció	Secció		Secció
	Sèrie	Sèrie		
	Classificació			
	Subclassificació			
Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic
Imatge	Imatge	Imatge	Imatge	Imatge

Taula 8. Taules i camps de la BD relacional. Elaboració pròpia

Finalment, per concloure amb aquest segon nivell de descripció del control documental de la Fundació Casa Museu, la taula 9 resumeix els tipus de dades per a cadascun dels camps que conformen les taules. D'aquesta manera determinarem quines informacions s'emmagatzemaran per a cada registre (per exemple, quins camps contindran informació textual, numèrica, alfanumèrica, format data, etc.):

CAMP	TIPUS DE DADES	CAMP	TIPUS DE DADES
Títol	Text	Ingrés	Text
Autor principal	Text	Any ingrés	Data
Matèria	Text	Nº. Registre	Autonumèric
Tipus de document	Text	Unitats	Text
Altres responsabilitats	Text	Estat de conservació	Text
Any	Data	Fons	Text
Lloc	Text	Subfons	Text
Descripció física	Text	Secció	Text
Editorial	Text	Sèrie	Text
Col·lecció	Text	Classificació	Text
Primer núm.	Text	Subclassificació	Text
Darrer núm.	Text	Topogràfic	Text
Llengua	Text	Imatge	Binari
Notes	Memo		

Taula 9. Tipus de dades de la BD relacional. Elaboració pròpia

3.1.3. Control micro de la documentació

Una vegada analitzat el nivell estructural de control documental representat pels quadres de classificació i el nivell macro o de gestió, mitjançant una BD relacional integrada en la pàgina web de la Fundació, abordarem el tercer nivell, el tercer mecanisme de control documental: el nivell micro, relacionat amb la descripció documental i els descriptors de la BD.

3.1.3.1. Normes per a la descripció documental

Qualsevol llista o relació sempre presenta una problema evident de subjectivitat. El llistat que presentem a continuació no té com a finalitat ser exhaustiu. De fet, presentar totes les normatives de descripció (bibliogràfiques, museogràfiques, etc.) existents en l'actualitat, tant a nivell internacional com nacional és una empresa inabastable. Per tant, en aquest cas, únicament ens cenyirem a

aquelles normatives més rellevants i que per tant, poden ser d'utilitat en la descripció del patrimoni documental de la Fundació.

AACR (Anglo-American Cataloguing Rules)⁵³

Les AACR representen un conjunt de regles que determina la forma que han d'adoptar els encapçalaments, determinen la forma dels punts d'accés en un catàleg i donen pautes per a descriure diferents tipus de documents. Actualment, està vigent la segona edició, coneguda amb les sigles AACR2, i aquestes han de ser substituïdes per les RDA (Resource Description and Access) que també analitzarem més endavant.

Les AACR es troben estructurades en dues parts diferenciades. En la primera s'estableixen les regles necessàries per a la descripció del document i en la segona es determina el criteri d'elecció dels punts d'accés (autors personals, entitats i títols) així com la seva redacció. Igualment estableix si és necessari fixar relacions entre entrades o elements.

CDWA (Categories for the Description of Works of Art)⁵⁴

Les CDWA representa un dels estàndards d'estructura més extensos dins la comunitat museística. Es tracta d'un producte elaborat per l'Art Information Task Force (AITF), formada i subvencionada pel J. Pau Getty Trust i la College Art Association (CCA). Aquestes CDWA proporcionen els camps necessaris per a l'elaboració d'una BD que possibiliti la descripció i l'accés a la informació sobre obres d'art,

---

⁵³ <<http://www.aacr2.org/>>.

⁵⁴

<http://www.getty.edu/research/publications/electronic_publications/index.html>.

arquitectura, grups i imatges. El formen més de 30 categories i subcategories on podem trobar: orientació, dimensions, condicions, inscripcions, tractament de conservació, exhibició, etc.

FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records)⁵⁵

Les FRBR sorgeixen a finals dels anys 90 del segle passat, degut a la gran diversitat de formats de descripció existents i per intentar respondre a les necessitats dels usuaris. Es tracta d'un model conceptual i no d'una norma de catalogació ni d'un model de dades pròpiament dit.

Les FRBR tenen com objectiu canviar radicalment el concepte de catalogació clàssica i es basen en el model entitat-relació. Defineix entitats que formen 3 grups conceptuals, i relacions entre les diverses entitats (Grup 1: productes de creació intel·lectual o artística; Grup 2: responsables del contingut intel·lectual o artístic, la producció física o la custòdia de les entitats del primer grup; i Grup 3: conjunt addicional d'entitats que s'utilitzen com matèries de les obres).

ISAD(G) (General International Standard Archival Description)⁵⁶

La ISAD(G) és una normativa internacional que proposa una sèrie de regles fonamentals en la descripció arxivística: garantir l'elaboració de descripcions compatibles; facilitar la recuperació i l'intercanvi d'informació; possibilitar compartir dades d'autoritats; i possibilitar la integració de les descripcions de diferents arxius en un sistema.

---

⁵⁵ <<http://www.ifla.org/frbr-rq>>.

⁵⁶ <<http://www.icacds.org.uk/eng/ISAD%28G%29.pdf>>.

La norma es troba estructurada en 7 àrees descriptives amb 26 elements de descripció que serveixen com a punts d'accés: àrea d'identificació (codi de referència, títol, data/es, nivell de descripció i volum i suport de la unitat de descripció); àrea de context (nom del productor, història de l'organisme, història arxivística i dates sobre l'ingrés); àrea de contingut i estructura (abast i contingut, informació relativa a l'avaluació, tria i eliminació, increments i sistema d'organització); àrea de condicions d'accés i ús (condicions d'accés, condicions de reproducció, llengües, característiques físiques, i instruments de descripció); àrea de documentació relacionada (existència i localització d'originals i de còpies, unitats de descripció relacionades, i bibliografia); àrea de notes i àrea de control de la descripció (autoria i fonts, regles o convencions, i data de la descripció).

ISBD⁵⁷

Les ISBD són normes que regulen la descripció bibliogràfica i s'apliquen de manera pràcticament universal. Aquestes normes determinen les dades que s'han d'incloure en la descripció i l'ordre. A més, utilitza una puntuació establerta que permet reconèixer els diferents elements d'una descripció independentment de la llengua de descripció. La primera norma es va publicar l'any 1971 i estava dedicada a les monografies. En anys posteriors es van desenvolupar altres ISBD per a publicacions seriades, material no llibre, material cartogràfic, llibres antics i rars, música impresa, i recursos electrònics i arxius d'ordinador.

57

<<http://www.bne.es/es/Servicios/NormasEstandares/Docs/ISBDconsolidada.pdf>>.

Les ISBD cerquen tres objectius fonamentals: possibilitar l'intercanvi de registres, ajudar a la interpretació de registres i facilitar la conversió de registres bibliogràfics a format electrònic.

ISSAR(CPF)⁵⁸

Les ISSAR són unes normes internacionals per elaborar registres d'autoritats d'arxius i que fan referència a les entitats (institucions, famílies o persones) que han produït, reunit o conservat documents d'arxiu en el desenvolupament de la seva activitat tant a nivell professional com a nivell personal. Presenta 4 elements de descripció: àrea d'identificació, àrea de descripció, àrea de relacions i àrea de control.

ISDF⁵⁹

La norma ISDF té com a objectiu principal l'elaboració de descripcions de les funcions, activitats o tasques de les entitats productores de documents d'arxiu. Aquesta norma és bàsica per poder explicar la procedència dels documents i el seu context de producció i utilització. Presenta 4 elements de descripció: àrea d'identificació, àrea de context, àrea de relacions i àrea de control.

ISDIAH⁶⁰

La norma ISDIAH té com a principal finalitat afavorir la descripció d'institucions que custodien fons d'arxiu; és a dir, organitzacions

---

⁵⁸ <<http://www.agn.gob.mx/menuprincipal/archivistica/normas/pdf/asaar.pdf>>.

⁵⁹ <www.ica.org/download.php?id=1662>.

⁶⁰ <www.ica.org/download.php?id=1658>.

(arxius, biblioteques, museus, famílies o persones) que custodien i preserven documentació d'arxiu, fent-los accessibles al públic. Presenta 6 elements de descripció: àrea d'identificació, àrea de contacte, àrea de descripció, àrea d'accés, àrea de serveis i àrea de control.

FORMAT MARC (Machine Readable Cataloging)⁶¹

Marc és l'acrònim de Machine Readable Cataloging o Catalogació llegible per màquina. El seu significat és el d'una màquina que pot llegir i interpretar les dades contingudes en un registre catalogràfic, en funció d'una sèrie d'elements.

En el seu moment va ser un avenç molt revolucionari i es basa en la norma ISO 2709 i en el protocol Z39.50.

Els formats MARC són de 5 famílies diferents: dades bibliogràfiques, dades d'autoritat, dades d'existències, dades de classificació i dades de la comunitat.

METADADES

Les metadades van sorgir per a facilitar el reconeixement de documents digitals dins la Xarxa, tot i que es poden també utilitzar per a documents no digitals. Les metadades podrien definir-se com un conjunt de dades que descriuen altres dades, formant un recurs. Representen, per tant, una eina fonamental en l'organització, classificació, descripció i recuperació de la informació. La seva funció

---

⁶¹ <<http://www.loc.gov/marc/marcspa.html>>.

és per tant transmetre informació sobre un document, permetent la seva descripció i classificació.⁶²

Existeixen diferents models de metadades. A continuació, presentarem el més bàsic i universal, el model Dublin Core, i el PREMIS, model que ha pres força dins el col·lectiu bibliotecari.

- **Model Dublin Core.**⁶³ Dublin Core és un sistema de definicions semàntiques descriptives que pretenen transmetre significat semàntic. En línies generals podem classificar aquests elements en tres grans grups que indiquen la classe o àmbit de la informació que emmagatzemen: elements relacionats amb el contingut (títol, títol alternatiu, matèria, descripció, font, tipus, relació, cobertura -espacial i/o temporal-, i resum); elements relacionats amb el recurs o de propietat intel·lectual (creador, editor, drets, drets d'accés, contribuïdor, citació bibliogràfica, és format de, és part de, és versió de, extensió, llicència, propietari dels drets, i suport); i elements relacionats amb la instanciació del recurs (data, format, identificador, llengua, creat, i publicat).
- **Model PREMIS** (Preservation Metadata Implementation Strategies).⁶⁴ PREMIS és un model que suporta i documenta millor el procés de preservació digital. Les metadades PREMIS són una extensió de l'estàndard METS (Metadata Encoding and

---

⁶² Sobre els registres bibliogràfics, Roy Tenant ofereix una infraestructura de metadades bibliogràfiques en lloc del format de registre bibliogràfic tradicional. En aquest sentit vegeu el treball: Roy TENANT. "A bibliographic metadata infrastructure for the twenty-first century". *Library Hi Tech*, vol. 22 (2), 2004, p. 175-181. [En línia]. URL: <<http://roytenant.com/metadata.pdf>>.

⁶³ <<http://www.dublincore.org/>>.

⁶⁴ <<http://www.loc.gov/standards/premis/>>.

Transmission Standard). Aquest estàndard descriu un esquema per a codificar metadades referents a objectes de biblioteques digitals utilitzant el llenguatge XML, i es gestiona i es manté des de la Library of Congress (Washington).

RDA (Resource Description and Access)⁶⁵

La RDA és l'estàndard de catalogació que substituirà les Regles Angloamericanes de Catalogació (AACR2), 2ª edició. RDA va ser creat basant-se en les fortaleces de les AACR2, però presenta unes característiques específiques que el converteixen en més aplicable al context digital actual. Proporciona pautes per a la catalogació de recursos digitals i posa més èmfasi a ajudar els usuaris a trobar, identificar, seleccionar i obtenir la informació desitjada. Per tant, es basa en el model conceptual dels Requisits Funcionals FRBR (per als registres bibliogràfics) i analitzat anteriorment en aquest mateix apartat; de les FRAD (per les autoritats) i de les FRSAD (per les matèries).

VRA (Visual Resources Association)⁶⁶

Les VRA Core Categories representen un altre dels estàndards més reconeguts dins l'àmbit museístic. Aquestes normatives foren creades pel Data Standards Committee de la Visual Resources Association (VRA). Tenen com a referència les CDWA, analitzades anteriorment, però amb una configuració més senzilla i simple. En la seva versió 2.0, els elements que la formaven es dividien fonamentalment en dues grans categories: descripció de l'obra i descripció de la imatge.

---

⁶⁵ <<http://rdatoolkit.org/>>.

⁶⁶ <<http://vraweb.org/>>.

La versió 3.0, que va sorgir l'any 2002 segueix el principi del Dublin Core 1:1 (segons aquest principi cada conjunt d'elements únicament descriu un objecte i la manera de relacionar els objectes en un únic element s'ha de resoldre de manera local).

3.1.3.2. Els llenguatges documentals

El concepte llenguatge documental fa referència a una eina que s'utilitza per a representar el contingut temàtic dels documents d'una unitat d'informació, amb la finalitat de facilitar la seva posterior recuperació. Aquests llenguatges documentals compleixen funcions bàsiques en aquest context, i en el context del projecte que desenvolupem, tant pels professionals de la informació encarregats de la gestió de la BD relacional, com dels usuaris que vulguin accedir als conjunts documentals de la Fundació Casa Museu. Per tant, la pertinença del control del vocabulari és fonamental dins el control documental. Al respecte, Mario Barité afirma que: "El control de vocabulario supone la preexistencia de un vocabulario, seleccionado previamente. Así, el control de vocabulario no incide sobre la calidad de la selección previa, pero necesita disponer de una caja terminológica suficiente, pertinente y calificada".⁶⁷

En primer lloc, presentarem breument els llenguatges documentals més estesos en l'actualitat, i seguidament definirem el model aplicat a la institució. En aquest punt, ens basarem en la proposta conceptual que defineixen Concha Soler Monreal i Isidoro Gil Leiva a l'article "Posibilidades y límites de los tesauros frente a otros sistemas

---

⁶⁷ Mario BARITÉ. "El control del vocabulario en la era digital: revisión conceptual". *Scire*. 20:1, 2014, pàgs. 99-108. [En línea]. URL: <<http://www.ibersid.eu/ojs/index.php/scire/article/viewFile/4196/3766>>.

de organización del conocimiento: folksonomías, taxonomías y ontologías”. Aquests autors analitzen les possibilitats i límits de quatre formes d’organització i representació del coneixement, concretament comparant els tesaurus amb les folksonomies, les taxonomies i les ontologies. Els autors fan un anàlisi comparatiu d’aquestes formes d’organització i representació mitjançant les següents variables: objectiu, origen, entorn, estructura, productors, costos d’elaboració, cobertura, llenguatge, autoria, tipus de relacions, i usuaris, entre d’altres.

- **Tesaurus:** des d’una òptica clàssica, es tracta d’un llenguatge documental que es caracteritza pel seu elevat nivell de normalització i per combinar una estructura jeràrquica amb un fort component relacional (relacions d’equivalència, jeràrquiques i associatives). Com afirma David Fernández-Quijada: “La utilització de sistemes classificatoris com els tesaurus constitueix una valuosa eina per a l’organització del coneixement i, en aquest cas, per a l’anàlisi de la seva difusió”.⁶⁸ Els tesaurus, per tant, tenen una complexitat notable i, generalment, la seva utilització pren molt sentit a l’hora d’indexar un camp concret del coneixement. Requereix d’una bona preparació per part del documentalista i el seu procés d’actualització no es pot dur a terme sense un consens i una profunda anàlisi dels termes a incorporar, eliminar o modificar.

---

⁶⁸ David FERNÁNDEZ-QUIJADA. “L’ús de tesaurus per a l’anàlisi temàtica de la producció científica: apunts metodològics des d’una experiència pràctica”. *Bid, Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, núm. 29, 2012. [En línia]. URL: <<http://bid.ub.edu/29/fernandez1.htm>>.

- **Taxonomies:** les taxonomies constitueixen un dels sistemes més antics d'organització de la informació o del coneixement. Poden aplicar-se a un àmbit temàtic concret (de manera similar als tesaurus) o a una organització concreta. Es caracteritzen per una estructura completament jerarquitzada i arbòria sense l'element relacional dels tesaurus i no estan sotmeses a cap control terminològic, de manera que resulten més senzilles de construir per a una persona amb pocs coneixements de llenguatges documentals. L'únic requisit real de qui la desenvolupa és el coneixement de la informació que cal estructurar.
- **Folksonomies:** dels quatre llenguatges documentals analitzats, les folksonomies constitueixen, sense dubte, el llenguatge més proper als usuaris. La seva essència es basa en l'etiquetatge (o tagging) que cada usuari fa d'un recurs d'informació per facilitar-ne la recuperació. No tenen cap control terminològic ni estructura o limitació ni jerarquia, i prenen com a referent més proper els descriptors lliures. Dit de manera senzilla, cada usuari indexa un recurs amb els termes que creu més adequats.
- **Ontologies:** les ontologies són l'únic dels quatre llenguatges de l'estudi que, pròpiament, ha nascut en l'entorn web com a forma de representació conceptual del coneixement. Engloben aspectes dels altres tres llenguatges, com ara les relacions entre conceptes (tesaurus), l'estructuració de la informació en classes (taxonomies) i una terminologia no controlada (folksonomies). No obstant, és el més complex dels quatre ja que a més de definicions, relacions i classificacions, les ontologies poden incloure axiomes i restriccions de diversa naturalesa. Això ha esdevingut molt important en el naixement

i desenvolupament del web semàntic (les ontologies són la base dels cercadors semàntics en la recuperació) i d'aspectes de la intel·ligència artificial, en la que les ontologies participen en els models de raonament.

Nosaltres per al desenvolupament de la BD relacional del projecte aprofitarem les potencialitats que ofereixen els tesaurus. Estem parlant dels tesaurus com un vocabulari controlat de descriptors amb un significat prèviament establert, la finalitat última del qual és definir de manera unívoca el contingut d'un document. L'objectiu final d'aquest llenguatge és ser un pont de connexió entre usuaris i unitats d'informació, entre indexació documental i la seva recuperació.

A continuació, per tant, analitzarem l'estructura de la BD relacional, concretament els camps que configuren els registres documentals; i definirem aquells que són de descripció lliure i aquells controlats; és a dir, aquells que introduïrem prèviament i controlarem mitjançant tesaurus.

3.1.3.2.1. Descriptors lliures i descriptors controlats

El primer que hem de fer és definir el que entenem per descriptors lliures i per descriptors controlats:

- **Descriptors lliures:** són termes extrets del llenguatge natural sense cap control.
- **Descriptors controlats:** són aquells que estan redactats prèviament en forma de llistes o llistes de termes que es consideren acceptats i únics per a la indexació. Només els termes de la llista es poden usar per a indexar. I aquests termes els controlarem mitjançant uns tesaurus.

Seguidament, repassarem les taules de la BD relacional indicant el tipus de descriptor adient. En primer lloc, la taula de la col·lecció bibliogràfica:

COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA	
Títol	Descriptor controlat
Autor principal	Descriptor controlat
Matèria	Descriptor controlat
Tipus de document	Descriptor controlat
Altres responsabilitats	Descriptor controlat
Any	Descriptor lliure
Lloc	Descriptor controlat
Descripció física	Descriptor lliure
Editorial	Descriptor controlat
Col·lecció	Descriptor lliure
Llengua	Descriptor controlat
Notes	Descriptor lliure
Ingrés	Descriptor controlat
Any ingrés	Descriptor lliure
Nº. Registre	Descriptor lliure
Fons	Descriptor controlat
Subfons	Descriptor controlat
Secció	Descriptor controlat
Topogràfic	Descriptor lliure
Imatge	Descriptor lliure

Taula 10. Descriptors col·lecció bibliogràfica. Elaboració pròpia

La segona de les taules (taula 11) es refereix al tipus de descriptors del fons documental:

FONS DOCUMENTAL	
Títol	Descriptor controlat
Autor principal	Descriptor controlat
Tipus de document	Descriptor controlat
Any	Descriptor lliure
Lloc	Descriptor controlat
Descripció física	Descriptor lliure
Llengua	Descriptor controlat
Notes	Descriptor lliure
Ingrés	Descriptor controlat
Any ingrés	Descriptor lliure

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Estat de conservació	Descriptor controlat
Fons	Descriptor controlat
Subfons	Descriptor controlat
Secció	Descriptor controlat
Sèrie	Descriptor controlat
Classificació	Descriptor controlat
Subclassificació	Descriptor controlat
Topogràfic	Descriptor lliure
Imatge	Descriptor lliure

Taula 11. Descriptors fons documental. Elaboració pròpia

La tercera de les taules (taula 12) repassa els descriptors del registres audiovisuals:

REGISTRES AUDIOVISUALS	
Títol	Descriptor controlat
Autor principal	Descriptor controlat
Matèria	Descriptor controlat
Tipus de document	Descriptor controlat
Altres responsabilitats	Descriptor controlat
Any	Descriptor lliure
Lloc	Descriptor controlat
Descripció física	Descriptor lliure
Editorial	Descriptor controlat
Col·lecció	Descriptor lliure
Llengua	Descriptor controlat
Notes	Descriptor lliure
Ingrés	Descriptor controlat
Any ingrés	Descriptor lliure
Nº. Registre	Descriptor lliure
Unitats	Descriptor lliure
Fons	Descriptor controlat
Subfons	Descriptor controlat
Topogràfic	Descriptor lliure
Imatge	Descriptor lliure

Taula 12. Descriptors registres audiovisuals. Elaboració pròpia

La quarta de les taules (taula 13) es refereix als descriptors de la col·lecció museogràfica:

COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA	
Títol	Descriptor controlat
Autor principal	Descriptor controlat

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Tipus de document	Descriptor controlat
Any	Descriptor lliure
Descripció física	Descriptor lliure
Notes	Descriptor lliure
Ingrés	Descriptor controlat
Any ingrés	Descriptor lliure
Nº. Registre	Descriptor lliure
Estat de conservació	Descriptor controlat
Fons	Descriptor controlat
Subfons	Descriptor controlat
Secció	Descriptor controlat
Sèrie	Descriptor controlat
Topogràfic	Descriptor lliure
Imatge	Descriptor lliure

Taula 13. Descriptors col·lecció museogràfica. Elaboració pròpia

Finalment, la taula 14 al·ludeix als descriptors d'hemeroteca:

REGISTRES HEMEROTECA	
Títol	Descriptor controlat
Tipus de document	Descriptor controlat
Any1	Descriptor lliure
Any2	Descriptor lliure
Lloc	Descriptor controlat
Descripció física	Descriptor lliure
Editorial	Descriptor controlat
Primer núm.	Descriptor lliure
Darrer núm.	Descriptor lliure
Llengua	Descriptor controlat
Notes	Descriptor lliure
Ingrés	Descriptor controlat
Any ingrés	Descriptor lliure
Fons	Descriptor controlat
Subfons	Descriptor controlat
Secció	Descriptor controlat
Topogràfic	Descriptor lliure
Imatge	Descriptor lliure

Taula 14. Descriptors registres hemeroteca. Elaboració pròpia

Com hem pogut veure, els descriptors controlats enunciats anteriorment en les taules coincideixen, i per tant, són aquests els que seran gestionats pels tesaurus.

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

A continuació recuperarem l'esquema de la taula 8 (Taules i camps de la BD relacional) i definirem més clarament quins camps seran lliures i quins camps seran controlats:

COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA	FONS DOCUMENTAL	REGISTRE AUDIOVISUAL	COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA	REGISTRES HEMEROTECA
Títol	Títol	Títol	Títol	Títol
Autor principal	Autor principal	Autor principal	Autor principal	
Matèria		Matèria		
Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document	Tipus de document
Altres responsabilitats		Altres responsabilitats		
Any	Any	Any	Any	Any1 Any2
Lloc	Lloc	Lloc		Lloc
Descripció física	Descripció física	Descripció física	Descripció física	Descripció física
Editorial		Editorial		Editorial
Col·lecció		Col·lecció		
				Primer núm. Darrer núm.
Llengua	Llengua	Llengua		Llengua
Notes	Notes	Notes	Notes	Notes
Ingrés	Ingrés	Ingrés	Ingrés	Ingrés
Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés	Any ingrés
Nº. Registre		Nº. Registre Unitats	Nº. Registre	
	Estat de conservació		Estat de conservació	
Fons	Fons	Fons	Fons	Fons
Subfons	Subfons	Subfons	Subfons	Subfons
Secció	Secció		Secció	Secció
	Sèrie		Sèrie	
	Classificació			
	Subclassificació			
Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic	Topogràfic
Imatge	Imatge	Imatge	Imatge	Imatge

	Descriptors controlats
	Descriptors lliures

Taula 15. Descriptors lliures i descriptors controlats BD relacional. Elaboració pròpia

La gestió d'aquests descriptors es realitza des de un mòdul de gestió interna implementat en la pàgina web de la Fundació. En primer lloc, tindríem un **apartat** des de on es gestionarien els **quadres de classificació**. En aquest apartat es configurarien els quadres de classificació dels diversos centres de la Fundació.

FUNDACIÓ CASA MUSEU

LITERATURA A MALLORCA:
CASA MUSEU D'ESCRITORS

Inici > Quadre

QUADRE

MODIFICAR / ELIMINAR SECCI&OACUTE;	
1.1.1. Arxiu Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
1.1.2. Arxius familiars	Modifica Elimina
1.2.1. Biblioteca personal Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
1.2.2. Biblioteca Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
1.3.1. Béns mobles i objectes família Villalonga-Gelabert	Modifica Elimina
1.3.2. Béns mobles i objectes Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
1.4.1. Biblioteca de Literatura Contemporània	Modifica Elimina
1.4.2. Hemeroteca Casa Museu Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
1.4.3. Mediateca Casa Museu Llorenç Villalonga	Modifica Elimina
3.1.1. Arxiu Blai Bonet	Modifica Elimina
3.2.1. Biblioteca personal Blai Bonet	Modifica Elimina
3.3.1. Béns mobles i objectes Blai Bonet	Modifica Elimina
3.4.1. Biblioteca de Poesia Contemporània	Modifica Elimina
3.4.2. Hemeroteca Casa Museu Blai Bonet	Modifica Elimina
3.4.3. Mediateca Casa Museu Blai Bonet	Modifica Elimina

Imatge 19. Exemple gestió tesaurus quadre de classificació. Fundació Casa Museu

Des de un altre mòdul, **mòdul de configuració**, es gestionarien els tesaurus específics referents a la **matèria del document, responsabilitats, lloc, editorial, tipus de document, llengua, ingrés i estat de conservació**. Els tesaurus referents a les responsabilitats i l'editorial requereixen un manteniment constant i permanent.

MODIFICAR / ELIMINAR AUTOR	
[s.a.]	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Abadal i Guitart, Concepció d'	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Abella Gibert, Delfí	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
About, Edmond	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Abrantes, Laure Junot, duchesse d'	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Abrinas Vidal, Coloma	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Adler, Alfred, 1870-1937	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Adlert Noguerol, Miquel	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Adrover Julià, Francisca	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Agacha, Condesa	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Agasse-Lafont, Edmond	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Agelet i Garriga, Jaume, 1888-1980	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Agrippa von Nettesheim, Heinrich Cornelius, 1486?-1535	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguado Bleye, Pedro	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguilar y Cuadrado, Rafael	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguiló, Cosme	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguiló, Josep Lluís	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguiló, Marià, 1825-1897	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aguiló, Tomàs, 1812-1884	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Agustí, Ignasi, 1913-1974	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>
Aimard, J.	<input type="button" value="Modifica"/> <input type="button" value="Elimina"/>

Imatge 20. Exemple tesaurus responsabilitats. Fundació Casa Museu

Finalment, existiria un altre tesaurus on s'introduirien els **títols dels registres**. Per als títols utilitzaríem el nom (títol de l'obra, hemeroteca, document, registre audiovisual, etc.), l'autor, la matèria i el tipus de document. Aquests tres darrers ja s'haurien introduït prèviament en el mòdul de configuració i es seleccionarien mitjançant la gestió d'uns desplegable.

Nom:	<input type="text" value="Beam o La sala de les nines"/>
Autor:	<input type="text" value="Villalonga, Llorenç, 1897-1980"/> ▼
Matèria:	<input type="text" value="Literatura catalana. Novel·la i conte"/> ▼
Tipus Doc.:	<input type="text" value="Llibre"/> ▼

Imatge 21. Exemple tesaurus títol bibliogràfic. Fundació Casa Museu

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

En resum, amb aquests tesaurus, gestionariem els quadres de classificació; i les dades relatives al títol, responsabilitats, lloc, editorial, tipus de document, llengua, matèria, ingrés i estat de conservació. Les resta de descriptors serien d'elecció lliure per part del catalogador.

Una vegada que hem introduït aquestes dades dels registres controlats, podríem començar a introduir les dades completes dels registres. Els descriptors controlats, com hem indicat anteriorment, es seleccionarien mitjançant desplegable.

Altres responsabilitats:	Sales, Joan, pròleg
Títol:	Mort de dama : novel·la - Villalonga, Llorenç, 1t ▼
Any:	1979
Lloc:	Barcelona ▼
Descripció física:	218 p. ; 19 cm.
Editorial:	Club Editor ▼
Col.lecció:	El club dels novel·listes ; 35
Llengua:	Català ▼
Notes:	9ª ed.
Ingres:	Donació ▼
Any Ingres:	1999
Num. Registre:	278
Fons:	Fons: CMLV ▼
Àrea:	1.2. Biblioteca Llorenç Villalonga ▼
Secció:	1.2.1. Biblioteca personal Llorenç Villalonga ▼
Topogràfic:	BLLV/08-349
Imatge:	

Imatge 22. Exemple registre bibliogràfic. Fundació Casa Museu

Per a la confecció de determinats camps dels tesaurus, com per exemple les matèries, noms de persones i de famílies, nom d'entitats, noms de congressos, títols uniformes, etc., ens ajudarem d'eines digitals com CANTIC i LEMAC:

- **CANTIC.**⁶⁹ CANTIC és un catàleg d'autoritats cooperatiu iniciat el 2007 que es duu a terme en el marc del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) i està liderat per la Biblioteca de Catalunya.
- **LEMAC.**⁷⁰ LEMAC és la llista d'encapçalaments de matèria en català. La primera llista en català fou elaborada l'any 1983 per l'Institut Català de Bibliografia. Es va decidir traduir i adaptar la *Lista de encabezamientos de materias para bibliotecas* del 1967 de C. Rovira i J. Aguayo i, en paral·lel, s'anava comprovant amb l'original de la LCSH (Library of Congress Subject Headings). La tasca actualment corre a càrrec del Servei de Normalització de la Biblioteca de Catalunya i les fonts s'han ampliat amb les adaptacions de la Universitat Laval i el Rameau. S'actualitza constantment, en teoria setmanalment. La LEMAC s'usa a la Biblioteca de Catalunya i al Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC).

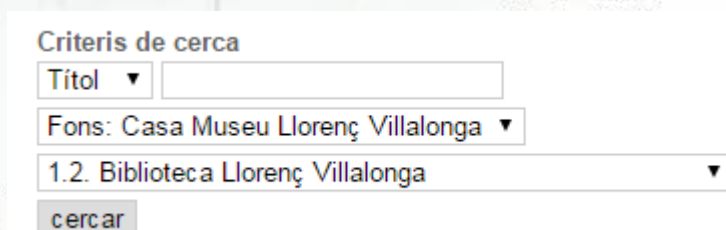
El resultat d'aquesta operació serien registres correctament descrits, seguint les directrius nacionals i internacionals, fonamentalment registres controlats pel personal de la Fundació encarregat de la catalogació, per la Fundació i per l'usuari final que podria accedir fàcilment a ells mitjançant un cercador simple (desplegable

---

⁶⁹ <<http://cantic.bnc.cat/>>.

⁷⁰ <<http://www.bnc.cat/lemac/>>.

autor/títol, fons i secció) implementat en la pàgina web de la Fundació.

Criteris de cerca

Títol

Fons: Casa Museu Llorenç Villalonga ▼

1.2. Biblioteca Llorenç Villalonga ▼

cercar

Imatge 23. Cercador pàgina web. Fundació Casa Museu

Actualment ja s'han introduït els registres referents a la biblioteca personal Llorenç Villalonga, la biblioteca de Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga, la biblioteca personal Blai Bonet i l'hemeroteca del Centre de Documentació de Literatura Contemporània.

A partir d'aquí i de manera gradual, s'aniran incorporant la resta d'inventaris de la Fundació (fons documental, col·lecció museogràfica i els inventaris del centres de documentació annexos).

4. CONCLUSIONS

Tradicionalment, la tasca de control documental a les biblioteques, arxius i museus s'ha realitzat de manera manual mitjançant la utilització de fitxes; com per exemple, les fitxes catalogràfiques a les biblioteques. Amb la irrupció d'Internet i de les noves Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC), aquesta situació ha canviat, i actualment, existeixen diferents instruments que afavoreixen el control documental a les institucions. Ernest Abadal ens indica referint-se al terme biblioteca digital que aquest: "se utiliza para hacer referencia a los centros que utilizan las tecnologías de la información para mejorar o ampliar sus recursos y servicios así como para proporcionar otros de nuevos".⁷¹ Nosaltres, fem extensible aquesta concepció als altres elements que integren la Fundació juntament amb la col·lecció bibliogràfica, com són el fons documental, la col·lecció museogràfica i els centres de documentació annexos. Així, pretenem oferir un servei integral de gestió documental que incorpori de manera centralitzada tots els elements anteriorment citats.

Les fitxes de catalogació han donat pas a eines digitals de control documental, que estalvien temps a les persones encarregades de la catalogació i que a més permeten una recuperació més ràpida i senzilla de la documentació per part de l'usuari final. Mari Carmen Marcos afirma que: "Con la aparición de la web a principio de los 90,[...] las bibliotecas migran sus catálogos a la nueva plataforma, estableciendo pasarelas que sirven de

---

⁷¹ Ernest ABADAL. "Las bibliotecas en el entorno digital" A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital*. Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario de Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra, 2007.

interfaz entre la página web de consulta y la base de datos del catálogo. Gracias a estas pasarelas [...] el usuario consulta la base de datos desde su navegador web por medio de un formulario y recibe los resultados en esa misma pantalla".⁷²

En aquest projecte, hem presentat tres eines bàsiques de control documental dins una institució, i que serveixen de passarel·la entre la Fundació i l'usuari final: els quadres de classificació, com a elements estructurals; les BD relacionals, com a elements de gestió; i finalment, els tesaurs, com a elements de descripció. És cert que avui en dia no existeix cap eina al mercat que ens permeti gestionar aquests tres nivells conjuntament. Igualment, els programes actuals de gestió que possibiliten descriure documents en diferents suports són limitats. Aquests dos condicionants han possibilitat explorar altres vies i el resultat és un model de gestió creat a mida; un model coherent amb les normatives existents i, sense cap dubte, amb moltes potencialitats.

Recordem que la ISAD(G), *Norma Internacional General de Descripció Arxivística* diu: "L'objectiu de la descripció arxivística és identificar i explicar el context i el contingut de la documentació d'arxiu per tal de facilitar-hi l'accés. Això s'aconsegueix mitjançant la creació de representacions acurades i adients i amb l'organització d'aquestes seguint models predeterminats. Els processos relatius a la descripció poden començar en el moment o abans de la producció dels documents d'arxiu i continuar al llarg del seu cycle vital. Aquests processos fan possible l'establiment dels controls intel·lectuals necessaris perquè descripcions fidedignes, autèntiques, significatives i accessibles puguin mantenir la seva vigència".⁷³ En aquest

---

⁷² Mari Carmen MARCOS. "Nuevos modelos de representación y acceso a la información en catálogos en línea". A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital*. Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario d Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra, 2007.

⁷³ <<http://www.icacds.org.uk/eng/ISAD%28G%29.pdf>>.

context s'emmarca el projecte de la Fundació. De fet, podem concloure que amb aquest model de gestió, descripció i control documental, la Fundació pretén tres aspectes:

- Assegurar l'elaboració de descripcions adients i correctes,
- Facilitar el control i la recuperació de la documentació i
- Possibilitar la integració de les descripcions de les diferents seccions que integren l'organigrama de la Fundació en un sistema d'informació unificat i centralitzat.

El model proposat per la Fundació Casa Museu no és en absolut un model tancat i definitiu. Actualment, encara s'està treballant en millorar aquests mecanismes de control, gestió i descripció, i en explorar altres vies de control i descripció documental que permetin enriquir més el projecte de la Fundació. En la mateixa línia dels postulats que defensa Roy Tennant: "No hi ha cap dubte que ens enfrontem a molts reptes en un món en què Google digitalitza i proveeix la cerca de text complet de milions de llibres que tenen les biblioteques. La funció de la descripció bibliotecària ha canviat per sempre en un món com aquest. Descobrir ja no es limita a les descripcions que els catalogadors decideixen crear. Tanmateix, encara crec que la descripció bibliogràfica estructurada continua sent útil. Però necessitem fer-la d'una altra manera diferent de com ho fem actualment, hem de treballar amb altres persones que tenen informació i procediments per contribuir, i hem d'exposar-la en llocs molt diferents i de maneres molt diverses".⁷⁴ Com deia anteriorment, el repte de la Fundació va més enllà de la descripció i actualment treballem en nous horitzons.

---

⁷⁴ Roy TENNANT. "21 st Century Description and Access". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, juny, vol. 22, 2009. [En línia]. URL [versió catalana]: <<http://www.ub.edu/bid/22/tennant1.htm>>.

El que sí podem afirmar a dia d'avui és que el projecte desenvolupat encara no es troba finalitzat; però sí que s'han establert unes bases conceptuals i metodològiques que permetran un major control documental amb el pas del temps. L'objectiu no només és d'aplicació interna: si no que la seva voluntat és expansiva, i que d'aquesta manera també pugui ser incorporat i adaptat per altres institucions encarregades de vetllar pel patrimoni literari.

5. BIBLIOGRAFIA/WEBGRAFIA

Bibliografia

ABADAL, Ernest (2007). "Las bibliotecas en el entorno digital" A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital*. Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario de Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra.

AENOR (2006). *UNE-ISO 15489-1. Información y documentación – Gestión de documentos – Parte 1: Generalidades*. Madrid: AENOR. [En línea]. URL: <https://www.uab.cat/Document/353/854/Norma_Espanola_UNE_ISO_15489,2.pdf>.

BARITÉ, Mario (2014). "El control del vocabulario en la era digital: revisión conceptual". *Scire*. 20:1, pàgs. 99-108. [En línea]. URL: <<http://www.iberid.eu/ojs/index.php/scire/article/viewFile/4196/3766>>.

BORRÀS, Joaquim i altres (2009). "El sistema de gestió de documents". A: Emília Capell i Garriga; Mariona Corominas i Noguera (coord.). *Manual d'arxivística i gestió documental* (pàg. 221-308). Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.

CARABIA, Santiago (2009). *La biblioteca y su organización* (2a ed. revisada i actualitzada). Ediciones Trea.

CERMENO, Lluís i altres (2009). "Tècniques de tractament documental". A: Emília Capell i Garriga; Mariona Corominas i Noguera (coord.). *Manual d'arxivística i gestió documental* (pàg. 133-220). Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.

CODINA, Lluís (2006). "Metodología de análisis y diseño de base de datos documentales". A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital*. Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario d Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra.

CRUZ MUNDET, José Ramón (2003). *Manual de archivística* (5a ed. revisada i actualitzada). Madrid: Fundación Germán Ruipérez.

CRUZ MUNDET, José Ramón (2006). *La gestión de documentos en las organizaciones*. Madrid: Pirámide.

FERNÁNDEZ-QUIJADA, David (2012). "L'ús de tesaurs per a l'anàlisi temàtica de la producció científica: apunts metodològics des d'una experiència pràctica". *Bid, Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, número 29. [En línea]. URL: <<http://bid.ub.edu/29/fernandez1.htm>>.

GARAU LLOMPART, Isabel; RIERA VAYREDA, Francesc (2001). *Arxiu municipal: pautes de règim intern, organització i funcionament*. Palma: Consell de Mallorca. Departament de Cultura.

GILLILAND-SWETLAND, Anne J. (2000). *Eduring paradigm, new opportunities: the value of the archival perspective in the digital environment*. Washington: Council on Library and Information Resources.

International Council on Archives (2001). *ISAD(G): Norma Internacional General de Descripció Arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya; Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

International Council on Archives (2008). *Principles and Functional Requirements for Records in Electronic Office Environments-Module 1: Overview and Statement of Principles*. [s.l.]: International Council on Archives.

Llei 4/2003 (26/03/2003) de Museus de les Illes Balears (BOIB de 3 d'abril de 2003). [En línea]. URL: <<http://boib.caib.es/pdf/2003044/mp44.pdf>>.

Llei 15/2006 (17/10/2006) d'Arxius i Patrimoni Documental de les Illes Balears (BOIB de 28 d'octubre de 2006). [En línea]. URL: <<http://boib.caib.es/pdf/2006152/mp72.pdf>>.

Llei 19/2006 (23/10/2006) del Sistema Bibliotecari de les Illes Balears (BOIB de 30 de novembre de 2006). [En línea]. URL: <<http://boib.caib.es/pdf/2006170/mp37.pdf>>.

MARCOS, Mari Carmen (2007). "Nuevos modelos de representación y acceso a la información en catálogos en línea". A: Cristòfol Rovira i Lluís Codina (dir.). *Documentación digital*. Barcelona: Grupo de Investigación Digi.Doc. Instituto Universitario d Lingüística Aplicada. Departamento de Periodismo y de Comunicación Audiovisual. Universidad Pompeu Fabra.

PACE, Andrew K. (2004). "Dismantling integrated library systems". *Library Journal*, vol. 129, núm. 2, p. 34-36). [En línea]. URL: <<http://lj.libraryjournal.com/2004/02/ljarchives/dismantling-integrated-library-systems/>>.

RIERA VAYREDA, Francesc (1987). *Els arxius municipals de Mallorca: classificació dels seus fons documentals*. Palma de Mallorca: Consell Insular de Mallorca.

SOLER MONREAL, Concha; GIL LEIVA, Isidoro (2010). "Posibilidades y límites de los tesauros frente a otros sistemas de organización del conocimiento: folksonomías, taxonomías y ontologías". *Revista Interamericana de Bibliotecología*, vol. 33, núm. 2, p. 361-377. [En línea]. URL: <http://eprints.rclis.org/15159/1/Soler_Gil-Leiva_Thesauri_folksonomy_taxonomy_ontology.pdf>.

TENNANT, Roy (2004). "A bibliographic metadata infrastructure for the twenty-first century". *Library Hi Tech*, vol. 22 (2), p. 175-181. [En línia]. URL: <<http://roytenant.com/metadata.pdf>>.

TENNANT, Roy (2009). "21 st Century Description and Access". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, juny, vol. 22. [En línia]. URL [versió catalana]: <<http://www.ub.edu/bid/22/tenant1.htm>>.

Webs d'interès⁷⁵

- **Ajuntament de Mequinensa.** [En línia]. URL: <<http://www.jesusmoncada.cat>>.
- **Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre (ACROS).** [En línia]. URL: <<http://cultura.gencat.cat/arxius/acre>>.
- **Arxiu Joan Maragall.** Biblioteca de Catalunya. [En línia]. URL: <<http://www.bnc.cat>>.
- **Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila.** [En línia]. URL: <www.arturblade.org>.
- **Biblioteca-Museu Víctor Balaguer.** [En línia]. URL: <www.victorbalaguer.cat>.
- **Biblioteca Sebastià Juan Arbó.** [En línia]. URL: <www.bibliotecasjarbo.cat>.
- **Casa Joan Fuster.** [En línia]. URL: <<http://espaijoanfuster.org/>>.
- **Casa Museu Àngel Guimerà.** [En línia]. URL: <www.elvendrell.net>.
- **Casa Verdaguer de literatura MUHBA, Vil·la Joana.** [En línia]. URL: <www.museuhistoria.bcn.cat>.

---

⁷⁵ La següent relació no té com objectiu ser exhaustiva. Únicament s'ha fet una selecció d'aquells Centres d'Interpretació del Patrimoni Literari Català, en consonància amb l'activitat de la Fundació Casa Museu i que per tant ens proporcionen una panoràmica molt diversa de la situació actual de la gestió dels fons documentals i de les eines de control documental.

- **Estudi Marian Vayreda. Fundació Museu dels Sants d'Olot.** [En línia]. URL: <www.museusants.cat>.
- **Fundació Carles Salvador.** [En línia]. URL: <www.carlessalvador.cat>.
- **Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginard i Blai Bonet.** [En línia]. URL: <<http://www.fundaciocasamuseu.cat/>>.
- **Fundació Francesc Pujols i Morgades.** [En línia]. URL: <<http://www.fundacio-francescupujols.cat>>.
- **Fundació Folch i Torres.** [En línia]. URL: <<http://www.fundaciofolchitorres.org>>.
- **Fundació Guillem Viladot.** [En línia]. URL: <www.lopardal.com>.
- **Fundació Jacint Verdaguer. Casa Museu Verdaguer.** [En línia]. URL : <www.verdaguer.cat>.
- **Fundació Joan Brossa.** [En línia]. URL: <www.fundaciojoanbrossa.cat>.
- **Fundació Josep Pla.** [En línia]. URL: <www.fundaciojoseppla.cat>.
- **Fundació Mercè Rodoreda.** [En línia]. URL: <<http://www.mercerodoreda.cat/>>.
- **Fundació Miquel Martí i Pol. Llegat Miquel Martí i Pol. Biblioteca Bac de Roda.** [En línia]. URL: <<http://www.miquelmartiipol.cat/>>.
- **Fundació Palau.** [En línia]. URL: <www.fundaciopalau.cat>.
- **Fundació Pere Coromines.** [En línia]. URL: <www.fundaciocoromines.cat>.
- **Fundació Rafael Masó.** [En línia]. URL: <www.rafaelmaso.org>.
- **Masia d'en Cabanyes. Consell Comarcal del Garraf.** [En línia]. URL: <<http://www.ccgarrarraf.cat/>>.
- **Patrimoni Literari d'Illa.**[En línia]. URL: <www.ille-sur-tet.com>.
- **Santiago Rusiñol. Consorci del Patrimoni de Sitges.** [En línia]. URL: <www.museusdesitges.cat>.

6. ANNEXOS

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ CASA LLORENÇ VILLALONGA. MUSEU LITERARI

1. CASA LLORENÇ VILLALONGA. MUSEU LIETRARI

1.1. FONS DOCUMENTAL

1.1.1. ARXIU LLORENÇ VILLALONGA

1.1.1.1. DOCUMENTACIÓ PERSONAL

1.1.1.1.1. *Documentació biogràfica* (documentació oficial)

1.1.1.1.2. *Documentació administrativa* (escriptures, immobles, llibretes d'estalvis i justificants de bancs i caixes, declaracions renda, contribucions, ...).

1.1.1.1.3. *Dietaris i agendes*

1.1.1.2. CORRESPONDÈNCIA

1.1.1.2.1. *Correspondència enviada i rebuda*

1.1.1.2.1.1. Cartes amb familiars/amics:

1.1.1.2.1.1.1. Cartes amb Maria de las Mercedes de Baviera Borbón

1.1.1.2.1.1.2. Cartes cedides per Higinio Blanco referent a Llorenç Villalonga

1.1.1.2.1.1.3. Cartes amb Miquel Villalonga

1.1.1.2.1.2. Cartes amb escriptors:

1.1.1.2.1.2.1. Cartes amb escriptors diversos

1.1.1.2.1.2.2. Cartes amb Salvador Espriu

1.1.1.2.1.2.3. Cartes amb Maria Dolores Llorente

- 1.1.1.2.1.2.4. Cartes amb Baltasar Porcel
- 1.1.1.2.1.2.5. Cartes amb Joaquim Verdaguer
- 1.1.1.2.1.2.6. Cartes amb Jaume Vidal Alcover
- 1.1.1.2.1.3. Cartes relatives afers literaris:
  - 1.1.1.2.1.3.1. Cartes adaptacions obres Llorenç Villalonga
  - 1.1.1.2.1.3.2. Cartes relatives afers editorials
  - 1.1.1.2.1.3.3. Cartes amb el matrimoni Joan Sales i Núria Folch de Sales
- 1.1.1.2.2. Entre altres*
  - 1.1.1.2.2.1. Cartes de Jaume Pomar sobre Llorenç Villalonga
- 1.1.1.3. DOCUMENTACIÓ LITERÀRIA
  - 1.1.1.3.1. Obra literària*
    - 1.1.1.3.1.1. Manuscrits:
      - 1.1.1.3.1.1.1. Novel·la
      - 1.1.1.3.1.1.2. Teatre
      - 1.1.1.3.1.1.3. Poesia
      - 1.1.1.3.1.1.4. Assaig:
        - 1.1.1.3.1.1.4.1. Estudis i conferències
        - 1.1.1.3.1.1.4.2. Articles
      - 1.1.1.3.1.1.5. Altres
    - 1.1.1.3.1.2. Mecanoscrits:
      - 1.1.1.3.1.2.1. Novel·la
      - 1.1.1.3.1.2.2. Teatre
      - 1.1.1.3.1.2.3. Poesia
      - 1.1.1.3.1.2.4. Altres assaig:
        - 1.1.1.3.1.2.4.1. Estudis i conferències
        - 1.1.1.3.1.2.4.2. Articles

- 1.1.1.3.1.2.5. Altres
- 1.1.1.3.1.3. Material imprès
  - 1.1.1.3.1.3.1. Novel·la
  - 1.1.1.3.1.3.2. Teatre
  - 1.1.1.3.1.3.3. Poesia
  - 1.1.1.3.1.3.4. Assaig:
    - 1.1.1.3.1.3.4.1. Estudis i conferències
    - 1.1.1.3.1.3.4.2. Articles
  - 1.1.1.3.1.3.5. Altres
- 1.1.1.3.2. Bibliografia*
  - 1.1.1.3.2.1. Crítica literària:
    - 1.1.1.3.2.1.1. Articles i estudis sobre Llorenç Villalonga
    - 1.1.1.3.2.1.2. Altres articles i estudis
  - 1.1.1.3.2.2. Entrevistes
- 1.1.1.3.3. Tràmits i reconeixements*
  - 1.1.1.3.3.1. Contractes editorials
  - 3.1.1.3.3.2. Reconeixements
- 1.1.1.3.4. Obra literària d'altres autors*
  - 1.1.1.3.4.1. Manuscrits d'altres autors
  - 1.1.1.3.4.2. Mecanoscrits d'altres autors
- 1.1.1.4. MATERIAL FOTOGRÀFIC
  - 1.1.1.4.1. Arxiu fotogràfic Llorenç Villalonga*
  - 1.1.1.4.2. Arxiu fotogràfic família Villalonga-Gelabert*
  - 1.1.1.4.3. Negatius*
- 1.1.1.5. MATERIAL GRÀFIC
  - 1.1.1.5.1. Dibuixos i esbossos*
  - 1.1.1.5.2. Plànols*

1.1.1.5.3. *Cartells*

1.1.1.6. *MEDIATECA*

1.1.1.6.1. *Àudio*

1.1.1.6.2. *Audiovisuals*

1.1.1.6.3. *Mediateca*

1.1.1.6.4. *Altres formats*

1.1.2. *ARXIUS FAMILIARS*

1.1.2.1. *ARXIU MIQUEL VILLALONGA*

1.1.2.1.1. *Documentació de tipus personal*

1.1.2.1.2. *Obra literària:*

1.1.2.1.2.1. *Manuscrits*

1.1.2.1.2.2. *Mecanoscrits*

1.1.2.1.2.3. *Material imprès*

1.1.2.1.3. *Correspondència*

1.1.2.1.3.1. *Correspondència enviada i rebuda:*

1.1.2.1.3.1.1. *Cartes amb Joan Bonet*

1.1.2.1.3.1.2. *Cartes diverses*

1.1.2.1.3.1.3. *Cartes amb els seus germans*

1.1.2.1.3.1.4. *Cartes amb Joaquim Verdaguer*

1.1.2.1.4. *Dossier Bernanos*

1.1.2.2. *ARXIU GUILLEM VILLALONGA*

1.1.2.2.1. *Documentació de tipus personal*

1.1.2.2.2. *Obra literària:*

1.1.2.2.2.1. *Manuscrits*

1.1.2.2.2.2. *Mecanoscrits*

1.1.2.2.2.3. *Material imprès*

1.1.2.2.3. *Correspondència*

1.1.2.2.3.1. Correspondència enviada i rebuda:

1.1.2.2.3.1.1. Cartes amb la família

1.1.2.2.3.1.2. Cartes diverses

1.1.2.3. ARXIU TERESA GELABERT

1.1.2.3.1. Documentació de tipus personal

1.1.2.3.2. Correspondència:

1.1.2.3.2.1. Correspondència enviada i rebuda

1.1.2.3.3. Condols

1.1.2.4. ARXIU FAMILIAR

1.1.2.4.1. Documentació de tipus personal famílies Villalonga-Pons i Gelabert-Gelabert

1.1.2.4.2. Correspondència:

1.1.2.4.2.1. Correspondència familiar enviada i rebuda

1.1.2.4.3. Arxiu Tofla

1.1.2.4.3.1. Llibres/quaderns

1.1.3. ARXIU JAUME POMAR

1.1.3.1. Documentació de tipus personal

1.1.3.2. Obra literària de Llorenç Villalonga:

1.1.3.2.1. Manuscrits

1.1.3.2.2. Mecanoscrits

1.1.3.2.3. Material imprès

1.1.3.3. Correspondència

1.1.3.3.1. Correspondència rebuda

1.2. COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA

1.2.1. BIBLIOTECA PERSONAL LLORENÇ VILLALONGA

1.2.2. BIBLIOTECA JAUME POMAR SOBRE LLORENÇ VILLALONGA

1.3. COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA

1.3.1. BÉNS MOBLES I OBJECTES FAMÍLIA VILLALONGA-GELABERT

1.3.1.1. OBJECTES

1.3.1.2. OBRA PRÒPIA

1.3.1.3. OBRA D'ART

1.3.1.4. MOBILIARI

1.3.1.5. EMMARCACIONS

1.3.2. BÉNS MOBLES I OBJECTES CASA LLORENÇ VILLALONGA

1.3.2.1. OBJECTES

1.3.2.2. OBRA PRÒPIA

1.3.2.3. OBRA D'ART

1.3.2.4. MOBILIARI

1.3.2.5. EMMARCACIONS

1.4. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ LITERATURA CONTEMPORÀNIA

1.4.1. BIBLIOTECA DE LITERATURA CONTEMPORÀNIA

1.4.2 .HEMEROTECA

1.4.3. MEDIATECA

1.4.3.1. AUDIO

1.4.3.2. AUDIOVISUALS

1.4.3.3. MULTIMÈDIA

1.4.3.4. ALTRES FORMATS

1.4.4. FONS DOCUMENTAL

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ CASA PARE GINARD. MUSEU DE LA PARAULA

2. CASA PARE GINARD. MUSEU DE LA PARAULA

2.1. FONS DOCUMENTAL

2.1.1. ARXIU PARE RAFEL GINARD

2.1.1.1. DOCUMENTACIÓ PERSONAL

2.1.1.1.1. Documentació biogràfica (documentació oficial)

2.1.1.1.2. Documentació administrativa

2.1.1.1.3. Dietaris i agendes

2.1.1.2. CORRESPONDÈNCIA

2.1.1.2.1. Correspondència múltiple enviada i rebuda

2.1.1.2.1.1. Cartes amb institucions:

2.1.1.2.1.1.1. Cartes amb l'Ajuntament de St. Joan

2.1.1.2.1.1.2. Cartes amb la Fundació March

2.1.1.2.1.1.3. Cartes amb Josep Massot i Muntaner (Abadia de Montserrat)

2.1.1.2.1.2. Cartes amb persones:

2.1.1.2.1.2.1. Cartes amb Mons. J. E. Boccella

2.1.1.2.1.2.2. Cartes amb Francesc de Borja Moll

2.1.1.2.1.2.3. Cartes amb P. Antoni Bauzà Gayà

2.1.1.2.1.2.4. Cartes amb Mn. Baltasar Coll Tomás

2.1.1.2.1.2.5. Cartes amb Miquel Àngel Colomar

2.1.1.2.1.2.6. Cartes amb P. Miquel Colom Mateu

2.1.1.2.1.2.7. Cartes amb Miquel Gayà Sitjar

2.1.1.2.1.2.8. Cartes amb Maria Ginard Bauçà

- 2.1.1.2.1.2.9. Cartes amb Oleguer Huguet Ferre
- 2.1.1.2.1.2.10. Cartes amb Josep M^a. Llompart
- 2.1.1.2.1.2.11. Cartes amb P. Antoni Llabrés Ramis
- 2.1.1.2.1.2.12. Cartes amb Sor Ana Lliteras Massanet, f.m.m.
- 2.1.1.2.1.2.13. Cartes amb Mn. Gabriel Llompart
- 2.1.1.2.1.2.14. Cartes amb P. Miquel Llompart Llompart (Inca)
- 2.1.1.2.1.2.15. Cartes amb Josep Mascaró Pasarius
- 2.1.1.2.1.2.16. Cartes amb P. Rafel Nadal Canto
- 2.1.1.2.1.2.17. Cartes amb Miquel Oliver Febrer (Petra)
- 2.1.1.2.1.2.18. Cartes amb Jaume Oliver Oliver (Felanitx)
- 2.1.1.2.1.2.19. Cartes amb Sor Maria Trinidad Ordinas (Conv. Sta. Magdalena, Palma)
- 2.1.1.2.1.2.20. Cartes amb Catalina Ordines Ginard
- 2.1.1.2.1.2.21. Cartes amb P. Miquel Pascual, M. Pral.
- 2.1.1.2.1.2.22. Cartes amb Miquel Pons Bonet
- 2.1.1.2.1.2.23. Cartes amb Miquel Quetglas
- 2.1.1.2.1.2.24. Cartes amb Jaume Rosselló Català
- 2.1.1.2.1.2.25. Cartes amb Ignaci Rotger Villalonga
- 2.1.1.2.1.2.26. Cartes amb P. Luis Secondo, M. Gral
- 2.1.1.2.1.2.27. Cartes amb Guillem Sureda Molina
- 2.1.1.2.1.2.28. Cartes amb Josep Francesc Sureda Blanes
- 2.1.1.2.1.2.29. Cartes amb P. Miquel Tous Gayà
- 2.1.1.2.1.2.30. Cartes amb P. Jaume Tugores Mestre
- 2.1.1.2.1.2.31. Cartes amb Bernat Vidal Tomàs i Catalina Munar
- 2.1.1.2.2. *Correspondència singular enviada i rebuda*
- 2.1.1.2.2.1. Cartes amb institucions:
- 2.1.1.2.2.1.1. Asociación Amigos de Fr. Junípero Serra

- 2.1.1.2.2.2. Cartes amb persones diverses:
  - 2.1.1.2.2.2.1. Carta amb Ms. Emmanuel Lepoyvre
  - 2.1.1.2.2.2.2. Carta amb Antoni Massot Moyà
  - 2.1.1.2.2.2.3. Carta amb Miquel Arbona Oliver
  - 2.1.1.2.2.2.4. Carta amb Andreu Estarellas Pasqual
  - 2.1.1.2.2.2.5. Carta amb Llorenç Moyà Gelabert
  - 2.1.1.2.2.2.6. Carta amb Antoni García de Paredes
  - 2.1.1.2.2.2.7. Carta amb Bartomeu i Antoni Amorós Flaquer
  - 2.1.1.2.2.2.8. Carta amb Miquel Ramis Moragues
  - 2.1.1.2.2.2.9. Carta amb Miquel Ramis Alonso
  - 2.1.1.2.2.2.10. Carta amb P. Miquel Tous Coll
  - 2.1.1.2.2.2.11. Carta amb Jordi Gayà
  - 2.1.1.2.2.2.12. Carta amb Salvador Espriu
  - 2.1.1.2.2.2.13. Carta amb Dolores Vila Font
  - 2.1.1.2.2.2.14. Carta amb A. Ferrer Ginard
  - 2.1.1.2.2.2.15. Carta amb M^a. Perelló, vd. de G. Fuster Forteza
  - 2.1.1.2.2.2.16. Carta amb Manuel Picó
  - 2.1.1.2.2.2.17. Carta amb Salvador Galmés
  - 2.1.1.2.2.2.18. Carta amb Miguel Caldentey Vidal
  - 2.1.1.2.2.2.19. Carta amb Taberner Vidal
  - 2.1.1.2.2.2.20. Carta amb Fr. Antoni Riera Estarellas
  - 2.1.1.2.2.2.21. Carta amb P. Llorenç Garí Jaume
  - 2.1.1.2.2.2.22. Carta amb P. Francesc Dolç Florit
  - 2.1.1.2.2.2.23. Carta amb Gabriel Cortés
  - 2.1.1.2.2.2.24. Carta amb Rvd. Miquel Castanyer
  - 2.1.1.2.2.2.25. Carta amb J. Enrique Rivas de León
  - 2.1.1.2.2.2.26. Carta amb M. Oliver Febrer

- 2.1.1.2.2.2.27. Còpies de cartes:
  - 2.1.1.2.2.2.27.1. Carta amb P. Gaspar Munar
  - 2.1.1.2.2.2.27.2. Carta amb D^a. Antonia Vicens
  - 2.1.1.2.2.2.27.3. Carta amb Directora del Colegio del S. Corazón (Son Espanyolet)
  - 2.1.1.2.2.2.27.4. Carta amb Paula Burguera de Sebastián
  - 2.1.1.2.2.2.27.5. Carta amb P. Antonio Barceló Mora
  - 2.1.1.2.2.2.27.6. Carta amb Guillem Cabrer Borràs
  - 2.1.1.2.2.2.27.7. Carta amb Francesc Picó Aguiló
  - 2.1.1.2.2.2.27.8. Carta amb Bartomeu Guasp, Pre.
  - 2.1.1.2.2.2.27.9. Carta amb P. Bartomeu Verger
  - 2.1.1.2.2.2.27.10. Carta amb Josep Mates Mates
  - 2.1.1.2.2.2.27.11. Carta amb Rosa Jaume Rosselló
  - 2.1.1.2.2.2.27.12. Carta amb Miquel Janer Mora
  - 2.1.1.2.2.2.27.13. Carta amb Sor Trinidad (franciscana Cala Ratjada)
  - 2.1.1.2.2.2.27.14. Carta amb Fr. Joan Prats
  - 2.1.1.2.2.2.27.15. Carta amb Rafel Escuder Pinyol, Pvre.
  - 2.1.1.2.2.2.27.16. Carta amb P. Esteva Cloquell (Llucmajor)
  - 2.1.1.2.2.2.27.17. Carta amb P. Llorenç Soler Jaume (Nova York)
  - 2.1.1.2.2.2.27.18. Carta amb P. Bartomeu Nicolau, M. Pral.
  - 2.1.1.2.2.2.27.19. Plagueta copiador de cartes
- 2.1.1.2.2.3. Correspondència diversa (postals, felicitacions, invitacions, recordatoris)
- 2.1.1.3. DOCUMENTACIÓ LITERÀRIA
  - 2.1.1.3.1. *Obra literària*
    - 2.1.1.3.1.1. Manuscrits:
      - 2.1.1.3.1.1.1. Prosa

- 2.1.1.3.1.1.2. Teatre
- 2.1.1.3.1.1.3. Poesia
- 2.1.1.3.1.1.4. Assaig:
  - 2.1.1.3.1.1.4.1. Estudis i conferències
  - 2.1.1.3.1.1.4.2. Articles
- 2.1.1.3.1.1.5. Altres
- 2.1.1.3.1.2. Mecanoscrits:
  - 2.1.1.3.1.2.1. Prosa
  - 2.1.1.3.1.2.2. Teatre
  - 2.1.1.3.1.2.3. Poesia
  - 2.1.1.3.1.2.4. Assaig:
    - 2.1.1.3.1.2.4.1. Estudis i conferències
    - 2.1.1.3.1.2.4.2. Articles
  - 2.1.1.3.1.2.5. Altres
- 2.1.1.3.1.3. Material imprès:
  - 2.1.1.3.1.3.1. Prosa
  - 2.1.1.3.1.3.2. Teatre
  - 2.1.1.3.1.3.3. Poesia
  - 2.1.1.3.1.3.4. Assaig:
    - 2.1.1.3.1.3.4.1. Estudis i conferències
    - 2.1.1.3.1.3.4.2. Articles
  - 2.1.1.3.1.3.5. Altres
- 2.1.1.3.2. *Obra religiosa*
  - 2.1.1.3.3.1. Misses
  - 2.1.1.3.3.2. Exercicis i recessos espirituals
  - 2.1.1.3.3.3. Sermons, panegírics i devocions religioses
- 2.1.1.3.3. *Obra de recerca folklòrica*

2.1.1.3.3.1. Cançoners Populars de Mallorca

2.1.1.3.3.1.1. Fitxes

2.1.1.3.3.1.2. Plaquetes

2.1.1.3.3.1.3. Galerades

2.1.1.3.3.1.4. Altres

2.1.1.3.3.2. Parenòstic

2.1.1.3.3.3. Altres

2.1.1.3.4. Bibliografia

2.1.1.3.4.1. Crítica literària

2.1.1.3.4.1.1. Articles i estudis sobre el Pare Ginard

2.1.1.3.4.1.2. Altres articles i estudis

2.1.1.3.4.2. Entrevistes

2.1.1.3.5. Tràmits i reconeixements

2.1.1.3.5.1. Contractes editorials

2.1.1.3.5.2. Reconeixements

2.1.1.4. MATERIAL FOTOGRÀFIC

2.1.1.4.1. Arxiu fotogràfic Pare Ginard

2.1.1.4.1.1. Fotografies del Pare Ginard

2.1.1.4.1.2. Altres fotografies

2.1.1.4.1.3. Negatius

2.2. COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA

2.2.1. BIBLIOTECA SOBRE EL PARE RAFEL GINARD

2.3. COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA

2.3.1. BÉNS MOBLES I OBJECTES PARE GINARD

2.3.1.1. OBJECTES

2.3.2. *BÉNS MOBLES I OBJECTES CASA PARE GINARD*

2.3.2.1. OBJECTES

2.4. ARXIU ORAL DE MALLORCA

2.4.1 .*BIBLIOTECA DE CULTURA POPULAR*

2.4.2. *HEMEROTECA*

2.4.3. *MEDIATECA*

2.4.3.1. AUDIO

2.4.3.2. AUDIOVISUALS

2.4.3.3. MULTIMÈDIA

2.4.3.4. ALTRES FORMATS

2.4.4. *FONS DOCUMENTAL*

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ CASA BLAI BONET

**3. CASA BLAI BONET O CENTRE DE POESIA CONTEMPORÀNIA
BLAI BONET**

3.1. FONS DOCUMENTAL

3.1.1. *ARXIU BLAI BONET*

3.1.1.1. DOCUMENTACIÓ PERSONAL

3.1.1.1.1. *Documentació biogràfica* (documentació oficial)

3.1.1.1.2. *Documentació administrativa* (escriptures, immobles, llibretes d'estalvis i justificants de bancs i caixes, declaracions renda, factures, contribucions,...)

3.1.1.1.3. *Agendes*

3.1.1.1.4. *Documentació sanitària i mèdica* (prospectes)

3.1.1.1.5. *Tiquets diversos*

3.1.1.1.6. *Faxos enviats sobre temàtica diversa*

3.1.1.1.7. *Anotacions diverses*

3.1.1.2. CORRESPONDÈNCIA

3.1.1.2.1. *Correspondència enviada:*

3.1.1.2.1.1. Cartes amb familiars/amics

3.1.1.2.1.2. Cartes relatives afers literaris

3.1.1.2.1.2. Postals

3.1.1.2.2. *Correspondència rebuda:*

3.1.1.2.2.1. Cartes amb familiars/amics

3.1.1.2.2.2. Cartes amb escriptors i artistes

3.1.1.2.2.3. Cartes amb editorials

3.1.1.2.2.4. Postals

3.1.1.2.2.5. Felicitacions, salutacions i agraïments

3.1.1.2.2.6. Invitacions

3.1.1.2.2.7. Publicitat i propaganda

3.1.1.2.2.8. Targes de visita

3.1.1.2.2.9. Sobres i postals buides

3.1.1.3. DOCUMENTACIÓ LITERÀRIA

3.1.1.3.1. *Obra literària*

3.1.1.3.1.1. Manuscrits:

3.1.1.3.1.1.1. Novel·la

3.1.1.3.1.1.2. Teatre

3.1.1.3.1.1.3. Poesia

3.1.1.3.1.1.4. Assaig:

3.1.1.3.1.1.4.1. Estudis i conferències

3.1.1.3.1.1.4.2. Articles

3.1.1.3.1.1.5. Altres

- 3.1.1.3.1.1.6. Quaderns
- 3.1.1.3.1.2. Mecanoscrits:
  - 3.1.1.3.1.2.1. Novel·la
  - 3.1.1.3.1.2.2. Teatre
  - 3.1.1.3.1.2.3. Poesia
  - 3.1.1.3.1.2.4. Assaig:
    - 3.1.1.3.1.2.4.1. Estudis i conferències
    - 3.1.1.3.1.2.4.2. Articles
  - 3.1.1.3.1.2.5. Altres
- 3.1.1.3.1.3. Material imprès
  - 3.1.1.3.1.3.1. Novel·la
  - 3.1.1.3.1.3.2. Teatre
  - 3.1.1.3.1.3.3. Poesia
  - 3.1.1.3.1.3.4. Assaig:
    - 3.1.1.3.1.3.4.1. Estudis i conferències
    - 3.1.1.3.1.3.4.2. Articles
  - 3.1.1.3.1.3.5. Altres
- 3.1.1.3.2. Bibliografia*
  - 3.1.1.3.2.1. Crítica literària:
    - 3.1.1.3.2.1.1. Articles i estudis sobre Blai Bonet
    - 3.1.1.3.2.1.2. Altres articles i estudis
  - 3.1.1.3.2.2. Entrevistes
- 3.1.1.3.3. Tràmits i reconeixements*
  - 3.1.1.3.3.1. Contractes editorials
  - 3.1.1.3.3.2. Reconeixements
- 3.1.1.3.4. Obra literària d'altres autors*
  - 3.1.1.3.4.1. Manuscrits d'altres autors

3.1.1.3.4.2. Mecanoscrits d'altres autors

3.1.1.4. MATERIAL FOTOGRÀFIC

3.1.1.4.1. Arxiu fotogràfic Blai Bonet:

3.1.1.4.1.1. Fotografies Blai Bonet

3.1.1.4.1.2. Material fotogràfic de Johann Krieber sobre obres de Jordi Bonet

3.1.1.4.2. Arxiu fotogràfic família Munar-Bonet

3.1.1.4.3. Altres fotografies

3.1.1.4.4. Negatius

3.1.1.5. MATERIAL GRÀFIC

3.1.1.5.1. Dibuixos i esbossos

3.1.1.5.2. Plànols

3.1.1.5.3. Cartells

3.1.1.6. MEDiateca

3.1.1.6.1. Àudio

3.1.1.6.2. Audiovisuals

3.1.1.6.3. Multimèdia

3.1.1.6.4. Altres formats

3.2. COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA

3.2.1. BIBLIOTECA PERSONAL BLAI BONET

3.3. COL·LECCIÓ MUSEOGRÀFICA

3.3.1. BÉNS MOBLES I OBJECTES BLAI BONET

3.3.1.1. OBJECTES

3.3.1.2. OBRA PRÒPIA

3.3.1.3. OBRA D'ART

3.3.2. BÉNS MOBLES I OBJECTES CASA MUSEU BLAI BONET

3.3.2.1. OBJECTES

3.3.2.2. OBRA PRÒPIA

3.3.2.3. OBRA D'ART

3.4. CENTRE DE POESIA CONTEMPORÀNIA

3.4.1. BIBLIOTECA DE POESIA CONTEMPORÀNIA

3.4.2 .HEMEROTECA

3.4.3. MEDIATECA

3.4.3.1. AUDIO

3.4.3.2. AUDIOVISUALS

3.4.3.3. MULTIMÈDIA

3.4.3.4. ALTRES FORMATS

3.4.4. FONS DOCUMENTAL

7. TAULES

Taula 1. Centres Interpretació Patrimoni Literari (Catalunya)	13-14
Taula 2. Anàlisi DAFO	25-26
Taula 3. Temporalització projecte	28-29
Taula 4. Desenvolupament punts crítics	31-32
Taula 5. Estructura bàsica quadre de classificació	84
Taula 6. Estructura desenvolupada quadre de classificació	85-86
Taula 7. Camps de la BD relacional	101
Taula 8. Taules i camps de la BD relacional	102
Taula 9. Tipus de dades de la BD relacional	103
Taula 10. Descriptors col·lecció bibliogràfica	115
Taula 11. Descriptors fons documental	115-116
Taula 12. Descriptors registres audiovisuals	116
Taula 13. Descriptors col·lecció museogràfica	116-117
Taula 14. Descriptors registres hemeroteca	117
Taula 15. Descriptors lliures i descriptors controlats BD relacional	118

8. FIGURES

Figura 1. Mapa ubicació del centres de la Fundació Casa Museu	22
Figura 2. Equip de Gestió Fundació Casa Museu	24
Figura 3. Diagrama de Gantt del projecte	29
Figura 4. Metodologia i punts crítics	30
Figura 5. Conjunt documental de la Casa Llorenç Villalonga	52
Figura 6. Conjunt documental de la Casa Pare Ginard	63
Figura 7. Conjunt documental Casa BB o CPCBB	71
Figura 8. Retroalimentació eines de control documental	78
Figura 9. Finalitats d'una BD	97

9. IMATGES

Imatge 1. Logo Fundació Casa Museu	44
Imatge 2. Logo Casa Llorenç Villalonga	49
Imatge 3. Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari (Binissalem)	50
Imatge 4. Manuscrit <i>Bearn</i>	54
Imatge 5. Obres Biblioteca personal Llorenç Villalonga	56
Imatge 6. Objectes de la família Villalonga-Gelabert	57
Imatge 7. Secció Hemeroteca del Centre de Literatura Contemporània	59
Imatge 8. Logo Casa Pare Ginard	61
Imatge 9. Casa Pare Ginard. Museu de la Paraula (Sant Joan)	62
Imatge 10. Arxiu del Pare Rafel Ginard	64
Imatge 11. Biblioteca sobre el Pare Ginard	66
Imatge 12. Logo "Cançoner 2.0"	67
Imatge 13. Logo Casa Blai Bonet	69
Imatge 14. Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet (Santanyí)	70
Imatge 15. Selecció materials Arxiu Blai Bonet	73
Imatge 16. Obres de la Biblioteca personal Blai Bonet	75
Imatge 17. Selecció làmines poético-plàstiques Blai Bonet	76
Imatge 18. Cercador de la BD relacional implementat en pàgina web	96

EINES I MECANISMES DE CONTROL DOCUMENTAL

Imatge 19. Exemple gestió tesaurus quadre de classificació	119
Imatge 20. Exemple tesaurus responsabilitats	120
Imatge 21. Exemple tesaurus títol bibliogràfic	120
Imatge 22. Exemple registre bibliogràfic	121
Imatge 23. Cercador pàgina web	123